

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3 } చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ అక్టోబరు నెల 3వ తేది మంగళవారము } No 155
సంపుటము 3 } స శ నా మ స ర న త్స ర ఆ శ్వ యు జ మా స శు ధ ప స్తి ఓ. } సంచిక ౧౫౫

"SMILE"

సర్వజన సామీప్యములో నున్న
నిజమైన ధాతువృద్ధ్యాపథము
దీనిఫలిత మందరిని నవ్వజేయును.
స ర స మై స వి క్రి య మ.
30 బిల్లుగల పెట్టె 1-కి రూ. 2 మాత్రమే.

VANDAN

అందుకు సంబంధించి
ఇంగ్లీషు మందుల వ్యాపారులు,
260, బ్రానాబజారుకోడ్, మదరాసు.

AMRUTANJAN

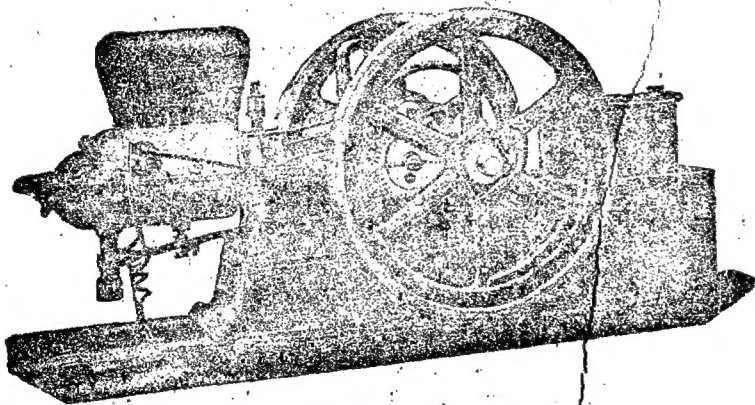
Best Indian Pain Balm

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చూసి డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8-0
తలనొప్పులమాన్పును వాయుపురోట పోగొట్టును
చార్వపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూదేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
సువాసన గలిగి యుండును.

గోరోజనము తులం ౧కి ౨-౦-౦
అమృతాంజనం డిపో. } 109, కేరికోడ్డు, బొంబాయి
1, తిరుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

"ఆమెక్ కో" యంత్రములు కూడ్ పెట్రోలుతో నడువబడును

ఈయంత్రము నడపుటను సి పిల్లవాడు అయిన నిమిషములలో నేర్చుకొనగలడు
చిన్న యంత్రసహాయము గావలసినవాడికిరకు ప్రత్యేకముగా తయారు చేయుపబడినది.
పంపులను, రంపపుయంత్రములను, బియ్యపుమరలను ప్లాడ్, ఫేర్లీలను, అన్నయంత్రములను,
మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అర్బుతముగ నడపగలగు.
'వెల అతిసులభము, పనిచేయుచుట కిగు న్యయములును చాల తక్కువ. 1 $\frac{1}{4}$ మొదలు 6,
బి. హెచ్. పి. వరకు రకమునాకిగా మానవస్త్రాకులో నున్నవి. కంటన్డే డెలివరీ చేయబడును.
ఫైలులు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మాకిల్లు వ్రాయును.

జెను అండు కంపెనీ లిమిటెడ్డు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
బోస్టన్ బాక్సు నెం 63 మదరాసు

327

కలియగ కల్పవృక్షము.

కృత్రిమమునందుకల్పవృక్షము చూసమ్యులకోరిక
లను నెరవేర్చుచున్నట్లు ఈకలియగమందు మానవజాతి
యొక్క ఈడిభాదలనుతీర్చి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములు
లనిచ్చునది మన వైద్యవిద్యకాపు సకముకోరికవారికి

ఉచితముగా పంపబడును

రాజవైద్య నాథాయణజీ కేశవజీ, ఆయుర్వేదము
బోధనశాలము 20, చీనాబజారుకోడ్, మదరాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమున శాశ్వతముఖమున పొందుట స్వాభావిక
మైన కొన్ని కథలను అనానరించుట వలననే కల్గుచున్నది.
ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి
శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును అయ్యున్నదిని ఇప్పించు
న, ఈపుస్తకము ఇతరముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జీ
యేమే భరి చింతపెడము. వెంటనే పొందును
219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆత్మంకనిగరా బోధనశాలము 155, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

సంగీత ప్రదాయని

వెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి తెలిసిన గాక్షిటాస్యగాన
విద్యాపారంగతులైన విద్యాకృత. వరదానాస్యలు, కె. వి.
శ్రీనివాస అస్యంగారు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరిలచే
తయరచబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులు
ను, స్వరజతులు, వక్రములు, త్యాగ్యగారి కృతులు, పట్నం
సుబ్రహ్మణ్య వ్యాసారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు,
సుమారు 140 పుటలకులకు స్వర, సాహిత్యపాత్ర, కాలము
లకుగురుతు శిర్షనచింతనకి ముఖ్యముగ గ్రాహ్యమగునట్లు
ప్రాశస్త్యమున్నవి. హాస్యనిరూపు, వీణ ఈ ఉభయవాద
ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి నాపయోగించు
విధములను ప్రాశస్త్యమున్నవి. డిజిల్ క్రాను 16 పుటలు
వైబు. 500 పుటలు. దశసరి గ్లెసుకాగితములో ముద్రితము.
కాలి బయిండు బంగారు గింటలు చేయబడి యున్నది.
వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మొసర్పు నాగో అండు కంపెనీ,

282

(సింటర్న్, మదరాసు.

ఆంధ్రసర్వకళాశాల

విద్యా ప్రవృత్తి

ఇది

శ్రీయుత కిట్టమంచి రామలింగారెడ్డి
గారిచే వ్రాయబడినది.

వెల 0.4-0]

[పోస్టేజీ ప్రత్యేకము

ఆంధ్రసర్వకళాశాల

1 తిరుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

వృత్తాంత లేఖలు

చీమకుర్తి వార్తలు.

(గంధాలయము.)

ఈ గ్రామములోని ప్రముఖులచే నెలకొల్పబడిన ఆంధ్ర సరస్వతి గ్రంథాలయము, పున్నమ చంద్రునివలె, వృద్ధి లోనికి వచ్చుచున్నది. అనేకులు, గ్రంథముల, పత్రికల, గృహములకు తీసికొనిపోయి చదువుకొనుచున్నారు. గ్రంథాలయము వృద్ధిలోనికి దెచ్చుట కెంతయు పాటుపడుచున్న కోటు జయరామరెడ్డి సుంకర వెంకట సుబ్బారెడ్డిగారు వందనీయులు. వీరి నిరంతర కృషిచే గ్రంథాలయ మింకను వృద్ధిలోనికి వచ్చి జమల నాకర్షించు గాత!

స్వరాజ్య సమితి.

నేటి యుదయము, ఆంధ్ర సరస్వతి ప్రసన్న గ్రంథాలయ భవనమున, శ్రీయుత జగద్గురూడి వెంకట సుబ్బయ్య శాస్త్రిగారి యాజమాన్యము క్రింద జరిగిన యొక గొప్ప సభ యందు; ఒంగోలు నుండివచ్చిన, ఎం. వి. ఎల్ శర్మగారు స్వరాజ్య సమితివారి యుద్దేశ్యములు, వారు చేయవలెను కొనిన పనిని విశదముగా వివరించుచు గ్రామవాసుల స్వరాజ్యసమితి కొక కాఖ నిచ్చుట నెలకొల్పి వేడిరి. ఈ గ్రామవాసులు శ్రీయుత సుంకర సుబ్బారెడ్డి గారు, స్వరాజ్య సమితిని గురించి పత్రిక లిచ్చిన ఆభిప్రాయముల విశదీకరించుచు కాఖ నెలకొల్పబడవలయు ననిరి. సమితిలోని కవుడే గొందరు సభ్యులు చేర కాఖను నెలకొల్పిరి. దానికి, శ్రీయుత కోటు జయరామరెడ్డిగారు ఆధ్యక్షులుగను, సుంకర వెంకట సుబ్బారెడ్డిగారు కార్యదర్శులుగను సభ్యులచే నెన్నుకొన బడిరి. తదనంతరము సభ్యులు, స్వరాజ్య సమితివారి చిత్తు యుద్దేశ్యముల, దాక్షర్య గోరరాజు పట్టాభి సేవారామయ్య గారి భాషా ప్రయుక్త గాష్ట్ర విభజనను, సంకీర్తించుచు వది యాచరణ లోనికి వచ్చు సంకీర్తన శ్రీయుత పి. పి. వాడియాగారిని రాష్ట్రీయ కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొన బడిరి. అంతటితో సభ ముగిసినది.

ఒంగోలు వార్తలు

మాస్కోయ విలేజుకుని యొద్దనుండి.

రివిన్యూ

ఒంగోలు, నెవ్రెంబరు 29:—మా రివిన్యూ డివిజనుకు చూపెనుగా, నలుకలెక్టరుగ నియోజింబడిన, కుమారస్వామి నాంపోగారు చుదవల్లినుండి ఇచ్చటికి వచ్చేసిరి. కొద్దిదినములలోగా చాన్సీ పుచ్చుకొందురు.

గారుమోహన సాంవత్సర కోల్పోవము.

గతబుధవారము సాయంత్రము, చుండి వీరయ్యగారి ద్యాలయమునందు ఆధునిక భావతత్వ జనమలగు, రాజారామమోహన రాయలవారి సాంవత్సరకోల్పోవము జయప్రదముగా జరుపబడినది. డిప్టీప్ర మునిసిపు గారగు కొండపల్లి కల్యాణస్వామి పి. ఎ. వి. ఎల్ గారు అగ్రాసనాధి పత్యము వహించిరి. అక్కరాజు గాఢువరావుగారును, నొకవిద్యార్థి గానుమోహనుని కీవీరమును చంద్రహాసుగా వివరించుచు, తేకురుళ్ల రాజగోపాల రావుగారిచే వ్రాయబడిన పత్యముల చదివిరి. అనంతరము, శ్రీయుత మైసముపాట చగ్గనంహము పంతులుగారు, రాయలవారి శీతలమును శీతముగా వివరించుచు వారు ప్రతి కన్యకమునందును ప్రవేశించి నేటి యాంధ్రాశ నకు కావలసిన లయనాగని చెప్పిరి. ఎం. వి. ఎల్. శర్మగారు రాయలవారు హిందూమత వృక్షము నావరించియున్న అనేక కీటకముల నాశముచేసి, తిరుదలమునంతయు మపయోగించి, జనలకు చురమునం దొకవిధపుగు ఆభిరుచిని కలుగచేసి నాగని చెప్పిరి. టంగుటూరి నాయకశాస్త్రులుగారును రెవరెండు శీతవరావుగారును రాయలవారి మతమును గురించి మాటలాడిరి. అగ్రాసనాధిపతి కల్యాణస్వామిగారు పయలము రాయలవారి పలుయద్వయముల వివరించుచు బ్రహ్మసమాజ చరిత్రను విశదీకరించిరి. అనంతరము మిషను సెకండరీ విద్యాలయ ప్రధానోపాధ్యాయులు రెవరెండు నాగాయణ రావుగారు ఆధ్యక్షులకు, ఉపన్యాసకులకు వందనముల నర్పించిరి.

సిల్వరుజూబిలి

నిన్న సాయంత్రము, మిషను వైగామ్యూలనకు ప్రసిద్ధి పాలుగా వున్న ప్రొ. కె. నరయ్యనుగారికి హానీయులు ఆరుండు కృష్ణారావుగారి యాధిపత్యము క్రిందసిల్వరు జూబిలి యువరముగా జరుపబడినది.

హంపనూరి

మామనము సంయగల కొందరు విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయుల చూచు పి. గూ. శ్రీ కు. ప. యు. ముగగుచున్నారు. ఇట్టి గూ. శ్రీ. మా. పు. మున కిదియు ప్రశంస పర్యాయము.

స్వరాజ్యసమితి.

మా పురమున గల స్వరాజ్యసమితి పక్షమున గత ఆదివారమున నొక సభ, సమావేశ మయినది. అందు మైసంపాటి నరసింహమువంతులుగారు, సమితికి, కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

బ్రహ్మపుర వార్తలు

(మాస్కోయ విలేజుకుని యొద్దనుండి)

కాలమానము.

బరంపురం నెవ్రెంబరు 30:—వర్షములు కురియుట లేదు. ఎండ లతిత్తిక్షుముగా వున్నవి. పంటలు పాడగు నేమాయని రైతులు గుండుచున్నారు. ఏమి కానున్నదో యెవ్వరెరుగుదురు.

ఆంధ్రోద్యమము

ఆంధ్రనిధికి గాను భవమున ప్రోగుచేయు నుద్దేశముతో మాయూరకరుదెంచిన కొండా నేంకటప్పయ్యవంతులు పి. పి. బి. ఎల్ కవుతా శ్రీరామశాస్త్రి, ప్రసాదరావుగారు మొన్నటి వరకు ఇచ్చటనుండిరి. శ్రీశాస్త్రిగారు నేంకటేశ్వరాలయము, సుబ్బరెడ్డిదాలో హరికథల మాలమునను ఉపన్యాసముల మాలమునను ప్రసాదరావు మొనరించిరి. శ్రీనేంకటప్పయ్య పంతులుగారు రెండురోజులు సాయంత్రాలముల యందు కల్లు లో "నిష్టాగోష్ఠి" మాలముగా మాయూరవెద్దల కార్యోద్యమము గూర్చి, వీరు వారుజెప్పిన శంకలను వివరించి. వారి నొప్పించి, భవమున ప్రోగుచేయ మొదలుమీద రమారమి నేయిరూప్యముల వనాలు జేయగలిగిరి. యుద్ధసమయమగుటచే చాలమందికి జండాలునిచ్చుటయే కష్టము. విషను ఉత్తర కొండ్ర మిశ్రమప్రదేశమున నిదియును గొప్పయే కనా!

ఆంధ్రభాషాభి వర్ధన సమాజము.

వీ కియేడు హాతీ యోత్సవముల జరుప తీర్మానించి నారు. దసరాలో శ్రీ సరస్వతి పూజను సాగించుచున్నారు. ఇప్పటి కార్యదర్శులగు శ్రీయుత గాదె గాజుపన్నుగారి యుత్సాహము కార్యపరత గాఢాపాత్రములు.

స్వరాజ్య సమితి.

వివేరటమ్మగారి స్వరాజ్య సమితి కీ యూరగూడ నొక కాఖ నెలకొల్పబడి యున్నది. ఆయ్యది ఉత్సాహవంతులును, యువజనులును నగు చిన్న వక్తలు మున్నగు ముప్పదిమందితో ప్రారంభింపబడి యుండుట గాఢాపాత్రము. పెద్ద తీసుమితిలో జేర వెనుకకు లాగుచున్నారు! గాని యీ ప్రతిష్ఠాపథులు కేవల ప్రతిష్ఠాపథోత్పత్తినిండక, కార్యకూరులగుదురు గాక! రాజారామమోహనరాయలు.

శ్రీ రాయలవారి నిర్వాణ దినోత్సవ సందర్భమున శ్రీయుత రెణికింటి సత్యనారాయణ శర్మగారను నొక బాలుకు బారకాసు మైదానమున గత 21వ తేదీనాటి సాయంత్రము మొక బసారంగోపన్యాసము నాంధ్రయ భాషలో గంభీరముగా నొసంగియున్నారు. శ్రీ శర్మగారివంటి ఆంధ్ర యువజనులు తమ మాతృభాషలో నే యువన్యసింపిన బాగుగా నుండెడిది.

బారిష్టరు వరహగిరి వెంకటగిరి గారు

వీరిగోరవాళ్ళు మాయూరియువజన సంఘమువారు గత 23వ తేదీన నొక గొప్ప సాంఘిక సమావేశమును జరిపిరి. అందు వీరికి గాఢాపాత్రము (అడ్రసు) నొక దానినిచ్చి బహుకరించిరి. మాజిల్లా జడ్జి, పి. సి. స్మిత్తుదొరగారు గ్రామాధిపత్యమున వహించిరి. తరువాత నగ్రాసనాధిపతిగారు "యువజనులు-గ్రంథపఠనము" అను విషయమును గూర్చి యుపన్యసించిరి. సభ్యుల కల్పాహారము లాసంగబడెను. తరువాత 25 తేదీనాడు శ్రీయుత బచ్చు రామగోపాలుగారు తమ స్వగృహమున నొక టీ పార్టీని జేసిరి. ఆసమావేశమునకు గూడ చాలమంది బోయియుండిరి.

స్కూరి వార్తలు.

(మాస్కోయ విలేజుకుని వద్దనుండి)

కాలస్థితి.

స్కూరు, అక్టోబరు 1:—వారము దినములుగా నెండ తీవ్రముగా వున్నది. రాత్రిళ్ళ పుడపుడు తుపాకవృష్టియుగలదు. పినాకినిప్రహాహము తగ్గి ఆనకట్టపై నెన్న నేడు నడకయిచ్చి నది. పాణులకు సమృద్ధిగా నీరు ప్రస్తుతముగలదు. చిత్రా స్వామిలు సంధించి, అతిసృష్టిచే ములుగుడుకలుపులు రాక సామ్యవృష్టిచే దుష్టిగా బంతుటై ప్రజ తిరుగుచుచు నున్నారు.

నగలు.

యుద్ధవ్యాజముచే విదేశీయవస్తువు లటుండ దేశీయ ములై యిటనే వ్యయముగావలసిన యాహారవస్తువుల వెలుగు మిలినిజినని. ఎంతవెల పెట్టినను పాడికి బేరె త్తిన మాకుండ

లమున నేయి దొరకుటలేదు. నెయ్యివలెనే మావట్టు, తెల్ల వస్తువు నొకదానిని వీళ్ళుల వెంటను, బహుదనను, విక్రయించుచున్నారు. విధిలేక యీ ధుగ్ధద్రవ్యమును గొని కడుపు నేసికొనుటచే నిప్పటికే విశూచి బీజము లుండురించి శ్రీమద్రాష్ట్ర యేదేని దోహద మనేక్షించుచున్నవి. ఇప్పుడు కా నెండ దాని సమకూర్చినవో నిక మాయవస్థ దురూహ్య మాపారశుద్ధ్యసంఘాధ్యక్షులవై గానివా రెవరో లంద టల్లరులు. పుట్టిరిచి, విహారణకు దెచ్చుటచే గాబోలు వారన్యాయ త్తి చిత్తులై యీ యుగమున నేయి యమృతము విషయమై తగుచర్య నింకను బుచ్చుకొనిరి.

మోటారు సర్వీసు.

స్కూరునుండి యీజిల్లాలోని అన్ని డెయిరీకా ప్లెటె ములకును, ముఖ్యగ్రామములకును, ఈబండ్లు నడుపు జతన ముప్రకమించి శింగరాయకొండనుండి కనిగిరికిని, కావలినుండి యుదయగిరికిని, పడుగుపాటి (కోల్వూరు) నుండి ఆత్మకూరికిని గల రస్తాలవై బాలవఱకు; కార్లు కొలది దినములుగా నడుపుచున్నారు. ముత్తుకూరు, హేదలుకూరు, మైపాడు: స్థాలవై నడప నేడే యారంభించిరి.

పోటి నేయబడిన నాటక ప్రదర్శనపు: చరిత్ర

నాటకప్రోత్సాహ సంఘమువారి ప్రేరణమునఁ జిత్రి నళీయము బ్రదర్శించు పోటికి వచ్చిన నాటక సమాజముల మాటిలో నొకటి చెన్న పురిదనియు, రెండు మాపట్టణమందలి వియ్యేయనియు, పరిక్షించి బహుమతుల నిర్ణయించు ప్రాప్తి క్షలలో నొకరు మాయూరివారేయగు శ్రీమం. కే. క్రినివా చార్యులనియు, కేపించిన యిరువురిలో నొకరు బి. శ్రీ నాళ్ళ పురమోత్తమకవిగారు, రెండవవారు హరిప్రసాదరావుగారనియుఁ దెలియనయ్యెడిది. మాయూరి సమాజములలో నొకటి జ్ఞానోదయ సమాజము. రెండవది వైసమాజమునుండి యిప్రస్తు తిములగు కొన్ని కారణములచే వేరైనవా రెగ్గరిచిన ఆంధ్ర విజ్ఞాన సమాజములు. ముందు జ్ఞానోదయమువారు, వారివెంట చెన్న పురివారు, పదంపటి ఆంధ్రవిజ్ఞానమువారు చిత్రనళీయము ను బ్రదర్శించిరి. నిన్న నేటి నానుడింబట్టి నాయకీ నాయక స్థాన బహుమతులు, విజయచిహ్నముగు రజితభాజనము, జ్ఞానోదయము వారికిని, సుదేశ పాత్రమునైన పతకము, శిశు రుజ్జుమైన భారతిపతకము, ఆంధ్రవిజ్ఞానమువారికిని, ఇంద్రసేనపార్ బహుమతి, కారుజ్జుమగానే, చెన్న పురివారికిని, ప్రాప్తి క్ష బాహుళ్యాభిప్రాయమున నిశ్చితముగాఁ దెలియుచున్నది. మువ్వరిలో నిర్వతీభావ మొక్కటియై, మూడవ వారు వేటగా నిశ్చయించినందున నేర్పడిన బాహుళ్యముగాఁ గాక మువ్వరి సంగిన గుణములలో నిరువు గానంగిన గుణము లకంటె మూడవవారిచ్చిన గుణములు మించినందున నిరువురి యభిప్రాయ మల్పముగాను, ఒకరి యభిప్రాయము గురుతరము గాను నేర్పడవలసి యుండుటయే యందలి వైచిత్ర్యము

ఒక వాచి ఇనాము.

సి. రా. అద్దకనే న్రాయుట్టి ఫౌన్టెన్ పేనా సి. రాబుడ్డి గో సనా రు 2.20 లు వెల గల దానిని తెప్పించుకొను వారికి ఒక వాచి ఈనాముగా ఇవ్వబడును. మదరాసు మెయిలు ఆర్డరు కం నెని, 37 వై నాబజారు, మదరాసు

ఉచితము.

మా యొక్క కంపెనీ యందుగల చెట్లు, విత్తనములు పూలు, పండ్లు, కూరగాయలు, మరిన్ని సుగంధ ద్రవ్యముల తెలుగు, ఇంగ్లీషు, క్యాటలాగును, వ్రాసినవారికి ఉచితముగా పంపబడును.

టి. ఎన్. గిరియప్ప అండ్ సన్స్,

లాల్ బాగ్ రోడ్ థింగుగూరు నీటి

నర్వతేలు విషనంబివి (రీ జి ప్ట రు)

విద్యుత్తువచ్చుచున్న నవ్రవ బోదురు. గుణము లేనిదెడల 100 రూపాయలు యినామివ్వబడును. ఒక అణా ప్లాంపు పంపిన సాంపిలు పాకెట్ ఉచితముగా పంపబడును. **వి. ఎ. ఎన్. సాగి,** 3, ఇరుళప్పకవిద్ది, మద్రాస్

నర్వతేలు విషనంబివి (రీ జి ప్ట రు)

శ్రీరామ మోహన రాయలు - కృష్ణాపత్రిక.

28-వ సెప్టెంబరు తేదీగల కృష్ణాపత్రికలో రామమోహనరాయల వారిని గూర్చి సంపాదకులు, వ్రాసిన ప్రధాన వ్యాసము విమర్శనాత్మకముగా నామదికి దోచుటచే నీవ్యాసమును వ్రాయ సమకట్టితిని.

వారి వ్యాసము పూర్తిగా జదివిన తరువాత నందలిన్ని వాక్యములు మరికొన్ని వాక్యములకు ఖండనములుగా పండినట్లు తోచినవి. మరియు రామమోహనుడు విగ్రహారాసనను ఖండించెనా లేదా? ఏకేశ్వరుని మానసికముగా సుపాంపవని జెప్పెనా లేదా? లేక రెండును గావలెనని బల్కెనా? యను సంతకము వోచుచున్నది. ఇట్టి సందిగ్ధ వ్రాతలల్ల రామమోహనుని పవిత్ర జీవితమున కొక్కింత కళంక హాపాదించుటయేగాక లోకమునంతను వెడత్రోవను ద్రిప్పిన గా రగుదురు.

రామమోహనుడు "ప్రతిమార్చన స్వల్పబుద్ధుల కని టూటపథముగ వాదించెను" అనివ్రాసిరి. రాయలవారు ఈ వాక్యమును జెప్పియుండలేదు. శ్రీవారు వేదాంత సూత్రములను గ్రహించుటలోని భావంతరీకరణము జేయుచు నాగ్రంథము వక్క యుపోద్ఘాతములలో నిట్లు వ్రాసిరి.

"పురాణములలోను తంత్రములలోను విగ్రహారాధన గురుల కొఱకేర్పడినదని చెప్పబడినది. కాని అట్టివారికి కూడ యు ఈశ్వరోపాసనయే సులభమును ఫలకారియు" నగును" నీ వినిబట్టి విగ్రహారాధన స్వల్పబుద్ధులకని ఘంటాపథముగ వాదించినా రేమి వాయు సాహసంప వచ్చునా?

స్వల్పబుద్ధులకు విగ్రహారాధన పనికిమాలినదని నూచించుటకు రామమోహనుడు ద్విప్పన యాక్రందివాక్యముల వల్ల పురితి బలబడుచున్నది.

"టర్కి అరేబియాలోని మహ్మదీయులును, యూరపు దేశమందలి ప్రాప్టెస్టెంట్ల క్రైస్తవులును, మనహిందూమత సాంప్రదాయములో జేరిన బిర్మ నానక్య-పంథలు మున్నగు వారును విగ్రహముల సాహాయ్యము లేకనే యేకేశ్వరుని నుపాసించు మండగా మనమేల ప్రతిమార్చనలేక మానసికముగ నీశ్వరుని ధ్యానింపలేము? యెన్ను వారికన్న స్వల్ప బుద్ధులమా?" అని రామమోహనుడు చెప్పుచుండెను.

వీనినిబట్టి రామమోహనుడు ప్రతిమార్చన స్వల్ప బుద్ధులకు కూడ తగదని ఘంటాపథముగ బల్కినట్లు స్పష్టపడుచున్నది.

(2) "సర్వసాంప్రదాయములవారును తమ మతములను తమ ప్రత్యేక అనుష్ఠానములలో విసర్జింపవలయునని వారి (రామమోహనుని) అభిప్రాయమెందుగాను" ఇట్లభిప్రాయపడుట కుద్ర పారపాటు. ఎవరికి వారు ఇంటిగద్ద ప్రత్యేక అనుష్ఠానములను జేసికొనుచు వారమునకో పక్షమునకో మాసమునకో ఆండులు బ్రహ్మచరియముచేరి రాసనికారాధన చేయవలయునని రామమోహనుని యాశయము వ్రాసితికాదు. అది యెన్నడు పాసగ నేరదని యాయనకు బాండ్ గ్రాహ్యము. మరియు మనహిందువులలో మత్తవైవ ముగ్ధులు ద్వేషములు అనాది నుండి చచ్చుచున్నవి. మాతమార్చి న్న గు సీనభాతులవారు అగ్రవర్ణములవారి దరికి రాగూడదు. క్రైస్తవులకు వైష్ణవులకు పరస్పర వైవస్వయులుగా నా ఈ విధముగ హిందువులలోనే పరస్పర ద్వేషములు ప్రబలుచున్నవి. ఇక పరమతముల విషయమై కేలుగ జెప్ప నవసరమేమి గదా. క్రైస్తవులను జూచిన హిందువులు దూరముగ దొడ మందురు. మహమ్మదీయుడు హిందువుని తాకిన ఆభాలో నటకీవేయ వలెనని గూడ మనవారు కాసింబిరిగదా! క్రైస్తవులలో సర్వ సాంప్రదాయములవారు, మతములవారు నొప్పు సమావేశమై ఏకేశ్వరోపాసన జరుపుట యెన్నడు పొందని ఘంటాపథముగ బల్కినవచ్చును. రాయలవారిలో గుగ దెలిసియే యున్నది. కావున అన్ని సాంప్రదాయములకు తమ ప్రత్యేక కానుకానములను విసర్జింప వలయునని ఘంటాపథముగా వ్రాయు కాదనుట మిగుల పారపాటు. హిందువులకు మిగులతప్ప.

ఇంటిగద్ద నొకవిధముగా బ్రహ్మచరియ ముగొక విధముగా ఉపాసన జరుపు నేడ రామమోహనుడు బ్రహ్మచరియమును నెలకొల్పుట, లేక కృష్ణమునకు భంగము వాటిల్లును. కావున కృష్ణుని సంతాదకు లీవిషయమై దీర్ఘముగా నాలోచించు తలంప వచ్చును.

రామమోహనుడు తన బ్రహ్మదీక్షలో నేవిధముగ బొమ్మలు ప్రతిబింబములు కల్పిత విగ్రహములు మున్నగునవి యిచ్చట వాడుకచేయబడవు. పూజక బలంబు, ప్రసాదములు మాంసాహారములు పనికిరావు అని స్పష్టముగా వ్రాసియున్నాడు. అట్టి పట్టుదలగలవాడు ఎవరి సాంప్రదాయము ప్రకారము వారు గృహములవద్ద ఉపాసన చేసికొనుటకు సమ్మతించి యుండదని నొక్కి చెప్పవచ్చును.

ఎవరి సాంప్రదాయము ప్రకారము వారు ఇంటిగద్ద విగ్రహారాధనజేయుచు అనగా కనకపులు కవుని విష్ణుగర్భము విష్ణుని క్రైస్తవులు మహమ్మదీయులు వారి సాంప్రదాయము ప్రకారము ఉపాసనలను అను దినమును సల్పుకొనుచు వారమునకో పక్షమునకో యొకతూర్పు బ్రహ్మచరియమున సమావేశ మైనంతమాత్రమున అన్యమత సహమ్మతయు సోదన భావమును వర్ధిల్లననుటకు సందియము లేదు. అని కృష్ణాపత్రిక సంపాదకులు వ్రాయుట ఎంతమాత్రము సత్యమును సంధకమును కాదు.

(3) "ప్రతిమలు ఉపాసనకు సాధనము కాని ఉపాస్యములు కావు" అని వ్రాసిరి. మరొకచోట "ఉపాసన యనునది బాహ్యచేష్ట కాదు. అయ్యది ఆంతరంగికము. హృదయావేదన మునుండి బయల్పడలునది..... ఉపాసన మానసికము గాక ఇంకొకవిధమున నుండుటకు విలులేదు." అని వ్రాసిరి. ప్రతిమలు ఉపాసనకు సాధనములు; అనగా వారి భావమేమో దెలియదు. కాని ప్రతిమలను ముందు నిడుకొని యుపాసన చేయవలెనని భావింపవచ్చును. అటులైన నది బాహ్యచేష్ట యనిపించుకొనునుగాదా! వారు జెప్పినట్లు ఉపాసన యనునది బాహ్యచేష్ట కాదు. ఆంతరంగికము. అట్లయినచో ప్రతిమలేట్లు ఉపాసనకు సాధనములు కాగలవు.

మనస్సు స్వాభావికముగ నొక వస్తువుమీదనే లక్ష్యముంచగలదు. కాని యొకకాలమందు వివిధ గుణములుగల పలు వస్తువులయందు నిలవదు. భగవంతునకు మనకు మధ్యమరొక వస్తువుండెనచో మన ఉపాసనవైపును నుండి తొలగి మధ్యమన్న విగ్రహముమీదనే లక్ష్యము నిలుచును. ఈశ్వరునందు లక్ష్యము కుదరనప్పుడు ఇక నట్టి యుపాసనవల్ల ఫలమేమి? కావున దేవునికి ఉపాసకునకు మధ్య మరేవస్తువు నుండకగదా. ప్రతి వస్తువునందును నీశ్వరుని వీక్షించగల సామర్థ్యము యోగిశ్చరులకు మాత్రమే గలదని పెద్దలు జెప్పదురు. స్వల్పబుద్ధులకు తమ ముందున్న ప్రతిమయొక్క రూపమే కనులకు బాడగట్టునుగాని యాశ్వరు డగపడడు.

మరియు విగ్రహారాధనవల్ల ఎక్కువ యరిష్టము గలుగుచున్నదని నీ క్రింద వ్రాయబడినవారి స్వంత వాక్యముల వల్లనే స్పష్టపడుచున్నది.

"అలయములు నేడు దురాచార భూయిష్టములై యున్నవి. జనసామాన్యము ప్రతిమల యుద్దేశ్యమును గ్రహింపజాలక అవియే యుపాస్యములని భావించుటచే నిజమైన భక్తి జ్ఞానములు కుప్పింపుచున్నవి." వీరు వ్రాసిన దానిలో జనసామాన్యము గ్రహింప లేకున్నారని వ్రాసిరి. జనసామాన్యమేగాక పండితులసహా నడ విధముగా నున్నారని మనము ఘంటాపథముగ జెప్పవచ్చును. ఇన్ని నేల సంవత్సరములనుండి విగ్రహారాధనయొక్క యుద్దేశ్యము గ్రహింప లేనప్పుడు దానియందే దోయొక పెద్ద లోపముండితిరవలె నని నమ్మి తీరకలెను. రామ మోహనుడు వీని నన్నిటిని పరిశీలించియే విగ్రహారాధన హేయమును అన్యదాయకమును నైయున్నదని ఘంటాపథముగ బల్కెను.

"ఈశ్వరునిరూపము కొంతవఱకైనను దెలిసినవారికే విగ్రహములు బ్రహ్మజ్ఞానమున కుత్సేవికములగును" అని వ్రాసియున్నారు. వీరు అదివఱకు జెప్పిన దానికి యీవై వాక్యమునకు విరుద్ధాభిప్రాయము గలిగినట్లు తెల్లమగుచున్నది.

స్వల్పబుద్ధులకు విగ్రహము లావశ్యకములని వీరిదివరకు నొప్పికొనిరి. ఈశ్వరరూపము కొంత వఱకు దెలిసికొన్నవారు స్వల్పబుద్ధులని యెట్లు భావించును. మరియు ఈశ్వరరూపము కొంతవఱకు దెలిసికొన్న వాడు ఆయనను గూర్చి పూర్తిగా దెలిసికొనుటకు తెలివి తక్కువ వారికై నిర్ణయింపబడిన విగ్రహారాధన కెందుకు సమ్మతించును. వై తిరగతిక బోయినవాడెన్నడైన జ్ఞానార్జనవై తిరిగి క్రింది తరగతుల కేల వెళ్లును అది నాశ హేతువుగాదా.

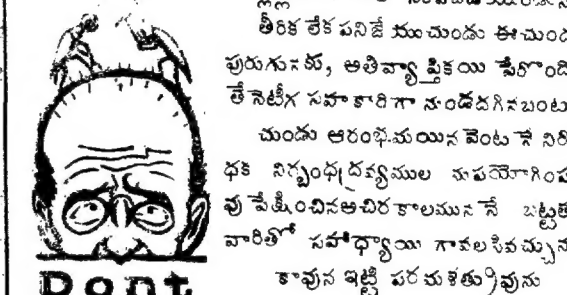
ఇట్టి యసందర్భములన్నియో ఆ వ్యాసమునందు గలవు. గ్రంథం దురభిలీచే విరమించవలసి వచ్చినది.

రామమోహను డెన్నడు విగ్రహారాధనకు సమ్మతించి యుండలేదు. వీనిని నిర్మూలించుటకే రామమోహ

నుడు శ్రవణక్రి సామర్థ్యములను వినియోగించెను. వీనిరూపు మాపుటకే 16వ యేటనే "విగ్రహారాధన ఖండన" అనుగ్రంథమును వ్రాసెను. వీని నిరుత్సాహపరచుటకే వేదసూత్రములను, ఉపనిషత్తులను అంగ్రవంగి భాషలోనికి భాషాంతరీ కరించెను. వీనివల్ల పిన్న నాడె స్వగృహము నుండి వెడల వలసినచ్చె. ఇదిమనస్సులో గాఢముగ నాటబట్టయే టిబెట్టులోని జాథులువారి గురువులను దేవునివలె అరాధించుచున్నప్పుడు వారిని ఖండించెను. వీనినికుద ముట్టించుటకే చిన్న పురిపండితుడగు సుబ్రహ్మణ్య కాశ్మీగారితో ఘోషమైన వాదన సన్ని యాయనను నోడించెను. విగ్రహారాధనను నశింపజేయుటకే బ్రహ్మ మండిము స్థాపించెను. ఇవి యన్నియు నాచించిన రాయలవారు తనజీవితమునంతను విగ్రహారాధనను నిర్మూలించుటకే వినియోగించినట్లు స్పష్టపడుచున్నది (గుంటూరు) రామమూర్తి

చిన్న పురుగులు పెద్ద పెద్ద బట్టతలకు జేయును. చుండు, బోడి యగులు, వెండ్రుకలూడులు, పుర్రెపై జిల, అన్నియు చుండుపురుగుల నలన గలుగును.

పాతకులారా! ఈపురుగువలె కేయింబవట్లు, విధివిరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీరీగ్రాహములలోని నేల కొట్టెల బంగారుతోనింపబడియుండును.

Don't Let 'em Dig "కామినియా నూనె" సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగట్టును. వెండ్రుకలను కాలనిర్వను. పుర్రెచుండును బోగట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ శుగంధద్రవ్యము. తోరితిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు. నెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. ను. 0-4-0 2-కి రు. 2-10-0 వి. పి. ను. 0-7-0 ఉచితము.

ఈ గుగుణముల ఋజువు పరచుటకయి, ఆర్థజాచీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒక రూపి వాడుకొనుటకు పరిపూర్ణవంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును. సోలు ఏజెంట్లు:— ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం 155, జుమ్మా మసీదువీధి, బొంబాయి.

Wanted. 1 Compound Engine 9x15x16 or same with multitubler boiler 1 20 N H P portable steam Engine and 1 single Cylander Engine about 10"x22." Apply grapotone Mount Road, Madras. (563)

కావలెను. గుంటూరుజిల్లా సంఘమున కిద్దరు సంచార కార్యదర్శులు కావలయును. నెల 1-కి 30 మొదలు 40 రూపాయలు జీత మియ్యబడును. వలయువారలు జిల్లా సంఘ కార్యదర్శులకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును.

నీచిల్లుఎక్కడైనా విరిగిపోయినదా? ముద్రాను, రాయపురముపోస్తు, బేసికా, ఖండ్రా, సి. గోపాలనాయకర్ అండుసన్ను వారు చాల త్వరితముగను చాల శ్రేష్ఠముగను బాగుజేయుదురు.

మీకు కావలెనా? R.L.N. టూలిక్ మాత్రం డెజిల్ 4-కి రు. 1. చుదాగు నస్యము తేరు 1-కి రు. 1. "వివ్యాధి," 81, రామస్వామి వీధి, మద్రాసు.

న్యాయస్థాన వార్తలు

హైకోర్టు.

ముఖ్య న్యాయమూర్తి.

న్యాయస్థానము, శ్రీమగిరి అయ్యలగారు.

న్యాయస్థానము కేసు.

నిన్నటిదినము తరువాయి.

రెండవదిగఁగాఁజూచున కుక్రవారమునాడు విచారించు శ్రీరాయపంపదిన పదవ బీసెంటుగారు తన ప్రత్యుత్తరవాదనల నారంభించిరి.

ప్రతికా శాసనము ప్రకారము దొరతనమువారు నడిపించిన చర్యలలో లోప మున్నట్లుల న్యాయమూర్తులకు లోపించిన యెడల ప్రతికా శాసనము 22 వ సెక్షను ననుసరించి కోర్టువారు ధరావత్తు గోరుటకు ముందు జరిగినచర్యను చదవ చేసి ధరావత్తును తెప్పించినవారయ్య ననియును, ప్రతికా శాసనము 4 వ సెక్షను ప్రకారము ధరావత్తును స్వీకరించుటకు బూర్వము ఉద్దేశ్యమును బూజువు పరుపవలసి యున్నదనియు సెక్షను 4 (1) "ఫోలో" నిగూర్చి చెప్పబడుచుండగా హైకోర్టు వారి కధికారమునుగన 17, 19 సెక్షనులలో "ఫోలో" గూర్చి యేమియు చెప్పబడ కుండుటచే హైకోర్టువారు విషయమును గూర్చి విచారించవలయు నకర్త్యము లేదనియు చెప్పెను.

న్యాయ. శ్రీమ:— సెక్షను 4 (1) లో "ఫోలో" గూర్చి వ్రాయబడి యున్నది. 17 వ సెక్షను దానిపై నాధారపడవలసి యున్నది. అందుచే నా సెక్షనులలో నామాట లేకున్నను ఆ సంకతి నాలోచించవలసి యున్నది.

బీసెంటుగారు:— మనుష్యులు ఉద్దేశ్యము గలిగింప బ్రయత్నింప గలరు. కాని సెక్షను 4 (1) లోను వాని వ్యాఖ్యానమునందును ఉదహరించినటుల మాటలు "ప్రయత్నించు న"నియు "ఫోలో" గలిగి యుండున"నియు చెప్పటం యసం దర్భము.

న్యాయ. వి:— "ప్రయత్నించు" మొదటి యుద్దేశమును గలిగియుండుటను సూచించుచున్నది.

బీసెంటుగారు తన వాదనలకెప్పుడు తనమీద నేదియు క్రిమియు లేదని స్థాపించబడనటుల ఎడ్వోకేటు జనరలుగారు తలంచుచున్నట్లున్నదనియు, ఏదియో హత్యగావించుటయో హత్యకేసులుటకు పునస్కరించుటకో ప్రయత్నించినంత నేరము చేసిన గాని ధరావత్తు స్వీకరింపబడగూడ దనియు 4 వ సెక్షను లో మదహరింపబడిన సేములు పెద్ద సేములుకావనటుల య సందర్భమనియు అందుచే సంశయాస్పదమగు విషయములు తన కనుకూలముగా విచారణ చేయవలసి యున్నదనియు బీసెంటుగారు చెప్పిరి.

"ఏపూర్తి అనియత" అను మాటల కన్యాయము గల్పించుటగూర్చి యామె 22 జూలై 152 కేసు నుబాహరణముగ జూపించెను. దానిప్రకారము దేశమునం దుద్రేకమును గాని దొరతనమువారిపై యధికారమునుగాని ప్రబోధింపని యెడల దొరతనమువారి పై నెట్టి విమర్శనల వ్రాసినను తప్పు లేనటుల ఆయన్వయము తెలియబరచుచున్న దని యామె చెప్పెను. సెక్షను 4 (1) ప్రకారము వ్రాతకాయని యుద్దేశముని గూర్చించుట యనవసరమని ఎ. జు. గారు చెప్పిరి గాని శాసనమునందును సెక్షనునందలి ముఖ్య భాగములందు ని కేవలముగా ఉద్దేశమును గూర్చియే చెప్పబడి యుండుటచే ఆ సెక్షను మాత్రమే గాక ఆ శాసన మంతయు గూడ ముఖ్యముగా ఉద్దేశమును గూర్చియే ఏర్పరపబడి నటులున్నవని బీసెంటుగారు చెప్పిరి. పిమ్మట దొరతనమువారి యొక్క ముఖ్యభాగము దొరతనపు యంత్రము ఈరెంటియందు ను గల ధనమును తెలిసికొనవలయు నని యామె చెప్పెను. ఎడ్వోకేటు గారును, న్యాయమూర్తులును గూడ ఆమె నిర్దేశముల నంగీకరించినటుల గన్పించెను.

ముఖ్య న్యాయ:— కేసు చటం చెప్పవచ్చె ముఖ్యకామాభిప్రాయముగ నెలుపగలచుండు.

బీసెంటుగారు:— న్యాయపద్ధతుల ననుసరించి నిర్ణయించుట దొరతనము అనునది రాజుగారి యాధిపత్యమును బ్రతిఘటించుటయొక్క చర్యయనియు చున్నదనెటను ఎడ్వోకేటు జన. గారు గంభీరముగా ఆంగ్లమున నేను వాదించబోవుచున్నాను.

ఎడ్వోకేటు జన:— ఆట్టియుపసాదనము నేదియు నేనంగీకరింపలేదు.

ముఖ్య న్యాయ:— అది మందులకు వ్యతిరేకముగా వాదించెను.

ఎడ్వోకేటు జన:— ఆ సెక్షనులో "రాజుగారి" కని, "న్యాయపద్ధతుల ననుసరించి నిర్ణయించుట దొరతనము" అనునవి గల భేదము స్పష్టముగా తెలుపబడెను.

"అంగ్లో ఇండియా", "బూరోక్రసీ, (నిగంతుకాధికారిత్వము", "ఆటోక్రసీ, (ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యము)" మొదలగు మాటలను "న్యాయపద్ధతుల ననుసరించి నిర్ణయించుట దొరతనమువారికి సమముగా నేను వాడితినిని ఎడ్వోకేటు జన. గారు చెప్పిరి. వారి వాదనల నన్నిటిలో గూడ వారాపదముల దొరతనము వారికే చెందుచున్న ననుకొనుచున్నాను. అంగ్లో ఇండియా యనునది అంగ్లో ఇండియను పత్రికలకును, వక్తలకును, ఇట్టి యభిమానవృత్తులగుల తక్కిన అంగ్లో ఇండియనులకును ఆమెచే వాడబడెను. ఇది తిన్నగా బోధపరచుకొన కుండుటయే ఎడ్వోకేటు జన. గారు వాదనలన్నియు మిగుల చిక్కుగా చేయబడినవి, మదరాసు నందలి యొకానొక పత్రిక కు త్తరువులుగా వ్రాయబడు విమర్శనలలో "ప్రప్టియాత్వము" నామెచే నుపయోగింప బడలేదు. "న్యాయ ఇండియా" లో నామాట నామె రెండు వ్యాసములందు మాత్రమే వ్రాసెను.

ముఖ్య న్యాయ:— నేరస్థములుగా నాగోపించబడిన ఆ వ్యాసములసంగతియే మేము వివరించుచున్నాము. తక్కిన వ్యాసములలోని యంశములతో మాకు సంబంధము లేదు. అని బీసెంటుగారు చెప్పిరి.

పిమ్మట నామె ఎడ్వోకేటు జన. గారిచే నేరాగోపణము జేయబడిన వ్యాసములపై విమర్శనల బోధింప నారంభించెను. "ఇచ్చటి జీవితము జీవింపరాదు" ను నంతముపై ఎడ్వోకేటు జన. గారు విశేషపు పట్టుదల గలిగియున్నారు. ఇంగ్లాండు నందలి ప్రజలందఱు మిగుల స్వేచ్ఛగలగి యుండగా "ఇండియాలో జీవనము జీవింపదగినది కాదనియు, అందు మన యాస్తియు; వ్యక్తిత్వమును యొకరి కటాక్షా ధనములగు నున్నవి." గావున నామె యటుల వ్రాసినటుల నొప్పుకొనియెను.

ముఖ్య న్యాయ:— అనగా నీయుద్దేశమేమి?

అనగా మనయాస్తియంతయు కార్యనిర్వాహక శాఖాధికారులచే బలవంతముగా తీసికొనబడుచుండును. ధరావత్తును స్వీకరించుటకు ప్రతికాశాసన మున్నది. ఆస్తుల సంకించుటకు దేశసందర్భక శాసన మున్నది.

న్యాయ. శ్రీ:— దేశసందర్భక శాసనము ననుసరించి యింగ్లాండులోగూడ నాస్తులు తీసికొనబడును.

బీసెంటు:— ఇండియాలో 1818 వ సంవత్సరపు రెగ్యులేషను ఆట్లన్నది.

న్యాయ. శ్రీ:— అట్టిచట్టములు ఇంగ్లాండులో గూడ నున్నవి.

బీసెంటుగారు:— ఉండవచ్చును. ఆ యధికారము లేవ్వడును ఉపయోగింప బడలేదు.

ముఖ్య న్యాయ:— మీరు మీ శత్రువుల కటాక్షమున బ్రతుకవలయు నంటిరి. శత్రువు లనగా మీ యుద్దేశ మేమి.

బీసెంటుగారు:— ఇచ్చటి ఇండియా దొరతనమునకు మారుగా స్వపరిపాలన వలయుననియు దొరతనములో మార్పులు గలుగవలయుననియు వాదించు ప్రజలందఱును ఇంగ్లిషువారిచే శత్రువులుగ పరిగణింప బడుదురు.

పిమ్మట నేరాగోపణము లగు వ్యాసములగూర్చి తన వాదనల చెప్పవలసిన దని ముఖ్యన్యాయమూర్తి బీసెంటుగారి నడిగిరి.

ఆవ్యాసములు సందర్భమును బట్టియు, ప్రతికామత మనుబట్టియు, దేశకాలపాత్రాచిత్వముల బట్టియు చదువవలసి యుండునని బీసెంటుగారు గనిరి.

ముఖ్య న్యాయ:— ఇండియా బ్రిటిషువారి సంబంధమును తెగగోసికొన గూడ దనియు, ఇండియా బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమున నుండవలయు ననియు మీరెప్పుడును బోధించుచున్నారనియు అదియే మామతమనియు అనుకొందము. సెక్షను 4 క్రింద కక్షార్థముగా నెన్నబడు ధోరణిగల మాటలగూడ మీరుపయోగించి రనుకొందము. అప్పుడు మీ మతమున నేమైన భేదము గన్పించునా? ఒకానొక పత్రిక యెల్లప్పుడును రాజభక్తిని అంగ్లో ఇండియనుల పాక్షికమును, ఎల్లప్పుడును వెల్లడించు ననుకొందము. దానిలో గూడ 4 వ సెక్షనుక్రింద కక్షార్థములు పరిగణింపబడు మాటల గలిగియుండు ననుకొందము ఆ పత్రికను ప్రతికాశాసనముక్రింద కక్షార్థముగా భావించదుగానా?

4 వ సెక్షనుయొక్క వ్యాఖ్యానముపట్టి పత్రికలగానా డుచున్నదని బీసెంటుగారు చెప్పిరి.

పిమ్మట రెయిల్వే యిబ్బందులగు రిప్రవాయబడిన వ్యాసములపై విమర్శనల కామె సమాధానము జెప్పవారంభించెను

ముఖ్య న్యాయ:— ఎడ్వోకేటు జనరలుగారు మొదటి వ్యాసమునుగూర్చి విశేష పట్టుదలగా నున్నారు కాబట్టి దానికిసమాధానము మొదటచెప్పిన బాగుగా నుండగలదు

ఆయుత్తరము నతి తీవ్రవస్థలో వ్రాయబడినది దొరతనమువారి నామెను పలువిధములుగ బాధించెదరను పలువిధములగు వదంతులు వినవచ్చుచుండెను. ఆమెపత్రికపై నడివగాలోనే ధరావత్తు విధింపబడెను. ఆసంగతివివి దేశమంతయు కలగుండు పడనాగను. భారతీయు లందఱికిని దానిపై మిగుల కోపము గలిగెను. మొదట అనాంగ్లేయ ప్రవర్తనముగల ఆంగ్లేయులు తీవ్రముగా నెదిరింపబడిరి. ఏలనన మదరాసు మెయిలు మొదలగు పత్రికలు దొరతనమువారి నామెపై చర్య నడపించుటకు పురిగొల్పుచున్నవి. "మదరాసు దొరతనమువారి మూర్ఖత్వము" శత్రుత్వమునగా దొరతనమువారు అంగ్లో ఇండియనుల చే బుజ్జగింపబడి ఆమెవద్ద ధరావత్తు విధించిరను సంగతిని తెలియజేయుచున్నది.

"ప్రహ్లాదునిపై హిరణ్యకశ్యపుడు" అను దానిలో ఎడ్వోకేటు జన. గారు చెప్పినంత దురభిప్రాయము లేదని యామె వాదించెను.

న్యాయ. శ్రీ:— ఆకథయొక్క సారాంశమే గన ప్రహ్లాదుడు దబ్బు లాడునట్టి కుజువాడుకాడు, హిరణ్యకశ్యపాడేమి బాధలబెట్టిన వానినన్నిటిని మారు మాటాడక మోర్చువాడు ప్రహ్లాదుడు దబ్బులాడెడు.

ఎడ్వోకేటు జన:— హిరణ్యకశ్యపాతనమునకును కడు హింసించెను. వానినిసముద్రములో ముంపించెను అగ్నిలో బడవై చెను వాడు నిజముగా క్రూరుడు దుర్మార్గుడు

బీసెంటుగారు:— హిరణ్యకశ్యపాని దైవనియోజిత కార్యము నెరవేర్చుటకు ప్రపంచములోని కంపముడెను వారి చిన్ని కుమారుడైనను వానిపై నేనంచుకొనలేదు అతిదు పాపు పుంజముకాడు.

న్యాయ. శ్రీమ:— హిరణ్యకశ్యప తన ప్రజల నణచివేయలేదు.

బీసెంటుగారు:— ప్రజల నణచివేసినటుల ఎచ్చటను చెప్పబడియుండలేదు.

న్యాయ. వి:— హిరణ్యకశ్యపాడు గర్హనీయుడుగాని పూజనీయుడుగ జూడబడలేదు.

న్యాయ. శ్రీ:— దానినితి యేకనగా నెట్టిబాధల కోర్చి యైన దైవము నమ్మిన పురుషుడు ముప్రమదగును

బీసెంటుగారు:— తరువాత "Might to overawe and put down down-right" (బలము న్యాయమును భయపరచి అణచివేయుట, అన మాటలనుగూర్చి.

న్యాయ. శ్రీ:— ఆభాషకర్తయుగను, కెలికె తక్కువగను ఉన్నదనుటకు సందేహములేదు. మీయనుచయు మీకు దన్ను గానున్నారని ఆలోచించు సరయములో నామాటలు వ్రాయబడినవి. అది ఆశయను గలిగించుదాక్కోకారమును గలుగ జేయుచున్న యను సంగతి విచారణీయము ఆభాష యటులునటుల బీసెంటు గారు రంగీకరించిరి ఆసమయములో నామె మాటల సంగతి బోధించుకొనలేదు. ఆయిననది మందలిగిగా నుండదగును గాని దరావత్తును స్వాధీనము జేసికొన దగు.

తరువాత తనవన చెప్పుచు నామె రెండవ గ్రూపు కందలి వివిధవ్యాసము గూర్చి చెప్పమొదలిడెను ఈవ్యాసములలో నుపయోగించు మాటలు తీవ్రముగా నుండవచ్చును గాని నేరస్థములుగా

ముఖ్య నా:— మీ కేదియు మందలింపురా లేదని జెప్పితిరే. కేసు విచారణములో నేదియో మందలింపువచ్చినటుల జెప్పినట్లున్నది.

బీసెంటు వి:— అది 1914 నవంబరులో ధరావత్తు దుగక పూర్వము

ఎడ్వోకేటు జన:— మందలింపించిరా మానిం యను అంతము కేసున క సంబంధించదు.

ముఖ్య న్యాయ:— దొరతనమువారు తన పత్రికలో దేనినిగూర్చి బట్టినదియు న్యాయ ఇండియా పత్రికా సంపాదకులగుటచే బీసెంటుగారికి తప్పుక తెలియజేసియుండెను ఆమె యాతిప్పల మగల జేయకుండ యున్న జను లందఱును ఈకేసులో నుండలింపు

యజ్ఞప్రాముమ్యున్నారు. మందలింపు పద్ధతులను సంబంధము గలిగియుండినదియు మానినదియు చేరు

మట్టలైల్వేలయిననులలో బండ్లుప్రత్యేకముగా నుంర్చి తానుసింధు లా కిపోర్తు ననుసరించుట నిజమని అనధికారములు గతీర్మానింపబడిన

“ప్రక్షాళితము”నుగూర్చి యుద్ధమునకు పూర్వము తామే చెప్పి అర్థమును వినియుండలేదని ముఖ్యన్యాయమూర్తి చెప్పిరి.

యుద్ధమునకు పూర్వమే ఏకచ్ఛత్రాధిపత్య సంబంధ అర్థము “ఎన్వైక్లోపీడియా” అను నిఘంటువునం దీయని ఎన్వైక్లో జనగారు చెప్పిరి.

పిమ్మట బిషప్ చంద్రపాలుగారు వ్రాసిన వ్యాసమును తనవాదన నామె చెప్పెను. ఆవ్యాసము నామె బాగరతో జదివి ప్రచురించుటలను అందేమయు తప్పు లేనను ఆమె చెప్పెను. పిమ్మట “ఆల్ సీజరు” అను వ్యాసము మైనటు లామె వాదించెను.

మరికొన్ని వ్యాసముల నిర్దుష్టత తెలిపి “ఇంటర్నల్” అను కీర్తి కక్రింద తాను వ్రాసిన వ్యాసము లందఱి విమర్శింపబడెనని యామె చెప్పెను. అందుపరంగాం శ్రావీచిమాటలు “క్రెంచి రివల్యూషను”ను జ్ఞాపమునకు తెచ్చుచుండుటచే నది మిగుల గర్హనీయమని ఎన్వైక్లో జనగారు చెప్పిరి. అది తనదోషము కాదనియు ఆ కేసు నందగ్గము లుట్లు పనియు, అందుచేరనే నా వ్యాసమును మిగుల తీవ్రముగ తాను వ్రాయవలసి వచ్చెననియు నామె చెప్పెను.

ఆవ్యాసములో వ్రాయబడినదంతయు నిజముగా పరిగణింపబడినను దాని గుఱించేమియు నెఱుంగని వారలు దానిని చదివిన నొక విధమగు ఏహ్య భావము గలుగ వచ్చును. అని ముఖ్య న్యాయమూర్తి గారనిరి.

బీసెంటుగారు.— అది ఇండియాలో నన్ని చోట్లను ప్రచురింపబడినది.

ముఖ్య న్యాయమూర్తి— అఫీషియలు గజెట్టులో గూడనా?

బీసెంటుగారు.— ఆ సంగతి నాకు బాగుగ తెలియదుగాని “అన్సెసియేటెడ్ ప్రెస్సు” వారి భాతాగల అన్ని పత్రికలును ప్రచురించినవి.

తరువాత బీసెంటుగారు బెంగాళీ సహాయసంఘటనని శీక్షించుటను గూర్చి వ్రాసిన వ్యాసమునుగూర్చి వాదించిరి, పిమ్మట “స్వపరిపాలనకు మూడుమాసములు” అను వ్యాసము తిలకుగారివై వ్యాసము, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి వ్యాసము ఇవన్నియు పత్రికాకాసనము ప్రకారము నిర్దుష్టము లని వాదించెను. తమ వాదనల ముగించుచు నామె తరచుగా నేరములుగా పరిగణించుటయే జరుగుచున్నదిగాని వానిని సమముగా ఋజువుపరచుట జరుగకున్నదనియు, తమ విమర్శన తప్పుడును దొరతనమువారి నెదిరింపలేదనియు, వారలంబింపు నిరంకుశాధికారాధి ప్రాయములు మాత్రమే ఖండింపబడినవినియు, 1914 వ సంవత్సరములో తనమత మెటులుండెనో 1916 వ సంవత్సరములో గూడ నటులనే యున్నదనియు ఇండియా దేశమునకు తగిన సహాయము చేయవలయునను యుద్దేశముతోనే 67 ఏండ్ల మునుపిప్రాముమన గూడ తాను పత్రికా వృత్తి నవలంబించెననియు, అప్పటినుండియు తాను దొరతనమువారికి నిజమైన సేవను చేయుచున్నటులను, జనుల ఏహ్యతను పురికొల్పు వ్యాసము తెప్పియు తాను ప్రచురింపలేదనియు, కోర్టువారు కలకత్తా కోర్టు తీర్పు ననుసరించిన పత్రికా ప్రపంచమునకు విశేషప ద్రవముగ గలుగక మానదనియు, న్యాయమూర్తుల తీర్మానమువై ఇండియా దేశపు పత్రికా స్వేచ్ఛ యాధారపడి యున్నదనియు, ఆ పత్రికా కాసనమును సమన్వయించుటలో దేశభిమానులగు పత్రికా సంపాదకులు సంపదించు రీతినుండి పత్రికా స్వేచ్ఛ కమమంబుడైన నాధార నియమలయుననియు వనవి చేసికొనియెను.

విచారణ ముగిసెను. ఇక తీర్పు చెప్పబడును.

ఎగ్మారు పోలీసు కోర్టు.

(సి. బి. ఎస్. పిల్లె గారు)

అక్టోబరు 3 మంగళవారము.

విద్యాధి కష్టమునం దుండుట— మధురలోని అమెరికను యున్నత విద్యాలయమునందు చదువుకొను చున్న పదు నెనిమిది సంవత్సరముల ప్రాయముగల విద్యాధి ముత్రియ సరలి అనునతడు, ఇరువది వత్సరములుగల ఉన్నామలె అను యువతితో, గత శుక్రవారమునాడు ఎగ్మారు రైలుస్టేషను లో దిగెను. పోలీసువా రాతని చర్యలను ఆ ను మా నిం చి, చూడ నతనియొద్ద బంగారు పట్టెడ, రూ॥800ల వెలచేయు నగలు, నూరురూపాయలనోటు, వైసికలుగంట రెండు గడి యారములు దొరకెనవి. పోలీసువారి తనియొద్దకప్పువు లెందుకున్న వియోగరయుటకు నేడు కేసు తెచ్చిరి. పిల్లవాడు తనగృహమున తల్లిదండ్రులతో తగవుపెట్టుకొని, మేనత్తకాశురగు నీయువతితో వచ్చితినిని చెప్పెను.

న్యాయాధి పతిగారు బాలికను పోలీసువారి చేతులలో నుండి విడిపించిరి. విచారణయగు నంతవరకు పిల్లవానిని మాత్రము పోలీసువారి సంరక్షణమునందుంచిరి.

జాజ్జి తాను పోలీసు కోర్టు.

బజ్జాలాసా హేబుబహద్దరు.

అక్టోబరు 3 మంగళవారము.

పోర్టు స్టేషను గడబిడ కేసు.

ఈ కేసు మరల నేటి దినమున విచారించబడెను. బాల కృష్ణ రెడ్డిగారు నేటి దినపు మొదటి సాక్షి. అతడు భారతీయ యువజన మందిరమున వాణిజ్యపాఠముల జభువు విద్యాధి. వైదాపేటలో నున్నాడు. జూలై 27 వ తేదీ నాడు పోర్టు స్టేషను వద్దనుండెను. బుక్కింగు ఆఫీసు వద్దనుండగా సుమారు 15 గురు ఆంగ్లో ఇండియనులు ఉద్యోగస్థుల మొదటిబండిలో నుండి దిగుటనతడు చూచెను. వారిలో పరిపండ్లెండుగురి చేతులలో కర్రలుండెను. పిమ్మట భారతీయుల విద్యాధులు బ్రెయినులో నుండి దిగిరి. వారాద్వారమునుండి పోవుచుండగా ఆంగ్లో ఇండియనులు భారతీయుల గొట్టుటనతడు చూచెను. భారతీయ విద్యాధుల చేతులలో పుస్తకములు, ఫలహారపు పెట్టెలుండెను గాని కర్రలు మొదలగున వేమియు వానికి గన్పించలేదు. పిమ్మట నతడు టిక్కెట్లు నిచ్చుచోటికి పోయెను.

ట్రాఫిక్ నూపరింపెండెంట్లు స్టాటుఫారము నవతల నుండు మూకనుండి స్టాటుఫారముమీదికి వచ్చుట నరడు చూచెను. పిమ్మట నరికొందరు ఆంగ్లో ఇండియనులు వచ్చుచుండిరి. డి. టి. యస్. గారు గేటువద్దనుండి వచ్చుచుండగా నతడు వానిని జూచెను. సాక్షి 6, 8, 9 ముద్దాయిల గుర్తించెను. వారిచేతిలో కర్రలుండెను. అప్పుడొక పోలీస్ ప్రాహ్మణుడు వెదలి వెంటడి కర్రయు కారుడు స్టాటుఫారము వెకిలచ్చి డి. టి. ఎస్సును జూచి, “నేనేమి చేసితి నం డి” అని యడుగుచుండెను. అంత నతడు “నీకది తగునని” ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. పిమ్మట డి. టి. ఎస్. తక్కిన ఆంగ్లో ఇండియనుల వడిగా స్టాటుఫారమునుండి పొమ్మనియాజ్ఞాపించెను పోలీసు వారు వచ్చెదనని వానిభయము నూచించెను. పిమ్మట సాక్షి రెయిలు నెక్కెను.

2. మునిరత్తుము రెండవసాక్షి.

సాక్షి అంబటూరులో నున్నాడు. కులశేఖరమును వారి బజారునెఱుగును. ఈ దబ్బుఅలాటయు నత డెఱుగును. అది తొలిసాక్షి సాయంకాల మతడు కులశేఖరము నాపునిద నాలుగుగంటలప్పుడు స్టేషనుముద్దాయి చెప్పచుండగా విసె ను “నేటి దినమేమైనదియు నడుగవము. రేపటిదినము సంగతి జూడుము” అని ఆముద్దాయి జెప్పటలెనికజ్ఞాపకమున్నది. మాంట్టువద్దనుండు జనులలో ననేకులు దుర్మార్గులు వలెంకియరు గాన్పట్టిన నున్నార.

మూడవసాక్షి గోపాలకృష్ణను అతనికి పోలీసువారి వద్దనుండి ఎర్రటిచురుకు కాకిరములు వచ్చెను. అతడువచ్చుచున్న కళాశాల రెండవతరగతి విద్యాధి హోస్టలు విద్యాధి కాదు మాంబళ్ళములో నున్నాడు. 25 వ తేదీన ఉద్యోగస్థుల మొదటిబండిలో ప్రయాణముచేసెను.

పోర్టు స్టేషనువద్ద నాడతడు దిగలేను. రెయిలు కిటికీ ద్వారా స్టాటుఫారమువెనుక నొక మూకచేరుట జూచెను. పిమ్మటసాక్షి రెండవరక్తముండి బండి దిగిఅంతటికి పోయెను. రిచ్చాక్షులందులో నుండుట గుర్తించెను. అతడు వెంకటరెడ్డి ని గొట్టుట జూచెను. కక్షుపట్టుకొనిన వారిని పోల్చుటలనని ముద్దయి చెప్పెను. 318 ముద్దాయిలు రాళ్లు విసినటులరెడ్డు పోల్చెను. ముద్దాయిల గుర్తించు కోట 2, 3, 5, 6 ముద్దాయిల నతడు గుర్తించెను.

ఎనురకత్తు న్యాయవాదులతో నాలోచించి న్యాయాధికారి గారు ఈ కేసు తీర్పును కక్కిన రెండు కేసుల తీర్పులతో గూడ చెప్పెననిరి.

ఇద్దరు సాక్షులు రెప్పు తక్కిన సాక్షులు లన్నియు పూర్తి యయ్యెను. వారు దశరా నెలవులకు బోయిరి. కేసు రేపటి దినము 3 గంటలకు వాయిదా వేయబడెను.

ఇంగ్లీషు మెయిలు స్టీమరు:— ఇంగ్లీషు మెయిలు స్టీమరు 4 వ తేదీ బుధవారమునాడు ఉదయము 4 గంటలకు బొంబాయికి వచ్చుచున్నది. గురువారము సాయంకాలము మదరాసులో ఇంగ్లీషు మెయిలు తపాలు పంచిపెట్టబడును.

ప్రయాణములు:— ఎక్స్ క్యూటివు కాన్సిలరు సర్ హోలొల్డు పూవర్థుగారి స్థానమున నియమితులయిన, గిల్బెను ఐ. సి. ఎస్ గారు, కొలంబునుండి బోటు మెయిలులో నేడుదయము నీ నగరమునకు వచ్చిరి. క్రెంచి యిండియా గవర్నరు జనరలుగారు, తమ ఆంతరంగిక కార్యదర్శులతో, మొన్న సాయంకాలము కలకత్తా మెయిలుబండిలో, హూరాకు ప్రయాణము చేసిరి.

బెజవాడ రామమోహన పుస్తక భాండాగారము.

(ఒక విలేఖరుడు పంపిన తంతివాక్య)

బెజవాడలో రామమోహన ధర్మ పుస్తక భాండాగారము కలదు. ఇది సర్వజనుల యుపయోగము కొరకును ఏర్పరుపబడినది. సభలు జరుపుటకు భవనము నిర్మింపబడినది. వీరి యాజమాన్యమున నొక పంచము దినపాతకాల ఏర్పరుపబడినది. రామమోహను మిషను (ఇది యింకొకటి) వా రేర్పరచిన పంచము పాతకాలా వార్షికోత్సవమును జరుపుట కీసభామందిర మియ్యబడినది. అపుడు పంచమువిద్యాధులు వచ్చిరి. రాజా రామమోహనరాయుగారి కర్పణ అజీవల జరుపబడినపుడు సభకువచ్చిన పంచము విద్యాధులలో వైవప్రాగ్ధ వాగితములను పాడిరి. దానివలన కార్యనిర్వాహక కర్మలలో నొకరగు వెద్దభాట్ల వీరయ్యగారి పూర్వాచార, పాక్షికమగు ప్రత్యగాత్మ కర్మంతరము కలిగినది. మొన్న మొన్నటి వరకును నేను సంఘసంస్కర్తనయే వీరయ్యగారు చెప్పకొనుచుండిరి. ఈమందిరమున పంచముల కేలనిచ్చితిరో సమాధానము చెప్పవలెనని వీరయ్యగారు సంఘాధ్యక్షుడనడిగిరి. నిన్న కార్యనిర్వాహక సంఘసభ జరిగినది. నిబంధనల నేర్పరుచుట కొక యుపసంఘ మేర్పరుపబడినది. నిబంధనలు జనుగువరకును మందిరమున పంచములకియ్యవని సంఘాధ్యక్షులు వీరయ్యగారిని సమాధానపరచుటకు చెప్పిరి. ఇవి చాల ముఖ్యవిషయములు. ధర్మపుస్తక భాండాగారములకును పురమందిరములకును సంబంధించిన ముఖ్య విషయములు వీనిలో నిమిడియున్నవి. నిన్న జాత్యుద్ధరణోద్ద్యమము దేశమున విస్తరించుచున్నది. ఆ నిన్ను జాత్యుద్ధరణ సభలకుగూడ నీమందిర మియ్యరా దందురేమో తెలియదు. రాజా రామమోహనుని పేరు ఈసంఘమునకు తీసివేయవలెనని గూడ ఈ వీరయ్యగారును మరొకొందరును ప్రయత్నించుచున్నారని మరియొకవాడ వినవచ్చుట మరింతసంతాపకరము

జర్మనుల యుద్దేశము

కోవెన్ హేగన్, అక్టోబరు 2.— జర్మనులు మఱల జలాంతర్గామి యుద్ధమును ప్రారంభింప దలచు విషయమును గూర్చి వెనెడెంటో విల్సనుగారితో మాట్లాడుటకు తెగ్లిను నగరము నందలి అమెరికను రాయబారి జరార్డుగారు అమెరికాకు వెళ్లుచున్నారని “పోలిటికన్” పత్రిక వ్రాసినది. పరిస్థితులు మఱల విశేష తీవ్రత నొందుచున్నవి.

జర్మనులకు మందా.

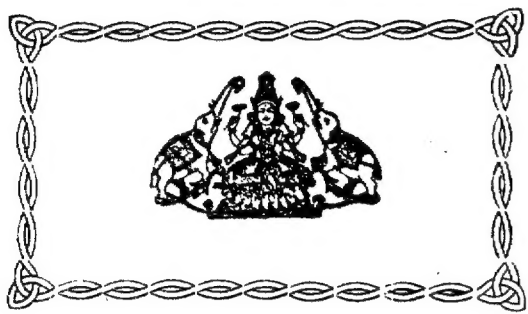
రోము, అక్టోబరు 2.— ఇతరంగములందు జర్మనులకుయత్తులను భగ్గుపజుచుటకు అభిస్మీనియు చక్రవర్తిని పదక్రమిని చేయుటయే మిత్రమండలివారికి ముఖ్యమగు మందని రాజకీయసభయందు సోనినోగారు చెప్పిరి.

అమృతాంజనం డిపో వారి దిచ్చోపధములు

	రూ॥ అ
జీర్ణసాయనము మాత్రలు అజీర్ణమునకు	... 1.4
వజగులికలు ధాతుపుష్టికి	... 1.0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1.కి	... 0.12
మూలశంకకు తైలము డబ్బీ 1.కి	... 0.8
బాలామృతము	సీసా 1.కి ... 0.12
తామర తైలము; తామర, తీటకు	... 0.4
కలరామాత్రలు వాంతిభేదలకు	... 0.6
లేనుమందు లేలుకాటుకు సీసా 1.కి	... 0.8
దంతిశూలహరి పండ్లపోటుకు	... 0.8
కర్ణశూలహరి చెవిపోటుకు	... 0.6
గజ్జికి తైలము గజ్జిచీడలకు డబ్బీ 1.కి	... 0.3
పగుళ్లకు తైలము శీతపగుళ్లకు	... 0.6
అమృతాంజనం డిపో; బొంబాయి, అండ్ మద్రాసు.	

విషయానుక్రమణిక.

పుస్తాంతరీఖలు	2
గాయతాహారములు - కృష్ణాపత్రిక	3
వ్యాయస్థాన వార్తలు	4-5
ప్రధానవ్యాసము	
మైసూరులో పరపతి	6
ఇండియా కోరునదేమి	7
ఆంధ్రసభలు పూర్వోద్యమము, ప్రాంతముగము	8
విరోధా మహాసభాగ్రామము	
విదేశాంతరీఖ వార్తలు	9
దేశీయాంతరీఖ వార్తలు	10
ఇంగ్లీషు కెరీగ్రాములు	11-12
విదేశ విషయములు	13
ఆంధ్రదేశవార్తలు	14
జాబులు	15

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ అక్టోబరు నెల 3-వ తేదీ
మంగళవారము

మైసూరులో పరపతి

దసరా మహాత్మ్యవ సమయము మైసూరు నిర్జానమున సమావేశములకు చచ్చుటకు ఉపన్యాసములకు తావలమగుచున్నది. సంస్థానపు నాలుగు చేరుగునుండియు ప్రజ ఈ నాటిలో మైసూరునందలి యుత్సవములకు మూగుట ఆచారము యున్నది. జరుగుచున్న భాగములనుండియు విచ్చేసినప్పుడు సమావేశములు పెట్టుకొనుటచేత అందు జరుగుచున్న ప్రజా సమూహములకు కొంతకు కొంత అనగతమగుటకు అవకాశము కలదు. కాబట్టి మైసూరు ప్రభుత్వమువారు ప్రజాసమూహములతో గూడ రాజకీయ సంబంధములును ఆర్థిక సంబంధములును నగు సభలను ఈ దినములలో జరుపుటకు ఏర్పరచి యున్నారు. తదనుగుణముగానే ప్రతివిధుల సమావేశము, వ్యవసాయ నాణ్యత ప్రదర్శనము, పశు ప్రదర్శనము, పరపతి సమావేశము ఇవి ఎల్లయు ఈనవ రాత్రులలోనే నిర్వహింపబడుచున్నది. మన దేశమున నన్ని సమస్యలలో ఆర్థిక సమస్య ప్రథమ సమస్య. మన పేదరిక మెట్లు తోలగి పోగలదు? మన కైదు ఎట్లు బాగుపడగలదు? మన సోదరులు కిడువార భుజించి బ్రతుకుటకుచాయ మెట్టి? మన పట్టు ఇతర జాతులతో సమానముగా తలయెత్తికొని పోకమునకు మనము ఈయందరియును సందేశమును ఈయగలము? ఇందు ప్రశ్నలే మనల హాసరాత్రములు ఎదురుచూపు ప్రశ్నలు. మన సామ్రాజ్య ప్రజ అప్పులలోనుండి బయటపడి తమ సోపానించు విత్తిమును కొలదిగనో గొప్పగనో సేపించి పడుగు కొక్కనాటగా ఆర్థికమును ఏక కార్యమునకు వినిమోగించుట కెప్పుడు శక్తికలవారగుదురో అనాడే

పై ప్రశ్నలన్నింటికిని ప్రత్యుత్తరము సమకూరగలదని రాజకీయ జ్యోతిషులును ఆర్థిక జ్యోతిషులును ఎందరో ఇదివరలో ఉద్ఘోషించియున్నారు. ఈ ఫలములను గలిగించు నుద్దేశముతోనే మనదేశమున పరపత్సవమును ప్రచారములోనికి వచ్చినది. మన సామ్రాజ్య సోదరులే ఆ పద్ధతి యిచ్చుట నెలకొనుటకు ప్రథమకారణభూతులైనారు. అన్ని సమస్యలలోవలె అన్నిజీవిత శాఖలలోవలె ఇచ్చుటను మొదలుపెట్టిన ఉదార కార్యమును తలపెట్టిన అధికారులు తమ పనిని తరువాతి నాటికి వదలి పెట్టిపోవుట చేతను ఇచ్చుట ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించుట ప్రభుత్వాధికారులకు అవసరము కాకపోవుటచేతను పరపతియు అధికారవర్గములోని మార్పులతో మారుచువచ్చి మందగమనమును వహించినది. కొందరధికారులకు వట్టి ప్రతిష్టాపనా పరంకర పెరుగుటచేత నష్టము కలుగునను నూహ ప్రబలినది. అందుచేత వారు పరపతి రథమునకు బూచ్చిన తురంగముల కల్లములను బిగబట్టి త్వరితగమనముచే రథము ప్రక్కలకుదిరిగి గుంటలలో బడుకుండ నిరోధించుచున్నామని వాఙ్ముసాగించినారు. త్వరిత గమనముచే నేలోపము రాదనియు మార్గము దప్పకుండ నడుపుట రథచోదకుని ధర్మమనియు మీరు గ్రహింపలేక పోవుటచే పరపతి సగమో వాతీకయో వేగముతో న్యాపించుట సంభవించినది. ఈ నిరోధము అసహజమని కనుపరచుటతో యరునట్లు ఇప్పుడు మైసూరులో జరుగుచుండు పరపతి సమావేశమున మైసూరు యువరాజులుంగారును అధ్యక్షత వహించిన దివాన్ బహదూరు చక్రవర్తిగారును తమ సంస్థానమున నియుద్యమము శ్రేణుతరముగా సాగుచున్నను అది చాలదనియు ఇంకను నెన్నియో రెట్లు పనిచేయుట యవసరమనియు హెచ్చరించినారు. యువరాజుగారు చెప్పిన రీతిని ఆ సంస్థానమున నిప్పుడు 625 పరపతి సంఘములు పనిచేయుచున్నవి. 65,000 ప్రజ పరపతి సంఘములలో సభ్యులుగా నున్నారు. చాలు మూలధనము 45 లక్షలతో ఈ సంఘములు కార్యనిర్వహణ మొనర్చుచున్నవి. ఈ సంవత్సరము సంఘములు సంపాదించిన నికరమైన లాభము రు 2,20,000 లు. ఈ సంఘములకు గల రిజర్వు ఫండు రు 1,60,000 లు. ఈ సంఘములవలనసభ్యులైన ప్రజలు తక్కువ వడ్డీలచేపొందిన లాభము రు 3,50,000. కడచిన మైదేండ్లలో మైసూరు పరపతిసంఘములు సభ్యులకు 47 లక్షల రూపాయలు అప్పులిచ్చి వారియప్పులు తీరుటకు సహకారులైనవి. ఇంత కార్యనిర్వహణ మొనర్చిన పీదప పరపత్సవము చక్కగా సంస్థానమునకు సేవ యొనర్చినదని సంస్థానపు ప్రజలు యువరాజుగారితో గూడ సంతసించుట విచారితము కానోపదు. పది సంవత్సరములుగా పరపతి విషయమున హాసతోపముగా పనిచేయుచుండు మద్రాసు పరగణాలో పోల్చి చూచినచో మైసూరున నెంత త్వరగా సభివృద్ధి కావచ్చి యుండునదియు అర్థము కాగలదు. మద్రాసు పరగణాలో జనసంఖ్యనుబట్టి చూచిన యెడల లక్ష జనమునకు నాలుగు పరపతి సంఘము లున్నట్లు నీలెక్క చేయుచున్నది. మైసూరున నిదేవిధముగా లెక్కవేసిన యెడల లక్షజనమునకు పదునాలుగు పరపతిసంఘ

ములు నెలకొనియున్నవనిస్పష్టమగుచున్నది. నాగెక్కడ పదునాలుగెక్కడ? మనయభివృద్ధి రేటు మైసూరు అభివృద్ధిరేటు మూడింతలకంటె నెక్కువ యున్నది. అయినను మైసూరులో అధికార ఆగుడు, ఆగుడు, అని చేయెట్టి హాసకారి లొనర్పలేదు. ప్రజాపరిశితుల నెరిగి ప్రజలలో వారై కార్యనిర్వహణ మొనర్చువారలకును అధికార వ్యయంత్రమున సున్నితమగు చక్రములనెగిరిగిరి దిరిగి పనిచేయువారలకును ఇట్టి సందర్భములలోనే అంతరము విశదముగా గానవచ్చుచున్నది. బ్రిటిషు పరగణాలోని యధికార యంత్రము కొన్ని విషయములలో మహాపయోగకరము కావచ్చును. కాని సూక్ష్మముగా ప్రజావిత్తమునకు సంబంధించిన సమస్యలను దీర్చనలక వచ్చినప్పుడు మాత్రము ఉపయోగమును వ్యర్థమగు చూర్ణము చేసివైచునట్లు ఈ యంత్రము విరి దిరిగి పనుల జెరుపుచున్నది. దీనిని మార్చవలసినదనియే స్వపరిపాలనా వాదులు గొంతులు బొంగురు ప్రావమొర పెట్టుచున్నారు. మైసూరులో నిదివరకు పరపతి సంఘములు బయటను విశేషముగా అప్పులు తెచ్చుకొనలేదు. తెచ్చుకొనకయే సాధ్యమైనంత సాయము సభ్యులకు చేయగల్గినవి. మన రాజధానిలోను పరిశితి యీతికంటెను భిన్నముగా నున్నదని చెప్పుటకు వీలులేదు. మన పరపతి సంఘములును అప్పులకు బోవుటకు పేరుపడి యుండలేదు. ఇట్టి చరిత్ర పరపతి సంఘముల యెడల నమ్మకము పుట్టించుటకు సహాయకారి యని మైసూరులోని అధికారులు అంగీకరించినారు. సామర్థ్య మీరీతిని కనుబరచి యుండుటను బట్టి తమ సంస్థానములోని పరపతి సంఘములు విస్తార ద్రవ్యాధార మార్గములను వెదకి ప్రజల యశమర్థతను సంపూర్ణముగా దుడిచివేయ నాలోచింపవలసినదని మైసూరు యువరాజులుంగారు సూచించినారు. మైసూరు ప్రజయొక్క మొత్తపుఅప్పు అయిదుకోట్లండునట! ఈయప్పు తీర్చుటకు పరపతిసహాయకారి కావలెనట! ఇది గొప్పి. యి. వాచాగారి పదము. కైదుయొక్క అధమ గృతను బాపనిచో విశేషము ఫలము లేదని వారు నాడే స్పష్టముగా తెలియజేసిరి. స్వయం ప్రకాశమగు నీ యార్థిక తత్త్వమును మైసూరు యువరాజులుంగారును ప్రభుత్వమువారును గ్రహించి యుండుట కమంగడు ప్రశంసనీయము. ఈ తత్త్వోక్తము నాచరణలో బెట్టి మైసూరు ప్రభుత్వము వారు పరపత్సవమును శిఖరాగ్రమునకు నడిపించు చుండగా వాచాగారిని పరిహసించిన మహానుభావులు ఇంకను పండ్లిగించుచునే యుందురు కాబోలును. మద్రాసు పరగణా ప్రజలును పరపత్సవము కార్యనిర్వహకులును ఒక్కసంగతిని ఆలోచింపవలసి యుండును. మైసూరులోని హైందవుడు మద్రాసు పరగణాలోని హైందవునకు ఏ మాత్రమును భిన్నుడుకాదు. అతడితనికిసన్నిహిత సోదరుడు. అతడు చేసిన కార్యములను ఇతడు చేయజాలని వాడుకాదు. అతడు అందునట్టి యభివృద్ధి ఇతడందజాలని వాడుకాదు. అతనికి కలిగిన యనుకూలములు ఇతనికి కలిగిన చాలును. వీనిని కలిగించునట్టి శక్తి సాధారణ ప్రపంచమున అధికారుల యందును నాయకుల యందును కలదు. ఆశక్తి సద్వినియోగమగును గాకయని నమ్ముచున్నాము.

ఇండియా కోరునదేమి?

వ్యాపార వాణిజ్య పారిశ్రామిక సంబంధ లలో మనము కోరునట్టిది ఇది యని ఆంగ్ల నీతిజ్ఞులకు అనేకులకు తెలియవచ్చినట్లు లేదు. కల న్యూ స్ట్రేట్సును కృత్రికలో నొకానొక ఆంగ్ల సోదరుడు మన వాంఛితములను గురించి వాయుచు మనము సంరక్షణ సుకములను మాత్రము పూర్ణముగా కోరుచున్నామను గొప్ప భవయందు పడి సంరక్షణ సుకముల యొక్క చినుకూలాననుకూలములను గురించి పెద్ద యువ న్యాస మొనర్చినాడు. మనము కోరునట్టి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యములలో సంరక్షణ సుకములు నైచు కొను స్వాతంత్ర్యము గూడ గలదనుటకు సంది యము లేదు. కాని సంరక్షణ సుకములచేత మాత్రము హైందవభూమి ఆర్థికాభివృద్ధి నంద గలదని తలంచు వారు గాని సంరక్షణ సుకములవలని అర్హములను ఎరుగక వైన నైచు కొన నుత్సుకులై యుండువారు గాని హైందవ భూమి నాయకులలో నెవరును లేరు. బొంబయి నాయకుల ఆర్థిక సమస్య వివరణమునకు నగ్ర ణ్యతనొంది సర్వ భారతభూమి గౌరవమునకును శత్రులై యుండు డి. టు. వాచాగారు అనిర్బంధ వ్యాపార పక్షపాతు లనినయెడల హైందవభూమి కనులు మూసికొని సంరక్షణ సుక సముద్రముగో నీకిమముక నెంచుచున్నదని ఎవ్వరికిని వాదించుటకు హక్కు ఉండబోదు. సంరక్షణ సుకములకు న్యతి రేకముగా వేయి వాదములు భావ ప్రపంచమున దీసికొని రావచ్చును నిజముగా కార్మిక్ మూలు నను జట్టి సుకములచే ననర్థములు కొన్ని వాటిని వనియు చూపినను చూడవచ్చును. అవకాశ మున్నప్పుడు భావ ప్రపంచమున ప్ర త్యుత్తర మిచ్చుటయు సులభమే. పొడచూపిన యనర్థములకు వేరు కారణములనుగనుబరచుటయు సాధ్యమే. ప్రస్తుతము మేమాపనిలోనికి దిగవలసి న యవసరము కానరాలేదు. ప్రయోగఫలముల చే సిద్ధాంతముల సోనర్పు నిప్రకృతి శాస్త్రయుగ మున ప్రయోగములకంటె వెక్కువ భారములను మేము సంరక్షణ సుకముల పక్షమున గనుబరచ నక్కరలేదు. ఆంగ్ల భూమి హైందవ వ్యాపారముల తో పదునెనిమిదవ శతాబ్దమున పోటీనిలువలసి వచ్చినప్పుడు సంరక్షణ సుకములు నైచుకొని విజయంబుదెను. నేటికిని లంకాపైరు దూదివస్త్ర ముల ప్రచారమును క్షీణింపకుండ కేయుటకు ఇచ్చట లోదేశపు సుకముపేరిట సంరక్షణ సుక ము సహాయ కారియై యున్నది. ఇంగ్లండునకు తరువాతి లోకమున వ్యాపారమున ప్రాముఖ్యము కన్న జాతులు జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, జపాను, అమెరికా లు ఈ మన్ని దేశములును సంరక్షణ సుకముల ప్రా పుననే తలపెట్టికొనినవి. లోకములోని ఇతర సభ్య రాష్ట్రములును—ఫ్రాంసు, ఇటలీ స్పెయిను ఇత్యాదులు—సంరక్షణ సుక పద్ధతినే అవలంబించి యున్నవి ఒక్క పర్యాయము ఆంగ్ల విజ్ఞాన సర్వ స్వమును తిప్పి చూచిన యెడల ఆంగ్లాధి నివేశ ములును సంరక్షణ సుకముల పద్ధతినే శరణ్యము చేసికొని యుండుట సువ్యక్తము కాగలదు. 1878-వ సంవత్సరమున నీ పద్ధతి కనడాలో జాతీయ పద్ధ తిగా నుపక్రమింప బడెనట! పరిశ్రమలు అందు వలన వృద్ధియొనవల! లోకమున కంతటికిని ఈ రీ తిగా పనికి వచ్చుచుండు పద్ధతి ఆంగ్లాధి నివేశ మాలకు పనికి వచ్చియుండు పద్ధతి కనడాకంటె ఎన్ని యో ఘడుంగులు పారిశ్రామికానుకూలములు ఎక్కువగా గల భారత భూమికి పనికిరాదనుట మాకుంజూడ విచిత్రముగా నున్నది. ఈ పద్ధతి

యంతయుపయోగకరము కాదని యంగీకరించినను వ్యాపార వాణిజ్య పారిశ్రామికాభివృద్ధి కెన్ని ఇతర పద్ధతులను సభ్యలోకము కనిపెట్టి యుండలేదు. ఈ నాములు కేరంటీలను గురించి మేమిదివరలో నెన్ని యేని పర్యాయములు వ్రాసియున్నాము. కేరంటీలు “న్ని సాధనములకంటెను తక్కువ అక్షేపణీయ ములైన సాధనములు. హైందవభూమినుండి అపకృ వస్తు సముదాయము ఎగుమతి కావలసిన యవసర మున్న యప్పుడు ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు కేరంటీల నిచ్చి కదా ఈ దేశములో రైల్వేలను నిర్మింపించిరి. ఇం కను ఆ కేరంటీలు అమలులో నుండనే యున్నవి. వానివలన అధికారులు చెప్పరీతిని, మనమును కొంతవరకు ఒప్పుకొను రీతిని, హైందవభూమికి లాభమే కలిగినది కదా! ఆ కేరంటీ పద్ధతిని మా స్వదేశ పరిశ్రమలకు వ్యాపింపజేసికొనుటకుమాకు స్వాతంత్ర్య మున్నదా? మాకేగాదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దయాచుయులై ఇష్టపడిననువా రైనను ఇట్టి కేరంటీలను ఇచ్చునట్టి యధికారముకల వారైయున్నారా? ఇండియా కార్యదర్శి వలదను చుండటచేత గదా ఈ విషయమున ఉన్న కొలది యాదార్యమును ఉన్నచోటనే యింకి పోవుచున్న డి. సంరక్షణ సుకముల మాటవలదు. నాము లమాట వలదు. కేరంటీల మాటవలదు తుదకు పరిశ్రామికులకు ప్రభుత్వమువారు అప్పలిచ్చు పద్ధతియైన సాహసముతో నవలంబింప బడుచున్న దా? పరిశ్రామిక విద్యాలయంబులు కాని పరిశో ధనా గారంబులుగాని వివిధాని నెలకొల్పబడు చున్నవా? పరిశ్రామికులకు గావలసిన విద్యాభి భృతి ఇత్యాది ప్రోత్సాహమేమైన పక్షులముగా సమకూరుచున్నదా? ఏమియుంగానము. సానికప్ర భుత్వములవారు సామమేదియో ప్రయత్నించుచు న్నారుగాని ధనము లేమినిదరిగాన లేకపోవుచున్నా రు. ఈయెల్లయవస్థలను బాపునాలోచన లొనగ్గవల సినదనియే హైందవభూమి ఆంగ్ల సోదరులను ప్రబో ధించు చున్నది. ఆర్థిక విషయములలో ఇండియా కార్యదర్శిగారి యధికార మదృశ్యము కావలెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి సంపూర్ణ స్వాతం త్ర్యము సమకూరినలెను. ఇండియా శాసన నిర్మాణ సభకు ఆర్థిక విషయములలో సమ్యక్తు లిచ్చు స్వాతంత్ర్యము కలుగవలెను. లిక్కుంగల విషయ ములలో నే డేర్పడియుండు పరిశ్రామిక కమిషను ఏమి సలహా లొనర్చునో చూడదగి యున్నది. సూక్ష్మ విమర్శ అప్పుడు చేయవచ్చును.

ఆంధ్ర సభలు; హాలోద్వమము; ఔత్సాహికులు.

కల న్యూ ఆంధ్రజన సహాయఫలము. ఆనేక మండల సభలలోను, చర్చింపబడిన ముఖ్యోత్సవములలో, ప్రతి వార రహితముగ తీర్మానింపబడిన విషయము భారతీయులను నిరాటంకముగ జాతి మత వర్ణాది భేదభూత్యముగ వైస్య ములో చేర్చుకొనలేనని యొకటి గదా. ఈ తీర్మానమును యుక్తి యుక్తముగ విశేషోద్రేకముగ, ఉపపాదించిన వారు ఏలూరు వాసులగు కూర్మా వేంకట రెడ్డి నాయకుగారు. వీరి సహజ వాగ్దేశము, దేశాభిమానలక్షితముగ నుత్సాహ మును యుద్ధ మన గడగడ వలకునట్టి సదేశస్థుల నెందరికి అంటి సమరనన్నా హమునకు పురికొల్పినదని విని యున్నాను. శ్రీ నాయకుగారు కార్యావృత్తులగు మాన్యవ్యక్తులనియు, గౌరవ నియులగు సభ్యులనియు గూడ పేరుగలదు. ఆంధ్రులకు ప్రత్యే కముగ వైస్య సాంప్రదాయములను, పూర్వీకముగ సాంకామిక చరిత్రయు వీరికి పూర్తిగా తెలుసునని అనుకొనవలెను. ఇటు వంటి చరిత్రను విపులముగా నాయకుగారు త్వరలో ప్రక టించిన తమ సహోత్సాహమును ఆంధ్రాభిమానులందరియందు పుట్టించి, వైస్య సేవోద్యమమునట్లు చేయవలెను. ఏకాగ్రమునైన పూనుకొనినప్పుడు ఆకార్యమునకు మనము తగినవా మగునా

కాదామని పూర్తిగా నాలోచింపవలెను. ఈ నిగ్రాహకు పూర్వ చరిత్ర చాలా సహాయపడును. పూర్వముందు మనము వివిధగా యుద్ధముచేసి జయపజయముల పొంది, రాజ్యములను గెల్చి ఓడి, శత్రువులను వంపి వారిచేత చంపబడి, ధర్మములపై నె నుగులాడి అధర్మము నడంచుటకు యత్నించిన యత్నము లన్నియు పాగా మనస్సుకు నాటివనో, ప్రస్తుత దుర్దశను తొలగించుటకు ఆభివృద్ధిని పొందుటకు, చాలా ఉత్సా హము కలుగును. ఇదిగాక, ఆంధ్రులలో సుప్రసిద్ధవైస్యాధిప తులు, రణరంగవీరులు ఉండినయు మనకు తెలుసును. కాని, విశేషముండికి ఆవీరుల జీవితచరిత్ర పూర్తిగాను నమ్మకముగాను తెలియదు. సోమమును పుట్టించి, వైస్యమును కలిగించుటకు, క్షుణ్ణభంగులములగు శరీరములందుగల మోహపాశములను త్రొంచుటకు, విషయానక్తి నడచి పాపముగు దేశాభి మాన మును ప్రజ్వలించ జేయుటకు మహనీయుల పవిత్ర చరిత్రలు నిరుపమాన సాధనములు. ఈ ఔత్సాహికులందు తృణప్రాయ లగు ప్రతిజాతికి సమరప్రీతి పుట్టి, యుద్ధమునకు సిద్ధ పరచు ప్రయత్న ములు జరుగుచున్నవి. మనము పూర్వచరిత్రను మరిచి పోలిమి గనుకకు, వైస్యవృత్తియందు చేవలెనని ఆంక్షి తలచాపు చున్నది. గనుకను మన సాంకామిక చరిత్రను మన నందరము జాగ్రత్తగా చదువవలెను. ఈ మధ్యగలిగిన భాషాభి మానము వలన కొందరు సుప్రసిద్ధులగు చరిత్రకారులు వెలువడి నారు. హిందూ మహాయుగము, మహామృదీయ మహాయుగ ములను వ్రాసిన లక్ష్మణ రావు గారు, మహారాష్ట్ర చరిత్రను వ్రాసిన శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రచరిత్రకారులగు వీరభద్రరావుగారు మన కృతజ్ఞులకు పాత్రులు. వీరుగాని, న రెవ్వరైనను సంగ్రహముగా ఆంధ్రసాంకామిక చరిత్రను వ్రాసి ముఖ్యముగా మన యశోభవలగు వీరాధీశుల జీవితమును ఉత్సాహజనక మగుచట్లు ర్వలో పత్రికలలో ప్రచూల పూ ర్యకముగ ప్రచురించినచో, మనముక్క ఔత్సాహికులేమి ప డగలము.

నిరుగు బందరు, బెజవాడ, తెనాలి, గుంటూరు పట్న ములలో ఆంధ్రపటాలము ముచ్చట జరిగినప్పుడు, విచిత్రమగు అభిప్రాయములు వెలువడినవట. బందరులో ఈజిప్షియన్ మును తాట్యముగ కొందరు ఉత్సాహ యువముగ కొంద రు ఆమోదించిరి; బెజవాడలో నంగీకరింపబడినది, గార్విరెక్కి న ఆంధ్రనాయకులు తప్పక నిరుత్సాహపరచెదరని వెనుకా డిరి; తెనాలిలో యువజను లందరు మహోత్సాహముతో నామోదించినారు. ఒక రిద్దరు వృద్ధులు “నరేలే, మనము వీరికి వాళ్లము, పదిమంది ఒప్పురు. చిన్నవాడు బైలుదేరితే వాళ్లకు పటాలములో చేరనిచ్చెదరా?” అనిరట. గుంటూరు యథా గ్ధులగు నవీనాంధ్రోద్యమాభిమానులగుల పురము, గాని, పటాలము ఆంధ్రోద్యమమున కెట్లు సహాయపడనో వీరికి బో ధపడలేదు; గనుక వీరు నిరాకరించిరి ఉపాయములకు వీల య్యునట్లు. ఇప్పుటికి ఒక్కసంకల్పము రహితము గడచినది. ప్రపంచముందు మహా వ్యవహారములు జరిగినవి, మన దేశము ఒకవైపున యుద్ధఫలకు మహారాజులు, భూస్వాములు, దేశ సేనకై వినియోగింపబడ్డని ధనాశ్వులుగూడ, భవన్నమును తుడిపించుచున్నారు. రాజప్రీతిని పొంది, ఉక్రేకోష్ఠిలో మా నములై ఇంకా దాకముల నిర్బుచున్నారు. యువకవైపున సుకరులకు వైస్య వృత్తి నొసంగు డి నది. బం గా లీలకు వైస్యసేవ లభించినది. “సూత్రాను మెయిలు” కంటికి స్నేహితులుగూడ మనలను ప్రోత్సహించుచున్నారు. మన మందము ఆనేకనాలుకలతో శేషునిమించిట్లు, వైస్యసేవకు కోరుచు తీర్మానములను బహు గంభీరముగా చేసినాము. కలకత్తా నేతృభువుకు మనకు గూడ వైస్యసేవ కాళ్ల ఎన్నడు దొరుకునాయని సంభ్రమ పడినాడు. మన విశ్వవిద్యాలయము వారి సహాయముచేత నేలకునేలు యువకులు పరీక్షలలో తి ప్పిపోయి “అలో, లక్ష్మణా” యని దిక్కుగానక, ఆమోదిం చుచున్నారు. యుద్ధము మాలమున చిన్నచిన్న జీతములు గల వారికి జీవనములు పోయినవి. ఔత్సాహికులలో ప్రతి వస్తువు ఆ ముచ్చున్నది. మనముట్లు నుండేమివారికి యుద్ధ మనగా నెమిలో చూడవలెనని ఆనేకులకు తుమాదాలములొక్కటి. చదువు చున్న విద్యులవైన నదలి త్వణమే మెహావాక్యముచూడ వలెనని గూడ ప్రయత్న ములు జరుగుచున్నవి. ఆంధ్రదేశముకు పోవుటకు ఉక్రేకము గలిగినప్పుడు రిద్దరెక్కులకు విద్యకుండు దొంగతనముగ నోట్లవ్రాసి, వైకమును తీసుక పోపోయినవారొ ఎక్కువ వడ్డికిచ్చి పంపించిన దేశాభిమానులు గుంటూరులో గలరు. ఇప్పుడు వారి కార్యకర్త అక్కరలేకనే, మరదేశమున సముద్రయాత్ర, సంఘ సంస్కరణము దేశోద్ధరణము ఈయన

ఆంధ్రవాణి

ఆంధ్రాంగ్ల దైనికపత్రిక.

ఆంధ్రదేశము బహువిధముల మైనది. లక్షల సరస్వతుల కంటాడు పీఠములకు బాక్రులైన నా రాంధ్రులలో నెందఱో తెలియున గలరు. 60 నిమిషము కాలములో సకలరాజ్యాంగ తంత్రముల విమర్శించి ప్రతిపక్షములకు బునర్విచారమున కాను కూర్చుండి గల్గింపకుండ వ్యాసముల వ్రాయఁగల లేఖకు లాంధ్రులలో లేకపోలేదు; తమ సంపత్తి రాదాయములలోనే స్వల్పభాగమునో వ్యయపఱచు కంటటి స్వాధ్యాయమును ముగించుకొనినంత వఱకు ఆంధ్రదేశానికి పత్రికా నిర్వహణ మనాయాస కార్యమునకును జేయునంతటి రాజు లాంధ్రులలో లేకపోలేదు; విత్తరసముమాని నిరంతర దేశోద్ధార తత్పరత్వమునందే నిమగ్నులైన స్వాధ్యాయకు లాంధ్రులలో లేకపోలేదు; క్రొత్తకాసముల నిర్మించి వైస్రాయగాలిని సహితము ముక్కుమీద వ్రేలిడుకొనునట్లు సేయఁగల రాజ్యాంగవేత్త లాంధ్రులలో లేకపోలేదు; తమవార్షిక యందు నెట్టియోగ వక్తలైన నెడ వేయఁగలవత్త లాంధ్రులలో లేకపోలేదు; ఎట్టి కష్టపథములకైనను భయంపడక మన త్యాగ్యములనిర్వహించు ధీరోదాత్తు లాంధ్రులలోలేకపోలేదు; ఖండాంతర గౌరవ పాత్రులగు ముప్రసిద్ధు లాంధ్రులలో లేకపోలేదు. కాని ఇంతవరకు విగ్లి ఘన దైనికపత్రికను బ్రచు రించుటకు నిశ్చయించుకొనిన యాంధ్రులు లేరు. ఇట్టి దైనిక పత్రికను గుఱించి సభలలో దీర్ఘములు జరుగుచున్నవి; కాని క్రియార్థమున నెట్టి యాందోళనమును జరుగుచుండ లేదు. ఈలోపము నవ్యవహారముగ నాంధ్రులు నివారించు జాడకున్న నెట్టి శాశ్వతలాభమును నాంధ్ర దేశమునకుఁ గలుగఁజాలదు. ఎన్ని ఆంధ్రమహాసభలు జరిగినను ఫలముం డదు; ఎన్ని తెలుగు పత్రికలను బ్రచురించినను ఫలముండదు; ఎన్ని విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించినను ఫలముండదు; ప్రజాభిప్రాయమును బాలకులకు యుక్తకాలమునఁ దెలుపగల ఇంగ్లీషుపత్రిక లేని లోపమిట్టిదని వ్రాయు మా లేఖనీకై వ్రాజు చాలదు, పెన్సెన్సెన్సు, బాలకానాదర భావమును, నిరుత్సాహ కారణములుగా నెత్తుకొని యేతత్కార్య నిర్వహణమునకు ముందంజ వేయుకుండఁ గూడదు. మనపని మనము చేయవల యును. పిమ్మటఁ బ్రభువున్నాడు దేవుడున్నాడు. లక్షల పుత్రులు ముందునకువచ్చి కత్తికొలది సాహాయ్యంబొనర్చు యత్నించినచో ఆంధ్రదేశమునకు మహాసకారం బొనర్చు చున్న ఆంధ్రదైనిక ప్రతికాధికతులే ఆంధ్రదైనికపత్రికనుగూడ నిర్వహింపఁగలరు. ఇది తర్జునము. తనివిశాల నేత్రములను దెలుచుకొని తనపుత్రులవంకఁ జూచుచున్న ఆంధ్రమాతను నిరుత్సాహ పఱచుట హేయకృత్యమని ప్రతియాంధ్రుఁడను దలపోయవలెను. ముప్రసిద్ధాంధ్ర నాయకు లందఱు నొక సంఘముగఁ గూడి ఇట్టిపత్రికను నడుపఁ బాటుపడ వల యును:—ఆంధ్రచంద్రిక.

ఆంధ్రరాష్ట్రము—లీడరు పత్రిక.

ఆంధ్రరాష్ట్రముకూడదని వీడరుప్రతికాధిపతి రెండు ప్రబలకారణముల జెప్పుచున్నారు. ప్రథమకారణము. దేశ మోయు జన్న రాష్ట్రములు గావలసినచున్నవి. చిన్న రాష్ట్ర ములయిన మీకేటికప్పును. చిన్న రాష్ట్రములు పరిపాలనా సామర్థ్యమునకును పరిపాలనా సౌకర్యమునకును సాధనభూత ము లగునని మీకు తెలియునా? నాగరికతయందు ప్రసిద్ధిగాంచిన యమెరికాలోని రాష్ట్రముల వైశాల్య మెంతో గమనించి తిరా? కొలెలియా యను రాష్ట్రము 70 చతురపుమైళ్లు వై శాల్యమేయని. తెలియునా? నిర్మింపబడబోవు ఆంధ్రరాష్ట్రపు వైశాల్యము 83,488 చదురపుమైళ్లును. ఇట్టిరాష్ట్రము తెల్లియము, సిగ్గట్ జర్జాండు, హాలెండు, యూరపులోనుండుతున్న, బాల్కన్ రాష్ట్రములకంటె పెద్దదిగ నేయుండును. కావున రాష్ట్రనిర్మాణము విస్తీర్ణత ననుసరించి యుండదని ని శ్చయించుకొనవలెను.

బొంబాయి రాజధానిలోని మహారాష్ట్రలను మధ్యకరాణిలోని మహారాష్ట్రలనుగలిపి వేరు రాష్ట్రమునిర్మించిన విశాలమగు రాష్ట్ర మగుచు చిన్న రాష్ట్రము లిష్టములేకున్న వ్యవేశరాష్ట్రముల గలియేమి? కొచ్చికు, తిరువాన్కూరు, బంగనపల్లి, మొదలగు స్వదేశరాష్ట్రములు చిన్న రాష్ట్ర ములు కావా? వానికేటి ముస్సువాటి ల్లి నది? వంగ దేశము నుండి విహార రాష్ట్రమును విడదీసినపుడు హిందూదేశమునం దెట్టివిప్లవ ము ను గలుగవచ్చుదు, విహార రాష్ట్రమునుండి యంత్రలదేశమును విడదీసినయెడల విప్లవము జనించునని మీకింత విశ్రాంతియే? ఇంకొక యాత్రే

పణమీరు జెప్పుచున్నారు. ఉత్తరాఖండును మాట మహమ్మదీయులు ఉత్తరాఖండును నిచ్చగింతురట మీయూహా చమత్కృతి! ఏరాష్ట్రము నందలి దీయు లాయారాష్ట్రపు భావలో వ్యవహారముల జ తెలుగు దేశమునందలి మహమ్మదీయులకు వ్యావహారిక ఆంధ్రమే. తమిళదేశములోని మహమ్మదీయులకు త వ్యావహారికభావ. వంగదేశమునందలి మహమ్మదీయులు దరు వంగభావలో క్రంధములగుడఁ గంచిరి. కొన్ని భాగములలో మహమ్మదీయు లాదోపుభావ నేగృహము గూడ మాటలాడెదరు పల్నాడునందలి మహమ్మదీ గృహములం దాంధ్రమునే యుపయోగించెదరు. అట తమిళ, మళయాళ దేశములందును ఆయాభావలను వ భావముగ నుపయోగించెదరు. గుజరాతు దేశమునందలి మహమ్మదీయులు గుజరాతిభావ నే మాతృభావగ నుపయోగించెదరు. మహమ్మదీయులలో నాలమఁది హిందువులఁ చేరినవారే. కావున వారివే భావవికములు హిందువుల సరించి చాలవరకుండుట సహజము. హిందూమహమ్మ కల్లాలములు సర్కారుద్యోగములయందును. కాసన సభ మునందే కానపించుచున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో యేభాగపు మహమ్మదీయు లాభాగపుభావను వ్యావహారికభావగా నుపయోగించెదరు. మహమ్మదీయులవిషయమే వీరిద్వైపక్షమ దున్నటుల గానించుచున్నది. ఆంగ్లేయభావమాటల ఆంగ్లేయిండియనులును. పార్సీభావను మాటలాడు పార్సీ యను, ఇంక నితరభావలను మాటలాడు జాతులును ప్రతి మునందును గలరు. వీరందరికిని ప్రత్యేక రాష్ట్రముల నిఁ లసించుచునని వీరిభయముగావాలి! ఏరాష్ట్రములో ప్రజా మాన్యమందెక్కువభాగ మే భావ నుపయోగింతురో. యాభా వనుబట్టి రాష్ట్రములను నిర్మింపవలెను. భావభారకమగు రాష్ట్రవిభాగమువలననే, హిందూ మహమ్మదీయు సమన్వయ సాధించుటకువీలగును. ఏరాష్ట్రపు మహమ్మదీయుల రాష్ట్ర పుభావ నభ్యసించిన యెడల, యాంధ్ర భావభిమానము వారి యందు గాఢముగ నాటుకొని, మహమ్మదీయులు తామును హైందవులమేయను భావము దృఢపడును. హిందువులకును వీరికిని యొకమత్య మేర్పడును.

భావలనుబట్టి విశ్వవిద్యాలయము లేర్పరుచుటకష్టపడి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మొకటి నిర్మించుట యావశ్యకమని ఆనరిబిల్ చింతామణిగారు “విద్యుత్పత్రికలో” నివివరకు స్పష్టపరచినటుల జ్ఞాపకము. ఆపుడేమహమ్మదీయుల విష యము వీరికి స్ఫురించ లేదు గావాలి! చిన్న విశ్వ విద్యాలయ ములయిన నవ్వదాయక మగుననాద మప్పుడు వీరుపయో గించలేరే! మీరు ఆంధ్రోద్యమమును గూర్చి యాలోచించి యుండలేదనుట స్పష్టము. అందునుగూర్చి విశ్లేషింతులకు ఆంధ్రపత్రికలను జూచుచున్నటులే నను శిక్షణపడు. ఆంగ్లే యభావలో నెందునుగూర్చి ప్రచురింపబడిన వాఙ్మయమయినను పఠించిటుల గనుబడుటలేదు. అట్టివి మానమే యుత్తమ లక్షణము. ఆనాలోచితమగు వ్రాతలవలన కీర్తి రానేరదు. దేశీయ మహాజనసభలో మీబోటి నలుగు రైదుగురుచేరి శాసితం రనుటకల్ల. ప్రజాభిప్రాయము పొంగిపొరలి విజృంభించుచున్న యిక్కాలమున, దాని నరికట్టుట మీకు సాధ్యము గాదు. అరికట్ట యత్నించితిరా, యది పిమ్మటను అత్యుహా ప్రవాహములో ముంచి వేయును. ప్రజాభిప్రాయము యొక్క యథుటనగుటనా సామర్థ్య మీవత్పరమక లక్ష్మీమహాజన సభలో మీరే చవిచూచెదరు. మీరు ఆంధ్రులై యుండి పరరాష్ట్రములలో నున్నతపదవినిండి కీర్తిగాము చున్నారని మీయాంధ్ర సోదరులు గర్వపడుచున్నారు. కాని, మీరు ఆంధ్రుల మహాభావముల తృణీకరించి సభలలో జర్పించుట కయినన; యవకాశముల నీయుటకు యభ్యంతరములను కల్పించిన, మీగౌరవమునకు గళంక మా పాపించునని రూఢిగ నమ్ము ఁడు. ఆంధ్రనాయకు లింతటి నుండియు తమయత్నముల ద్వీగుణీ కృతము జేయదురుగాక:—దేశభిమాని.

నెల్లూరు వార్తలు:—నెల్లూరు శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ దేవస్థానపు ధర్మకర్తగారు శ్రీ బచ్చు వెంకట సుబ్బయ్య శ్రేణిగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు. ఈనగరమునంజిత్యయును శు ౧౦ లకునరియగు అక్టోబరు 6 వ తేది శుక్రవారమునాడు చెన్న పురి వైశ్యులును ఉదారగుణ పూరితులను నెల్లూరు రాజరాజశ్రీ నంజూరు వెంకట్రామ శ్రేణిగారు సుమారు ౧ 1500 లు ధరగల అద్దాల గంధర్వ విమానమును వైదేవస్థాన మునకు సమర్పింపబోవు చున్నారు. కనుక ఆ దినము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు పయిగా జరుగు విమాన సంద్రోక్షణ కును రాత్రి 8 గంటలకు పయిగా జరుగు శ్రీకన్యకాపరమేశ్వరీ అద్దాల గంధర్వవిమానోత్సవమునకును విచ్చేయునట్లు సకలజనులను ప్రార్థించుచున్నాను.

కుల సమర దుర్భవోత్సాహమువలన, రానున్నవి. ఒకరిద్దరు ఇది వరకే వెల్లివాని తెలిసినది. మరికొందరు స్వంతహాకరుగా వైదేవ వెంటదీసుకు పోమ్యుని వైద్యములోనున్న యుద్ధోగస్థు లను ప్రాణాయమచుచున్నారు. ఇవన్నియు శుభసూచనలు. ఇదిగాక, మనయొక్క మానాభిమానములే పటాలోద్యమము నకు పురికొల్పుచున్నవి. కనుక విద్యావంతులు, దేశభిమానులు, అంతకుంటె ఆంధ్రోద్యమాభిమానులు పటాలమును ఏర్పాటు చేయుటకు ప్రజావభోధమును గావించవలెను. సర్కారు నాగిరి నివేదికల కంపకలెను. ఆంధ్రదేశమునకు పలు వి ధముల సేవచేసి, గురాచారముల తొలగించి, కీర్తి ప్రదమగు సిలికి ఆంధ్రదేశమును తెచ్చుటకు, ఆంధ్రదేశక సంఘమును ప్రతి యూర సేర్పరచవలెను. దానిలో నొక కాఖగా ఆంధ్ర పటాలనిర్మాణోప సంఘమును ప్రతి యూరను ఏర్పరచవలెను. ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారకులు ఎచ్చటికి బోయిన నచ్చట పటాలోద్యమమునుబోధించి రిక్తాట్ట రాబట్టవలెను. సమయము విించినచో నడక కళ్ళోగలి తప్పదు. ఆంగ్లేయుల నిరసనను మోచ్చిపోవును. తక్కిన సాంఘామిక హైందవ జాతుల తిర స్కారము మిలిమించును. మన సభ లన్నియు వాక్పారితే అలసి, మూలసంఘ, ప్రస్తుతి ముండు సమయము నడక నూ రేండ్లకైనను రాదు. కనుక తన గురభిమానములను, హాస్యవృత్తిని, వదలి, కూర్చున్నట్లుగాక, నలుగురు పోయిన దోడనే పోవలెను. సర్కారుకు నిశ్చేతు క మగు సేవ సేయవలెను. మనల నిఁసించుచున్న ఆంగ్లేయుల కేల సాయము చేయవలెను. ఈపటాలమువలన మన నిండు ప్రాణముల నేల పోగొట్టుకొనవలెనా? అనెడి అల్పప్రశ్నలను, భృగ్వంశోద్యమలను వదలి, వివేకుడగు ప్రతిమనుజుడును, శాస్త్రానుభవ గురువులకును మానవమగు జీవనమును కల్పించి గృహస్థ్యమునకు స్వాగతం బియ్యవలెను. ఉపన్యాస ములలోను, ఏడాదిపండుగయగు సభాత్రిత్వానములలోను తృప్తిచెందిన, ప్రయోజనము లేదు. తమకుగల పదవిని పూర్తిగా వినియోగించ వలెను. లేనిచో, సర్కారువారేమ నగలరు. ఈయనగారు నిజముగా వైద్యవృత్తినికొరి, ఉపన్యా సములచేయలేదు గావాలి, లేనిచో సభలోనేరిన పిమ్మట మనలను వేపుకొనడా?

శ్రీబొమ్మిలి మహాగాజుగారు మనకు మహాదాతలు. వారి మానకర్తవ్యముచేరే ఆంధ్రులకు కీర్తిని తెచ్చుచున్నారు. వీరికి వారు నిశ్చయముగా వందనీయులు. ధనమిచ్చుటతోనే కాదు. వారిపలుకుబడిని, మనపటాలోద్యమమునకు ఉపయో గించినచో తిప్పుక నునకు నూతనయశోవంతమగు జీవనోపాయ మును కల్పించినవారగుదురు. శ్రీవెంకటగిరి కుమారరాజు గారు చాలా సామ్యునిచ్చుటయేగాక, యుద్ధసహాయమునకు, నాకాదేశమును గూడ ఏర్పరచవలెనని యుత్సాహియయి యున్నారు. ధర్మాత్రసహాయముతోతృప్తిచెందరాదు? మనము ప్రాణములతో సహాయము చేయవలసి యున్నాము. ఇందుకు మనజమీదారులు మనకు నాయకులు గావలెను. మన పటాలములో రాజపట్టమందిన ఉద్యోగస్థులు వీరివంటి సమగోత్సాహులు గావలెను. వారును మనలను అనుగ్రహించు గాక. ఇంకచుండి బిరుదాంకితులు, రాజకీయితులు, పలుకుబడిగలవారు సేమాసేమీలు పటాలమును గురించి పట్టుపట్టిన గవ్వరుగారు సందేహించెదరా? వీరి దానము లన్నియు వృథా లగునా? ప్రజలను మొగ్గించుటకు, ప్రస్తుతము సంచారముచేయుచున్న కొండ వెంకటప్పయ్య గారు కివుతా శ్రీరామశాస్త్రిగారు చాలరా? వీరికంటె ఎక్కువ కోరుగా బోధించి, నలులను సమృద్ధిపరచగలట్టి వారు గలరా? కనుక వీరు వీరిని గుఱించి ఉపన్యాసముల చేయ వలెను. కంకత్తలో వైద్యులు పల్లెగారు బంగాళీపటాలో ద్యమము నెట్లు సాధించిరో వారికివ్రాసి వాటితో కలసి ఉపాయముల తెలిసికొని, ఆవిధముగానే, మన ఆంధ్ర నాయకులు ప్రయత్నమునేసి పటాలమును స్థాపించవలెను. మనకు మార్గదర్శకులు, ప్రోత్సాహకులు బంగాళీలు గలరు. మనము క్రొత్తగామాగ్నా వ్యేవధియు చేయకక్కరలేదు. పది నందితోపాటు ఆవరించుదము. ఉరంతో ఒకదోక ఉలిపి కట్టెకొకదోకయను సామెతకు హాస్యమునకు మన మెడను యొగలమా?

ప్రొద్దానపిల్లి బండరులో స్థాపించినారుగా? గృహస్థ్యము యొనికి క్షిప్రా కృష్ణము గనుక, సమితులనుప్రతి కంటావేస్తూచి పటాలోద్యమమునకు వీరుముఖ్యముగా పాటు పడవలెను. వీరివలె తెక్కిన ప్రయత్నముల మానుకొనవల సేవ అవలయు లేదు. కాని, వానిని త్వరగా సఫలీకృతమగుచుట్లు చేయుటకు, ప్రస్తుతాంధ్రాయుగములో ప్రాధర్మ్యమే ముఖ్య సాధనము.

యుగధర్మము.

విదేశీ విమానముల సంగమము

విమానముల సంగమము—మిత్రమండలి వారి నిరంతర పురోగమము

ఇంగ్లండునుండి విమానములదాడి—ఒక శత్రువిమానము నేలగులుట

అమెరికా నాయకులు—చక్రవర్తిని పట్టాభిషేకము చేయుట

గ్రీకులకు తాత్కాలిక ప్రభుత్వము—అధికారము

జర్మను రాజ్యాంగసభ - చాన్సలరు బ్రీటిష్ వారిని నిందించుట.

[రైటులు వీలైనవి]

సెర్బియావారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 2:—కజునకును ఈశాన్యమున బల్గేరియావారిని తరుముచు మేము 1½ మైళ్లు ముందునకు పోతిమి. వారిపట్టణములలో 8 దిండిని పూర్తిగా కొట్టితిమి.

గ్రీకులకు తాత్కాలిక ప్రభుత్వము

అక్టోబరు 2:—గ్రీకులకు తాత్కాలిక ప్రభుత్వము ఏర్పడినది. కెనోన్ మిటిలిస్ దీవులను తీరినవి.

బాల్కన్ రంగము

పారిసు, అక్టోబరు 2:—1వ తేదీన బ్రీటిష్ వారు మహాయుద్ధము సరిపె బలీయములగు గ్రామములను వశపరచుకొనిరి. కస్కాకలన్ ప్రాంతమునందు సెర్బియనులు ఒకబలీయమును పర్యవ్రాసినట్లు నాక్రమించి బల్గేరియనులను నిశ్చేషముగా నోడించి వారికి విశేషనష్టము గలిగించిరి. బల్గేరియనులు, ఒక ఫిరంగిముందును కొన్ని శత్రువులను యుద్ధరంగమున వదలివెట్టి పోయిరి.

గ్రీకులకు తాత్కాలిక ప్రభుత్వము

అక్టోబరు 2:—గ్రీకులకు తాత్కాలిక ప్రభుత్వము ఏర్పడినది. కెనోన్ మిటిలిస్ దీవులను తీరినవి. అక్టోబరు 2:—గ్రీకులకు తాత్కాలిక ప్రభుత్వము ఏర్పడినది. కెనోన్ మిటిలిస్ దీవులను తీరినవి.

మొసపోటుయూ

మొసపోటుయూ విషయములు.

సింలా, అక్టోబరు 2:—మొసపోటుయూ - సెప్టెంబరు 28, 27 వ తేదీలను మన విమానములు శత్రు విమాన కాలవై జయప్రథముగా పొందుట చేసినవి. 27 వ తేదీ సాయంకాలమున తురుష్కలు సిక్ ఆర్, చపేలా అను స్థలములపై అగ్నివర్షమును కురిపించి 480 మైళ్లులను చేసి ఒక్క సరిగికి గాయమును గలిగించిరి.

యూరప్ యొక్క సైన్యములు శత్రువు.

అమెరికా

అమెరికా

న్యూయార్కు, అక్టోబరు 2:—అమెరికా ప్రాంతీయమున మాట్లాడుచు వెనెడెంట్ పిల్లనుగాను బిల్లు చెప్పిరి. అమెరికలయందు ప్రజాసత్తాకవాదుల జయములను యూరప్ లోని కలవరమునందు ఈ దేశమును చేరుట కవకాశము గలుగుచున్నది. అమెరికలు పూర్తియగుటకు విశేష విషయ సందర్భములను జూచుటకు నీలులేదు. అమెరిక వ్యవహారములు పరిష్కారమునకు వైసవెసుకగాని విశేష విషయములను జూచుట అసంభవమని ప్రముఖులందఱు నొప్పుకొనుచున్నారు.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియా విషయములు. అక్టోబరు 2:—ఆస్ట్రేలియా విషయములు. అక్టోబరు 2:—ఆస్ట్రేలియా విషయములు. అక్టోబరు 2:—ఆస్ట్రేలియా విషయములు.

జర్మనీ

రీప్టాగ్ సభ.

అక్టోబరు 2:—జర్మనీ రీప్టాగ్ సభ. అక్టోబరు 2:—జర్మనీ రీప్టాగ్ సభ. అక్టోబరు 2:—జర్మనీ రీప్టాగ్ సభ.

ఇంగ్లండు

విమానముల దాడి.

లండను, అక్టోబరు 2:—అమెరికా నాయకులు చక్రవర్తిని పట్టాభిషేకము చేయుట. అక్టోబరు 2:—అమెరికా నాయకులు చక్రవర్తిని పట్టాభిషేకము చేయుట.

లండను, అక్టోబరు 2:—ఒక శత్రువిమానము నేలగులుట. అక్టోబరు 2:—ఒక శత్రువిమానము నేలగులుట.

స్టీమరులను ముంచుట.

లండను, అక్టోబరు 2:—మరికొండు నావేస్టీమరులు ముంచినవేయబడినవి.

ఇంకొక విమానములదాడి.

లండను, అక్టోబరు 2:—ఇంకొక విమానములదాడి. అక్టోబరు 2:—ఇంకొక విమానములదాడి.

నిన్నటిరాత్రి విమానముల దాడినిగూర్చి యీ క్రింది విధమున ప్రకటింపబడినది. శత్రువిమానములు రాత్రి 9 గంటలకు అగ్ధరాత్రిమునకును సమయ తూర్పుతీరమున దాటివచ్చి తూర్పుతీరమునందు కొన్ని బాంబులను వేసెను; గాని నష్టము గలుగలేదు. దాడియొక్కను జరుగుచున్న దనియు కొన్ని విమానములు లండను ప్రాంతమునకు వచ్చినవనియు విమాన ఫిరంగులు వానితో బోరుచున్నవనియు తెలియజేయుచున్నది.

లండను వుత్తరమున ఒకవిమానమిప్పుడే దగ్ధమైనది. దాడి నేలగుల్లుబడినది తెలియజేయుచున్నది. ఆకాశము నక్షత్రములతో నిష్కల్మషముగా నుండెను. అగ్ధరాత్రి సమయమునందు అన్యేషకాజ్యోతి యొకటి ఒకజగ్గినును గుర్తించెను. ఇంక కొన్ని నిమిషములలో జగ్గినునుండుచుండెను. చుట్టుప్రక్కల కొన్ని మైల్లదూరము వెలుగుబజ్జువుచు నది మెల్లగా నేలగులెను. వేలకొలది జనులు దానినిచూచి సంతోషముతో కరతాళధ్వనులను తేసిరి.

ఫ్రాన్సు

బ్రీటిష్ వారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 2:—కొన్నితెట్టి వుత్తరమున తీవ్రమగుపోరు జరిగినది. శత్రువులు తలపడుటచే రెజినా కందకమున కొంతభాగము మేము వదలవలసినవచ్చినది. యూకోరు లచ్చేరు తూర్పున మేము ముందునకు పోయినచోట శత్రువులు ముట్టులను తలపడగా మేము తరిమితిమి. మేముచట సేనాముఖము నేర్పరచి యూకోరులచ్చేలోను ఇంకను పశ్చిమమునకు కల్గిదనులలోనుండి శత్రువులను తరిమితిమి. హెస్సీను కందక

ఆంగ్ల పురోగమము

లండను, అక్టోబరు 2:—నిన్నటిరాత్రి సర్దగ్గన్ హేగ్ గా రిట్టు: ప్రకటించిరి. ఈయధ్యక్షము మనసేనా మధ్యము నుండి యూ కోరుకు తూర్పునకు అల్బర్ట్ పాము కోడ్లలకు సమయము, డెస్టిమాంబు మైదానమున కీశాన్యమునను, మేము 3000 మైళ్లు సేనాముఖముతో ముట్టడించి యాప్రాంతములను స్వాధీన మొనరించుకొంటిమి. యూకోరుంతయు ఇప్పుడు మన వశమున నున్నదని తెలియుచున్నది. మన ముందు పంక్తులను పూర్వ స్థానములనుండి ముందునకు జరిపితిమి. ఇంతవఱకు 300 మంది తైదీలను పట్టుకొంటిమి. మనవస్త్ర పత్తెల్లము, శత్రు సేనలను పరికరములను యుద్ధరంగమునకు వచ్చుచున్నప్పుడు మన వైమానికులు జయప్రథముగా మా ఫిరంగుల గాల్చి నిరోధించిరి. పదాతిసేన లక్షములు చెల్లాచెదురుగా బాహుళ్యమున నున్నవి. సెప్టెంబరు 18 వ తేదీనుండి ఆంకోర్ సోమునకులకు వదులు మేము 24 యుద్ధ ఫిరంగులను, ఆ హాల్ బిట్టర్ నా తి ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. జూలై 1వ తేదీనుండి 588 మంది సైనికోవల్లగులును 26147 మంది సైనికులును మాట్లాడితిరి. ఈదినపు యుద్ధమునందు సాయుధములగు మోటరుబండ్లు ముందుగా బోయి శత్రుకందకములను దుడిచివెట్టి మన పదాతిసేనకు మహావిజయము చేసెను. మన ఫిరంగిదళము శత్రువుల రాకపోకడల స్థానములపై అగ్నివర్షమును కురిపించి చుండు చుండు సామగ్రి నిలవస్థానమును వేల్చివేసెను. నిన్నటిదినము మా విమానములు రెండు శత్రువిమానకాలలపై బాంబులువేసి అధమము ఒకవిమానమునను ధ్వంసముచేసినవి. సేనాముఖముయొద్ద విమానయుద్ధమునందు 4 విమానములు నేల గుల్లుబడినవి. మన విమానములతో కనబడుటలేదు.

వరాసురంగము.

స్కాస్కు, అక్టోబరు 2:—నిన్నటిరాత్రి యిట్లు ప్రకటించబడినది. వాసురంగమున స్వల్పయుద్ధములందు మనకు విజయము కలిగి రాంకోరు మాన్వోలయొద్దగల కందకముల నాక్రమించుకొంటిమి. సాంసెనందుబట్టి మిసెల్! అను స్థలమున శత్రువుల ప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థమొనర్పబడినవి.

రుష్యా

రష్యావారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 2:—హల్బిజోను దక్షిణమునను తీవ్రమగు పోరు జరుగుచున్నది. మేము 1600 మందిని పట్టుకొంటిమి. కాల్వేకియా ఆశవులలో జనలు తెలిసేగారు 19-9-16 మొదలు 28-9-16 వరకు 2600 మందిని చాల సాగుగ్రులను పట్టుకొనిరి.

బాల్కన్

సలోనికాలోని బ్రీటిష్ వారి ప్రకటనము

లండను, అక్టోబరు 2:—30-9-16 న మేము స్ట్రీమా సమీపమున రెండు గ్రామములను పట్టుకొంటిమి. ఆచట శత్రువులు వెక్కుసారులు తలపడి యోడిరి. 250 మందిని మేము పట్టుకొంటిమి.

బి. ఎన్. భిన్న గారు ఢిల్లీలో నొక ఉరుదువార పత్రికను తొత్తగా వెల్లుచున్నారు. ఎన్. ఎన్. ఉరుదు గారు నొక

THE GREAT WAR.

Somme Offensive: Continued Allied Advance.

Air Raid on England: One Zeppelin Brought Down.

CHIEFS OF ABYSSINIA: DEPOSE THEIR EMPEROR.

Grecian Provisional Government: Authority Extended.

OPENING OF THE REICHSTAG: CHANCELLOR'S ATTACK ON ENGLAND.

[Reuter's Agency.]

THE SOMME FRONT. OPERATIONS ON THE SOMME. Minor Actions Reported.

Trenches Captured.

PARIS.—Last night's communique reported successful operations on the Somme resulting in the capture of the trenches Bancourt and Morval. Enemy attacks in Champagne the region of Butte Mesnil were effectively prevented by a barrage of fire.

British Attack Described.

PARIS.—A communique from the Balkans describes the British attack on the 1st instant as a brilliant operation which carried fortified villages. The Serbs attacked strongly held heights in the region of Kajmakalan, overpowering the Bulgarians who left numerous corpses and abandoned a battery.

Continued British Advance.

Further Important Gains.

LONDON, October 2. Last night's communique from General Sir Douglas Haig says: "The afternoon in the centre we attacked and captured the whole objective on a front of three thousand yards between east of Bancourt and Albert-Bapaume road north-east of Destremont farm. Bancourt is reported to be in our hands. Further east we pushed our outposts well beyond our original front. Hitherto three hundred prisoners have been taken. Our casualties were small. Enemy troops and transport were repeatedly attacked from the air with machine-guns, and several infantry were dispersed. Since the 18th September we have taken between the Ancre and the Somme 24 field guns and 6 howitzers, and since 1st July 588 officers and 26,117 men. In today's action the new armoured cars did valuable work in clearing the enemy trenches behind infantry. Artillery effectively bombarded transport, and an ammunition depot was blown up. Two enemy aerodromes were successfully bombed yesterday, and at least one machine destroyed. Four enemy machines were brought down in the fighting over the front, and one of ours missing.

Enemy's Counter-Attacks Smashed.

LONDON, October 2. The British communique says: "There was a stubborn fighting north of Courcellette. The enemy counter-attack forced us to relinquish a position of Regina trench. An enemy attack on our advanced positions east of Bancourt Labbaye was beaten off. We have now established our front there and cleared enemy out of the buildings at Bancourt Labbaye and farther west. We have also established our line from a point twelve hundred yards north of Courcellette in the direction of the Hessian trench. Successful raids on the enemy's trenches were carried out north of Neuville St. Vast and east of Laventie.

Balkan Theatre.

Allied Gains in the Balkans.

LONDON, October 2. British official Salonika message says: "Our captures on the Struma on September 30th include two villages against which repeated counter-attacks have been heavily repulsed. We took 250 prisoners.

Serbian Advance.

LONDON, October 2. Serbian communique says: "We advanced a mile and a half north east of Kajmakalan pursuing the Bulgarians. We have completely beaten eight of their battalions.

RUSSIAN FRONT.

Russians Capture Prisoners.

LONDON, October 2. Russian communique says: "In the region of Halicz and southward of it stubborn fighting continues. We have taken sixteen hundred prisoners. General Letchitsky captured 2600 prisoners in the wooded Carpathians from 19th to 28th September and considerable war material.

ABYSSINIA.

Abyssinian Emperor.

Deposed by the Chiefs.

LONDON, October 2. A meeting of Abyssinian Chiefs has deposed the Emperor and appointed Usero Zeodita, daughter of Menelik, as Empress. The reason is not stated.

Allies' Diplomatic Victory.

LONDON, October 2. ROME.—At a Cabinet meeting M. Sonnino announced that the deposition of the Abyssinian Emperor was a diplomatic victory for the Allies over the German schemes abroad.

Great Britain.

Air Raid on England.

Another Zeppelin Brought Down in Flames.

LONDON, October 2. 2.5 A.M. It is officially announced that an airship was brought down in flames in the north of London at midnight.

Details of the Raid.

LONDON, October 2. The official statement regarding last night's air raid is as follows:—"Hostile airships crossed the East Coast between 9 o'clock and midnight. A few bombs were dropped near the coast without causing damage. It is reported that the raid continued, and that some airships are in the vicinity of London, where the guns have engaged them." Then follows an addendum which says:—"An airship is just reported to have been brought down in flames in the north of London".

The night was starry and quite clear. A Zeppelin was caught by searchlight at midnight and a moment later burst into flames. It fell slowly to the earth, lighting up the country for miles around. Its downfall was greeted by cheers from thousands of spectators.

Zeppelin Fell in Parts.

LONDON, October 2. Four bodies and a machine-gun have been recovered from the airship. The Zeppelin fell in several parts, and the major portion was impaled on a tree. She was apparently of the large modern type.

Ten Airships Engaged.

LONDON, October 2. Further official statement regarding the Sunday night's air raid says: "Ten airships crossed the east coast last night one approached north of London but was driven off by gun fire and pursued by our aeroplanes. On attempting to return she was again attacked with guns and aeroplanes and was brought down in flames in the neighbourhood of the potters bar. She caused no casualties nor damage. She was of the latest type.

Another Attempt on London.

LONDON, October 2. A second airship attempted to attack London from north-east but was driven off. The remainder wandered aimlessly about the Eastern Counties and Lincolnshire. Bombs were dropped promiscuously but mostly in open country.

When the latest Zeppelin was destroyed a small flame was observed, which gradually grew to a tremendous conflagration, the Zeppelin burning from end to end. The flame-work could be seen whitely against a black sky. The raider dipped perpendicularly, crowds watching sang "God save the King." The sound of distant firing heralded the approach of the raider, and the population of the neighbouring districts turned out in the streets.

Wheat Trade.

LONDON, October 2. Eleven and three quarter million bags of wheat were shipped by the wheat board up to September 11th. Overseas and local sales realised thirteen and quarter millions sterling.

WAR AT SEA.

Steamers Sunk.

LONDON, October 2.—Two more Norwegian steamers have been submarined.

Greece.

The Greek Crisis.

Cabinet and the "Entente."

LONDON, October 2. A telegram from Athens dated yesterday says the Government is still ignorant of the "Entente's" intention and will probably resign on Monday. It seems that the "Entente" is determined to refrain from pressure, with a view to imposing any policy on Greece in which she will be allowed to decide her own course [sic].

TELEGRAMS.

Extention of Authority.

LONDON, October 2. ATHENS.—The Provisional Government has extended its authority to Choia and Mitylene.

Germany.

German Intention.

To Re-open Reckless Submarine Warfare.

LONDON, October 2. COPENHAGEN.—The "Politiken" states that Mr. Gerard is proceeding to America to discuss with President Wilson the German intention to re-open reckless submarine warfare. The situation is again grave.

Opening of the Reichstag.

Chancellor's Attack on England.

LONDON, October 2. In the course of his speech at the opening of the Reichstag Bethmann-Hollweg said that Great Britain was fighting for world supremacy with an expenditure of strength unexampled in history. Great Britain was the most egoistic, the fiercest and most obstinate enemy, and a German statesman who hesitated to use against this enemy every available instrument to shorten the war should be hanged. The Chancellor expressed contempt for the allegations that all means of fighting had not been employed to the fullest possible extent.

Failing German Reserves.

No Rest for the Troops.

LONDON, October 2. Reuter's representative at headquarters wires:—Having no strategic reserve the Germans are forced to hurl their unhappy soldiers from one battlefield to another without proper time for rest. They are pushing this method to the utmost. The enemy seems to be able to keep a sort of flying reserve of a dozen divisions, appearing now on the Somme, now at Verdun, now in Galicia; but it appears that Austria and Germany have actually a reserve of no more than three divisions each as compared with Germany's eight on the western front alone prior to Verdun.

American Airmen at the Front.

German Protest.

LONDON, October 2. The death of American airmen in the Allied service in France has hitherto not been commented on in Germany, but now the death in an air fight on the Somme of the American Rothwell has evoked a concerted and obviously inspired outburst, in many papers denouncing American non-neutrality.

The "Lokalanzeiger" gives prominence to an article expressing surprise that Germany's conciliatoriness towards the United States has been flagrantly abused. The paper accuses the United States of breaking an agreement under which Germany desisted from sacrificing American lives by allowing Americans to fight for the Allies. These comments are significant in view of the agitation in Germany in favour of the resumption of reckless submarining.

ROUMANIA.

German Onslaught.

LONDON, October 2. It had been generally expected that General Von Hindenburg would attempt an audacious stroke somewhere in the east as a counter to the Allied offensive in the west, and the utterances of Von Bethmann-Hollweg's references to Roumania are interpreted as indicating that the blow will fall on Roumania. The mention that General Falkenhayn is commanding on the Transylvanian border seems to show that the onslaught for which the Germans have doubtless been accumulating guns and supplies has already begun. The straightest line of advance from Hungary to Roumania lies through Hermannstadt; and the Rutenurm Pass is one of the two main gateways through the Transylvanian Alps. A Roumanian communique has been promulgated in admitting reverse, but it confutes the German version that the retreat of the Roumanians is cut off. It is evident that the Roumanians fought with desperate valour to extricate themselves from a difficult position, and they will be nerved to supreme exertions by a sinister warning conveyed in a sentence in a German "communique": "The German troops fought with the greatest fierceness when they learned that covetous Roumanians had murdered the wounded." Like the fauchard against the British which precluded the use of poison gas, this clearly indicates the most savage warfare against the Roumanians. Apart from the hatred of Roumania, it is clearly in German interest to secure Roumanian grain and oil road eastwards.

Australia.

Recruiting in Australia.

8 Thousand Volunteers in September.

LONDON, October 2. MELBOURNE.—Eight thousand volunteers enrolled in September. Premier Hughes has taken over Ministry of Trade and Customs owing to the resignation of Tudor.

MESOPOTAMIA.

Operations in Mesopotamia.

British Aerial Activity.

SIMLA, October 2. TIGRIS LINE.—Our aeroplanes bombed the enemy's aerodrome on the morning of the 23rd September and again on the 27th September, apparently with good effect. During the evening of the 27th September the Turks bombarded Sin Ara and Chahela firing a hundred and eighty shells and wounding one man.

EUPHRATES LINE.—Nothing fresh to report.

TELEGRAMS.

United States.

American Elections.

President Wilson's Speech.

LONDON, October 2.

NEW YORK.—President Wilson, speaking at Longbranch and the success of the Republicans in the elections would bring the country face to face with the certainty of embroilment in the European contest. Until the election it was impossible to handle any critical foreign matter, because statesmen everywhere knew that until the domestic issue was decided, any international settlement would be inconclusive.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

Official War News.

Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 2.

The following telegram, dated the 30th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:

The British have captured a strongly defended farm 500 yards south-west of Le Bars on the Bapaume Road and occupied 500 yards of the enemy trenches east of Lesboeufs. Heavy fighting also occurred north of Thiepval, when the British captured 529 prisoners.

The French made progress between Frigh-court and Morval.

Beyond artillery activity and repulse of repeated Austrian attempts to approach the Italian lines on the Carso, nothing important is reported from the Italian front.

There is no change in the situation on the Russian front.

Fighting has taken place on the whole Rumanian front and was especially severe north of Fogares and north of Stena. The enemy retreated, leaving 200 prisoners. South of Hermanstadt fighting continues. There have been only patrol engagements in the Dobrudja.

Artillery and patrol activity is reported from the British front at Salonika.

The Bulgarians renewed their attacks on the Serbian positions east of the river Cerna but were driven back. French aeroplanes bombed Monastir.

Constitutional Reforms after War.

Joint Memorandum to Viceroy.

SIMLA, October 2.

It is understood that all the non-official members of the Imperial Legislative Council with the exception of three have submitted a joint memorandum to His Excellency the Viceroy on constitutional reforms to be introduced after the war and also on certain disabilities under which His Majesty's Indian subjects labour at present. The signatories include three ex-Presidents of the Indian National Congress and three ex-Presidents of the All-India Muslim League.

Calcutta.

Calcutta Notes.

CALCUTTA, October 2.

H. E. the Governor who has been paying one of his brief off-season visits to Calcutta, left for Darjeeling this afternoon in company with Captain Vaux, Military Secretary. Among those who saw him off at the station were Mr. J. S. Cumming, I. C. S., Mr. Warren, Agent, Bank of Bengal and the Commissioner of Police.

M. Martineau, Governor of Pondicherry, leaves for Darjeeling to-morrow where he will stay as the guest of H. E. the Governor for a few days. The Governors had met each other already in Madras Presidency where they shared strong mutual interest in the archaeology of Southern India.

Bombay.

Bombay Share Market.

BOMBAY, October 2.

The market in the cotton mill shares kept generally steady and the rates were well maintained. Centrals closed at Rs. 2,590, Fazulbhoy at Rs. 790 (ex div.) Currimbhoy at Rs. 415, Crescents steady at Rs. 260, Indian Bleaching at Rs. 367½, Pearls at Rs. 600 (ex Div.) Indore Malwas at Rs. 515, Tata Mills firm at Rs. 600, Kohinoor at Rs. 780, and Swedes declined to Rs. 1935. Standards were at Rs. 1635, and Davids were quiet at Rs. 590 (ex div.) In Bank shares the Bank of Bombay were steady at Rs. 1575 and the Bank of India at Rs. 88. In miscellaneous shares Bombay Burmah were steady at Rs. 1210, Tata Steel and Iron ordinary at Rs. 405 and deferred at Rs. 1390 and Tramways were steady at Rs. 390. Government paper 3½ per cent were at Rs. 78, 4 per cent at Rs. 97-8, 3 per cent at Rs. 67, 4 per cent Conversion loan ex-Warrant at Rs. 91-2.

Rules of Business in Share Market.

Some Changes Decided.

BOMBAY, October 2.

The Board of Directors of the Bombay Brokers Association with a view to bringing the rules of business in the share market into line with those of great markets elsewhere, have decided to adopt certain changes from the 1st of January next. In regard to delivery business transfer and stamp fees will have to be paid by the purchaser instead of by the seller. Payments may be made by cheque, but the buyer will be required to make a declaration that so long as the seller has not received payments of the cheque seller will remain

TELEGRAMS.

owner of the shares though he may have signed the transfer forms. The buyer will not be able to sell or dispose of the shares in any other way until the seller has received his money. In case of the cheque being dishonoured the buyer will have to return the shares at once. He will be allowed to take them up again if he makes payment by two o'clock same day; otherwise the shares will be sold by auction on his account and at the risk of the buyer. Several minor changes have been decided upon to suit the present requirements.

Charge of Wrongful Confinement.

Against a C. I. D. Officer

BOMBAY, October 2.

Mr. B. N. Athavie, Presidency Magistrate to-day delivered judgment in the deportation case in which Khan Bahadur Mahomed Hussain Taki, a C. I. D. Inspector, stood charged with wrongfully restraining and confining Allarakhia Abba alias Allaya. The Magistrate reviewed the history of the case at length and said that he found the evidence in regard to the instructions of the accused under which his Jamadar had restrained the complainant from proceeding to Ajmere, was involved in great obscurity, and therefore he had framed a charge for wrongful confinement only. The accused's defence was that he acted under the express orders of the Police Commissioner in instructing the complainant to be locked up. The defence had also contended that the Police Commissioner was the officer engaged in the defence of the coast and that he had power to arrest persons whom he had reason to believe were about to act in a manner prejudicial to the public safety. The Magistrate, on the evidence, held that the Commissioner of Police had reason to believe that the complainant was about to act in a manner prejudicial to the public safety if he went to Ajmere, and, under the circumstances, had good grounds for ordering his arrest. The accused only carried out the lawful orders of the Police Commissioner, and had in no way acted in excess of his authority. His Worship acquitted the accused.

Burma.

Rangoon Notes.

RANGOON, October 2.

On Saturday owing to heavy floods the railway line between Ngatayaw and Yatang on Sagaing Ahlon section was breached. There will be interruption for some time in through communication.

The same day through communication was interrupted on Southern Shan States Railway by slips in cuttings between Yinmabin and Payangazu causing transhipment of mails and light luggage.

On Sunday the main line was breached at mile 351 between Myiththa and Minzu and at 356-21 to 359-24 between Minzu and Kyaukse. No. 178 Down Goods was passing at the time at the former site then the line was washed away resulting in the engine and sixteen vehicles being capsized, the driver and two firemen were injured. At present transhipment is impossible.

Punjab.

Fifth Batch of Bengali Recruits.

LAHORE, October 2.

The fifth batch of the Bengali Recruits passed through Lahore on Tuesday morning 'en route' to Nowshera. Their arrival was expected here on Monday night at 19-30 p.m. but their train at Ambala missed connection with the fast passenger for Nowshera. There was, however, a fair gathering at the station including Pandit Rambhuj Datta Chowdhry and Mrs. Sarala Devi Chaudhrani and the recruits were given an enthusiastic ovation. They were garlanded by Sreemati Sarala Devi and tea and refreshment were served to them by Pandit Rambhuj. Mr. Rambhuj Datta spoke to the recruits a few words of encouragement and said "remember and convey to your brother soldiers of Bengal that to be true to the British flag is to be true to the motherland."

Sreemati Sarala Devi also gave them motherly counsel and said as the past history of India was filled with heroism of the sons of Rajputana, so future history of India will be filled with heroic deeds of soldiers of Bengal. They, she hoped will uphold the honour of Bengal by their bravery and fidelity in the field of battle and add glory to the name of motherland by winning Victoria Crosses.

The train steamed off the station amid cheers for King Emperor and mother Sarala Devi and shouts of "Bande Mataram."

South India.

The Animal Show.

MYSORE, October 3.

This morning at the animal show entries included polo ponies, Arab and country breeds and English walers and best turn out with single horse and ponies in harness. There were fairly good entries of bullocks. Among judges were Mr. R. H. Campbell, C. I. E. and the Yuvaraja. There were six entries for walers and both prices went to Mysore Horse, Jemadar Thimppa Raj Urs, designer being adjudged first and Jemadar Sivaram Singha sunrise second. Mr. R. H. Campbell's pony in harness was considered best at the show and the prize for the horse in harness went to Mr. Shah. For polo ponies, Mr. K. Subba Rao's country breed obtained first prize.

Last evening the Yuvaraja entertained the delegates to the co-operative Conference at a garden party at the Chamundya race course. Most of the officials of the State were among those who were present.

The P. and O. Steamer "Nagoya," with the homeward mails and about 75 passengers, left Bombay yesterday evening. Among the latter was the Hon'ble Mr. James Best.

TELEGRAMS.

United Provinces.

Released Kut Prisoners.

ALLAHABAD, October 3.

The medical officer who was taken prisoner at Kut a his since been released reports that early in August saw three other I. M. S. officers in Baghdad. They were looking after some of the prisoners who were sick. The Turks treated their prisoners well and the Turkish officers were very friendly and used often to come to the quarters of the prisoner officers and chat in the evening.

BRIEF TELEGRAMS.

It is understood that the Government of India are to address the Secretary of State on general question of imposition of terminal taxes to which exceptions were taken by several important railway companies.

The Government of India will shortly appoint another batch of Assistant Surgeons to temporary commission in Indian Medical Service.

The fifth batch of the Bengali Double Company consisting of ten recruits passed through Delhi yesterday morning 'en route' to Nowshera. The Bengali residents of Delhi gave the recruits a hearty reception. Refreshments were served to them by Dr. A. C. Sen.

The Deputy Commissioner of Lahore has suspended Malik Futeh Khan, Naib Tahsildar of Lahore, against whom a complaint of having criminally assaulted a Mahomedan woman, who had a case in his court, has been made. Investigations are proceeding.

A new Urdu weekly will be brought out at Delhi by Mr. B. N. Khinru. Mr. S. N. Saz will be the editor.

Latest Telegrams.

LONDON, October 2.

Official statement gives casualties in the air raid as one man killed and one woman injured. The damage was insignificant although raiders covered a wide area and dropped great number of bombs. Four houses were seriously damaged some glass houses demolished and a number of windows broken.

It is reported that a Zeppelin passed over an east coast town very low as if crippled.

Reuter is informed that according to a telegram from Abyssinia there have been no disturbances as the result of the deposition of the Emperor, the latter still being at Harrar.

PARIS.—This afternoon's communique says we carried a trench east of Bouchayennes.

PETROGRAD.—Pro-to-Popoff who is a progressist has been active member of the Duma Committees of definite commerce and industry. He holds liberal views regarding labour in Jewish and Polish questions and is an advocate of the decentralisation.

AMSTERDAM: The German official communique regarding last night's raid is characterised by mistatements. It asserts that airships successfully pelted bombs on London whereas they never reached the metropolis. It also states that a destroyed Zeppelin fell above London whereas it was fifteen miles from the town.

Norwegian steamer Helfjarl has been sunk.

AMSTERDAM. Three brigades attacked insurgents in Sumatra inflicting losses.

Message from Salonika dated 1st inst says:—The Serbians achieved an important success at Kajmakalam yesterday. After violent artillery preparation which made frightful havoc on Bulgarian ranks, Serbian infantry brilliantly attacked capturing all the remaining points of position. The ground was covered with the Bulgarian dead. The Bulgarian survivors fled panicstricken. The Serbians captured battery of mountain guns many machine guns and much war material besides a good number of prisoners.

Bulgarians have mutilated Serbian and French wounded.

BUKHAREST.—It is officially announced that on the southern front we have crossed the Danube between Rustchuk and Turtukai.

On north front we have taken 511 prisoners in Tnhurtuhil and Harghitzei mountains.

We have attacked along the whole front in Dobrudja repulsed enemy's centre and right flank.

కాలమహిమ

[మంగిపూడి వేంకటేశ్వరగారు]

శ్రీమహా! ఇదియేమి విధూరముగో-
 యమాయమో మన పూర్వ లెరుగుదురట
 కగ రాసు దనా లీ దురాగతాలు
 కాల మిటు కాలిపోయెను గాక యిపుడు.
 పూర్వ మింతేసి వడ్డీలు పుట్టియున్న
 ఇట్టి ఘోరపు వరతులే కట్టియున్న
 నేద్య మేరితి కన్నకుల్ చేసినారు
 కాపురంబుల నేలాగు గడపినారు.
 భవిష్యత్తు నెల్ల ధనకాంత దట్టమయ్యె
 పరమ బుద్ధితో మంతట బాదుకొనియె
 పర్య వడ్డీలకాలము తరలిపోయె
 తరము గానట్టి వడ్డీలు పెరిగిపోయె.
 చెల్లె కనికరంబు చెడె మొగమోటంబు
 కూపుమానె నీతి పాపభీతి
 ఆదురు బెదురు లేక యన్యాయదేవత
 బాధబెట్టుచుండె సాధువులను.
 ఎదుటింటి యజమాని నేపథ్యమున నైన
 బుణముల పాల్గొని నెంచునొకడు
 ఆనాయకమైన నప్పలూ బడద్రోయ
 నుపయ నూహించుచుండు నొకడు
 యో నిండ్లన్ని పేరైన చేలన్ని
 తా నాక్రమించుకో దలచు నొకడు
 కాపులు కరణాలు ఘనులైన సరదార్లు
 అన్నాశ్రయింపగా నెన్ను నొకడు
 ధన మిడిన దైవమునకు కృతజ్ఞు లగుచు
 ధనమునకు ధర్మము నన సాధకతగూర్చి
 ధన్యతను గాంచ నొకరైన దలపరమాహ
 ధనికు లాశాపిశాచంబు దాసులగుచు.
 అప్పుకై తమ్ముజేరిన యట్టివారు
 మరల లేవకయుండెను మార్గములను
 వేయివిధముల జూచి యన్యాయమనక
 జనుల వంచించుచున్నార భవిష్య లకట.
 అధిరూపాయి వడ్డీకె అడిగినంత
 మొత్తము లభించెడిది ఘెన్న మొన్నదాక
 నేడు రూక లొకటి రెండుమాడుదాక
 మించియున్నవి వడ్డీలు మేరలేక.
 వడ్డీ పొచ్చుట తడవుగా వానితోడ
 వరతులవి పొచ్చు మాయలు చాలపొచ్చు
 బారవడ్డీలబదులు కాంక్షాంధువచ్చె!
 రైతులకు సంతకంతకు శ్రమలు పొచ్చు.
 బదులొసంగిన యతడె జ్ఞాపకముకొఱకు
 కవిలెవై వ్రాసికొను సత్యకాలమరికె
 పద్మవ్రాయించి బిళ్లను వైదగిల్చి
 వ్రాలుచేయించు సామాన్యకాలమే.
 అవల ప్రామిసెనోటోట లవతరించె
 బలిసె నానాటికిని కట్టుబాట్లుగొన్ని
 పిదప తాకట్టుపత్రాలు వెలసె ను పరి
 వెలసెను రిజిస్టరీలు ఖర్చులకుచేటు
 నేటి కవియున్నయును పరిపాటియయ్యె
 గాని వానిని మించు నిక్కట్లువచ్చె
 భవిష్యత్తు మాయలును కుట్రత్రాలుపొచ్చె
 నప్పుగొనుటే గృహస్థకు హానియయ్యె.
 అప్పిచ్చునప్పుడే యధమర్థ సర్వస్వ
 మపహరింపగ సాత్మ్యయందు నెంచు
 అప్పిచ్చినది మొద లెప్పుడాతని యాస్తి
 తనకు దక్కునటంచు త త్తరించు
 అప్పుదీర్చెను చింతయతినికి పుట్టెనా
 నేర్పుతో శోకొట్టి నిద్రపుచ్చు
 అప్పుదీరెడునట్టి యనకాశేనబైనా
 యదిశాయశక్తుల నడ్డగించు
 కడకువడ్డీకి వడ్డీలు కట్టి నెంచు
 ఆస్తివేలము వేయించి యపహరించు.
 బందిగంబున బెట్టించి నిందవరచు
 దుర్గయా పూర్ణుడగు నుత్తమర్థుడొకడు.
 వడ్డీయెక్కువగట్టి పొయిదాలనబెట్టి
 పొయిదానాడు ద్రవ్యమున తేగ

కనుపడకుండి యాగదువును దాటించి
 మరునాడఁ ద్రవ్యంబు సుగల తేగ
 గడుపునాటిన దంచు గడుసువాదముచేసి
 భరమైనదండన వరతుగట్టి
 దమ్మిడియెనను తగ్గింపనొప్పుక
 యప్పుచేసినవాని యాస్తి నెల్ల
 తే. పుచ్చుకొని తృప్తినింద కప్పును మిగిల్చి
 దానివడ్డీని నెంచుచు తరతరంబు
 సంతతినిగూడ నేడ్చించి సంతసించు
 దుర్గయా పూర్ణుడగు నుత్తమర్థు డొకడు.
 తే. బదులుచేసినవాడు దధా దధాలు
 తెచ్చియిచ్చిన మొత్తంబు పుచ్చుకొనుచు
 పుత్రములమీదను వనూలు పరచుచుండి
 యించుకొఱంతగా ధన మెల్లచెల్లి
 నట్టి పత్రాలపొయిన వనచుకల్ల
 కల్పనలుచేసి వేగ న కల్లుదెచ్చి
 పొంగుచును మూడు కోర్టుల పోలికల్చి
 అసలుకంటె వడ్డీ కంటె నధికమైన
 ఖర్చులనుగట్టి చలపట్టి కరుణ నెట్టి
 యిండ్లు నీనాములమ్మించి బుణముగొన్న
 నాడు పెండ్లాముబిడ్డల గూడియేడ్వ
 నుదిని ముదమొందు నొకయుత్త మర్థుడొకట.
 తే. బదులుగొనువాడు తాకట్టు పుత్రములను
 వ్రాసి యిచ్చెడునపుడే పుత్రములయందు
 వ్రాసిన వనూళ్లు తప్ప తా వ్రాసినట్లు
 చెప్పెడు రక్షిడు లేరియు చెల్ల వనుచు
 నెప్పుడును తా రక్షిడుల నిచ్చువాడ
 గానూచు పుత్రములయందె ఖండితముగ
 నుత్త మర్థుడవ్రాయించు చుండుకతన
 పోయె నన్నట్టి పత్రాల కీయబడిన
 సాము కాధార మేరితి చూపగలరు.
 నీ. వడ్డీవర్తకుల వ్యవసాయ దారులు
 పడుపాటు లింతతో గడువలేదు.
 పశువులకొనుటకో పన్ను లకో సమా
 కూలికో విత్తులకో అకో విత్త
 మప్పుగావలసిన యక్కఱ గనిపెట్టి
 పండింప బోయెడు పంటలోన
 బదులుకు సరిపడ్డపంట నిచ్చెడునట్లు
 స్వల్పపు ధరలకే జట్టివ్రాసి
 తే. యిచ్చినంగాని సామాకార్యవ్యవసగ
 వల్లయని జట్టికంట్రాక్టు వ్రాసియిచ్చి
 పంట నాటికి ధరయంత ప్రబలియున్న
 ప్రాప్తిలేమికి మిక్కిలి పరితపించు.
 తే. కాలముకవేళ తనకునుకూలపడక
 యెండలోవానలో పొచ్చిపండకున్న
 తిండికేలేక జట్టిలు తీర్పుదారి
 బొత్తిగాలేక యేపేతువుననుసైధ
 గడుపునాటికి జట్టిప్రకారముగను
 జరుపలేకున్న నాటిబజారుధరకు
 మొత్తమునుగట్టి యామొత్తమునకు సగము
 లాభమునజేర్చి దానికెల్ల నది మొదలు
 వైక మిచ్చెడుదాక రూపాయమీద
 తోమ్మిదియణాల ఫాయిదాతోడనిచ్చు
 నట్లు కంట్రాక్టువ్రాసిన యట్టికతన
 వరపతిచెడక యుండంగ భయముతోడ
 గొడ్డుగోదల తెగనమ్మి కొద్దివెలకె
 బదులుతీరిచి మరుచటితత్సరమున
 కష్టములబెంచు నిట్టులే కన్నకుండు.
 తే. వడ్డీవ్యాపారమును జేయువానియొద్ద
 పెట్టుబడికిని కాతాగలట్టి రయితు
 బదులుచేసినసాము కేర్పడినవడ్డీ
 అచ్చుకొనుటయెగాక వై వెచ్చుగాను
 తనకు పండిన పంట కంతకును పుట్టి
 కొక్క రూపాయవంతున న్యూనమైన
 ధరకె యియ్యంగవలయును సరుకు లనగ
 కన్నకుం డెట్లు లిక తేలగలదొ చెప్పుడు.
 తే. బదులు గొనువేళ నొక్కొక్క పట్టునందు
 సామాకారు గుమాస్తాను స్థాంపు విలువ
 వైక మియ్యక పత్రంబు వ్రాయ దనగ
 అప్పుగొనువాని దైన్యము నడుగవలెనె?

నీ. ఒకపూట కడుపు మాడ్చుకొని రెండవపూట
 గంజితోనే తృప్తి గ నెడు వారు
 నాకలబావతో నాకలి చిచ్చును
 చల్లార్చుకొని యెట్లా పైచువారు
 చోడంబలిని త్రాగి జొన్నన్నమును తిని
 కాలంబు నొకరిలి గడుపువారు
 పచ్చడి మెతుకులు భక్షించి పరమాన్న
 మట్టి వట్టానంద నుందువారు
 కటకటా! యిట్లు కడుపులు గట్టుకొనుచు
 చిక్కి శల్యంబు వైవారు నేద్యకాంక్ష
 నెన్నెముక పోవుచున్న దో యన్నలార
 కన్నకుల బ్రోచి దేశంబు గాచుకొనుడు.

జర్మనుల దృష్టి.

లండను, అక్టోబరు 2:—పశ్చిమరంగమున మిలిటరీ
 లి యవస్థుండనమునకు బ్రతిగా హిందెస్టుర్ తూర్పురంగము
 నందు నెద్దప్రయత్నము నొకటి కల నెట్టియున్నాడని అనుకొ
 నుచున్నార్యచీఫ్ ప్రాగ్ సభయందు రోమేనియనుగూర్చి జెల్మన్
 చెప్పిన వాక్యములను బట్టి ఈప్రయత్నము రోమేనియా
 వైపుననే యుండునని యూహింపవలసి యున్నది.
 జనరలు ఫోల్కర్ హేను బ్రూస్విల్లేనియా రంగమునందు నే
 నాధిపతిగానుండి అక్కడికి చూతన నేనలను పరికరములను
 దెప్పించుచున్నాడని తెలియుటచే జర్మనుల తీవ్ర ముట్టడి ప్ర
 యత్నములు ప్రారంభమైనవనియే చెప్పవచ్చును. హంగరీనుం
 డి రోమేనియాకు విజృంభించుటకు తిన్ననిమాగము 'హెన్రీక్
 స్టాట్' నుండియున్నది రాటన్ టక్ మేకనుచుబ్రూస్విల్లేనియా
 దలి రుండుపర్వత మాగములలో నొకటి. మేనియనుల కొంతవఱ
 కు వెనుకకు బోయితిమని యొప్పుకొనిరి. కాని జర్మను లనినట్లు
 వెనుకకు పోవుటయందును శత్రువులచే నభ్యంతరము గలిగిన
 దనుట కేవల నుపత్యము. రోమేనియను లొక కష్టపరిస్థితి
 నుండి తమ్ముదాము గాపాడుకొనుటకు అతిశయ్య ప్రతాప
 ములతో బోరిరి. జర్మనులు ప్రకటించిన తప్పుడువ్రాతల నుండ
 లింపులను గ్రహించి రోమేనియను లినుచుండిన శత్రుత్వత్సాహ
 ములతో బోరుదురు.

అబిస్సీనియా

చక్రవర్తి పవిత్రప్రభు డగుట
 లండను, అక్టోబరు 2:—అబిస్సీనియా దేశప్రముఖులు
 జనరలు చక్రవర్తిని పవిత్రప్రభుని తేసి అతనికి బదులు అ
 తని కుమార్తెయగు జియోదిత అనునామెను సింహాసనము వై
 గూర్చుండబెట్టిరి. కాని యిది తెలియలేదు.

దత్తమండలముయొక్క

చరణకందుక ఫేలనసామర్థ్య ప్రదర్శనము 1916.

వైప్రదర్శనోత్సవము బళ్లారిపుర మిక్రమండలి సంఘము
 వారిచే, తమ సంఘముయొక్క చరణవర్ణకజన నోత్సవమునకు
 గాను గావించ బడుచున్నది.
 1 ఈ ఫేలన సామర్థ్యప్రదర్శనము ఒక సంవత్స
 రమునుండి ప్రకటనముగ జరుగుచుండు. చరణకందుక సంఘముల
 వారికిగాను ప్రాంభింపబడు చున్నది. సర్వకలా పాఠశాల
 లకుచేరిన సంఘములవారు తమ ప్రధానోపాధ్యాయుల మూల
 కముగా ప్రాధానాపత్రికలు పంపుకో వలయును. స్వతంత్ర
 చరణకందుక ఫేలన సంఘమువారు తమ వార్షికోత్సవ
 నుండియు సంఘాధిపతి నుండియు పంపవలెను. ప్రతి సంఘ
 మువారును ప్రవేశరుసును నాలుగు సూప్యములును తమ
 పత్రికతో పంపవలెను. ప్రాధానాపత్రికలును ప్రవేశరుసు
 మును అక్టోబరు 12 న తాళిక్కులోపల మిక్రమండలి కార్య
 దర్శిగారికి చేరునట్లు పంపవలెను. వైకాలమున మీరి పంపిన
 యెడల తిరస్కరింపబడును. 2 తుదకు 'యప్రదమునొందిన
 కందుక ఫేలనా' సంఘమునకుగాను ఒక వెండి సీన్నెయున్న
 జయమునొందిన ప్రతి సభ్యునకు ఒక వెండి పతకమును బహు
 నులిగా నివ్వబడును. (3) వై ఫేలనములు బళ్లారి పురమునందు
 అక్టోబరు మాడన వారమునందు ప్రారంభమగును. 4) కమిటి
 వారివలన నిర్ధారింపబడు ప్రతివిషయము తుదనిర్ధారణములుగా
 ఎంచవలయును.

కె. శింగరాచారి. కారదర్శి.

మిక్రమండలి, బళ్లారి.

Magic Cure!		Marvellous effect!!	
Bathing Oil	Price	Rs.	0-8-0
Iron tonic pills	1 bottle of 48 pills	2	-0-0
Anti Malarial Drops	Price 6 Doses	0	8-0
Descriptive Catalogue free on application			
ALLBUTT & Co.,			
CHEMISTS BROADWAY MADRAS.			

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

సవరణ:—శ్రీ రాజారామ మోహనరాయలు - కృష్ణా పత్రిక: గత 29వ తేది పత్రికయందలి ఈవ్యాసములో కొన్ని ముద్రణాప్రమాదములున్నవి. ఆంగ్ల అనువాదము క్రింద "కృష్ణాపత్రికా సంపాదకుడు పురాణలిహాసముల అభిప్రాయమని పొరబడినట్లు" చుచున్న దని పొరబాటుగా ముద్రింపబడినది. దాని నీక్రింది కథముగా ఒదువకోరుచున్నాము. కృష్ణాపత్రికా సంపాదకులు పురాణలిహాసముల అభిప్రాయము శ్రీ రాయలవారి అభిప్రాయమని పొరబడినట్లు తోచుచున్నది."

తాత్పర్యము:—గంజాంజిల్లా శ్రీకాకుళం తాలూకా కొల్లూరిలో అనే గ్రామ మందొక యినాం భూమిలో దున్నుచుండగా అయిదు రాగి కేటల నైని నాగరి లిపితో వ్రాయబడియున్న కాగనము దొరికినది. ఈ సంగతి భోగట్టా చేయగా క్రీస్తు 1400 లో కలిగిన లిపి అని తెలియుచున్నది. ఈ రేకులు చూపుచున్న సుబ్బారావుపంతులుగారు అనే మహాత్ముని లోన కనిపెట్టి తెలిపించినవనియున్నది. అని పులుగుర్తి గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు వ్రాయుచున్నారు.

భీమునిపట్టణము. ది. కొంకణిపాడలో ట్రేడ్ యెన్ట్రీ రిజిస్ట్రేషన్:— లిక్విడేటరు పక్కి అధినారాయణగారు. వీరి యందు కొన్ని లోపుములు నిరాసణచేయుచు నీరిని లిక్విడేటరు పదవినుండి తొలగించి మరి యొకరిని ఎన్నాయించు చేయించ నలవినదని సహారాజ్ఞి విశాఖపట్టణము డి. కొల్లూరి 29-9-16 తేదీన కొంగునంది పోలీస్ థానులు కంతువారులు కలిసి పిటిషను వాఖులు చేసినారు. సదరు పిటిషనర్లు తరపు వకీలు చూపులిగడ్డ పద్మానాభాయల పంతులు బి. పి. బి. ఎల్. గారు. పిటిషను వాయిదా ముంపుకు తెలియగలను. అని కొంకణిపాడ గారు వ్రాయుచున్నారు.

6వ నెల్లూరు మండల సహాసభ:— మై సహాసభ యొక్క సన్మాన సంఘమువారు ఈ అక్టోబరు నెల తేది నెల్లూరులో లక్ష్మీనరసింహరెడ్డిగారి పురమందిరిమున సమావేశమైరి. గౌరవనీయులగు ఆమంచర్ల కృష్ణరావు పంతులుగారు సభాధ్యక్షతను వహించిరి. గతనెల 28, 29 తేదీలలో 6 వ నెల్లూరు మండల సహాసభ నెల్లూరు పట్టణమున జరుగుచున్న తిర్మానింపబడినది. కె. బి. రాఘవాచార్యులు, ఎన్. రామమూర్తిచార్యులు, ఎం. రామకృష్ణ రావు ఎం. శివరామయ్య అనువారునలుగురు కార్యదర్శులుగా నియమింపబడిరి. 18 నంది పెద్దమనుష్యులు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. సన్మానసంఘమువారు మరల ఈనెల 9వ తేదీ సమావేశమై సన్మాన సంఘాధ్యక్షుని నెన్నుకొనెదరు. మండలసహాసభాగ్రాసనాధిపతియైన మెవరుకొండకోమందు తెలియజేయుచును. అనికార్య దర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

కందుకూరి ప్రాథమిక పాఠశాల:—గత నెల 26 తేది సాయంత్రము 4 గంటలకు యీ సమాజమువారు కె. ఆర్. సి. కృష్ణరావు యదిరమున గౌరవ భారతాభ్యుదయమునకు మూల పురుషుడు శ్రీ రాజా రామమోహనరాయలవారి 84 వ సాంస్కృతికోత్సవ సభ భీనువరం మైసూరు ప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీయత జయంతి గంగన్నపంతులు బి. పి. ఎల్. టి. గారి యాజమాన్యము క్రింద జయప్రదముగా జరిగిరి. ఈశ్వర ప్రాథమిక సభ ప్రారంభింపబడి రామమోహనరాయలవారి జీవిత చారిత్ర సంగ్రహము సాగి అప్పలరామగారివలన రాయలవారి సాంఘిక ఏకేశ్వరోపాసనల సుసూక్ష్మ భూపతిరాజు రామచంద్రరాజు ఈ తిరుపతిరాజు గాల్గవలన, సహాపురుషుల వర్ణంతులను గురించి పండ్రంగి లింగరాజుగారికలనను ఉపన్యసింపబడినది. పిమ్మట పయియంకములను నిలబోచుచు రామమోహనుని బ్రాహ్మచర్యస్థాపన సూక్ష్మము, ఆత్మగోళము చున్న గు అనే కాంక్షములను గురించినను పిమ్మటమున మొత్తము క్తముగను అగ్రాసనాధిపతిగారివలన ముచ్చటపడినది. తదుపరి ప్రసేదెండుకొరికి కృష్ణా తాళి కంఠములతోను, ఈశ్వర సంతోషలతోను సభ ముగియబడినది. అని భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు వ్రాయుచున్నారు.

మారుగురు వార్తలు:—కృష్ణా జిల్లా తణుకు తాలూకా మారుమైదు గ్రామమునకు గత ఏనిమిది సంవత్సరముల నుండి ప్రజానురాగముగాను కుర్యాదగాను కరిణికము చేసిన

మారుశ్రీ వెంకటేశ్వరరావుగారు తమచార్జ్ మైనరు కరణంగారికి నొప్పగించి తమ స్వగ్రామము పాలకొల్లు వెళ్లుచున్నయన గ్రామ నివాసులు తమ సానుభూతి వెలుపుటకు మారుశ్రీ డాక్టరు డి. గోవిందరాజులు గారి అగ్రాసనాధిపతియ్య క్రింద 24-9-1916 తేదీ ఉదయ 7 1/2 గంటలు లగా యతు 10 గంటలవరకు మీటింగుజరిగించి సదరు శ్రీ. శివరావుగారికి సహారాజ్ఞి శ్రీకరి చినవెంకటరెడ్డిగారు, కోనాల బాపిరెడ్డిగారు, పులవర్తి సత్యంగారు, సచ్చిసుబ్బరెడ్డిగారు, తేతవి కనికరెడ్డిగారు, వెలగల నూరయ్యగారు ఒక్కొక్క ఒంగారుపతకమును, మ. రా. శ్రీ. తణుకు లక్ష్మీనరసింహంగారు ఒకబంగారుపు సింబంగరమును బహుమానముగా శ్రీ పిన్నంరాజు బలరావు కవిగారి సన్మాన పత్రిక సమేతముగా నొసంగిరి. బాలికలచే చంద్రకాంతనాటకము ప్రదర్శింపబడి అందురత్నమాలసాత్రను ధరించిన చిగ్గపద్మం అనే 9 సంవత్సరములు వయస్సుగల బాలిక బహుముద్దుగా ఆప్తుచేసి సభాజనంబుల నుల్లంబుల సంతోషముతో రంజింపచేసినందుకు మారుశ్రీ, తంకనూర్యనారాయణరావు ఆబాలికకు నొక బంగారుపతకము నొసంగిరి. పురజనులతోను, బాలికలతోను పొట్టాగ్రాఫ్ లుతీయబడినవి. అని సుబ్బారెడ్డిగారు వ్రాయుచున్నారు.

విశ్వనాథపురము:—ఇది భగ్యవరముతాలూకాలోనిది. హట్టివారికి జేరిన యొక కుగ్రామము. మేము దీని జూచి తిమి. ఈయారికి దక్షిణమున నొక చిన్న చెలువున్నది. అది లోలోతైచి. ప్రకృత మండల నిండుగా జలమున్నది. చెలువునందలి నిలువునీరు రెండుపంటలకు వచ్చును. ఈ తటాకమున నొక తూముమాత్రమే యున్నది. అదియు గొంచెమెత్తనవోట నుండుటచే జీవరసారి యీ తూమున కందని కారణమున నాలుగు నెలల నీరు వృధముగా నిలిచిపోవుచుండునని పించుచున్నాము. ఈచెలువుకట్ట నింకను పొడిగించిన పక్షమున నీ రధికముగా నిలుచుటకు వీలున్నది. ఈచెలువుక్రింద బ్రకృతము నూ తెకరములకుం జైన సాగుచేయబడుచున్నది. ఇంకను గ్రొత్తగా నచ్చుకట్టు వేయవలసినవోటు మిక్కిలుముగా నున్నది. చాలమట్టునకుం జెలువెడిపోదు. వజుపు సమయములయం దొక్కొక్క సందర్భమున నిది వట్టిపోయిన యెడలం జైరు పెట్టుటకు మార్గాంతరములు లేవు. కేవలము నేద్యమువలననే జీవించెడి యందలి ప్రజలకును బంటలకును జీవనసౌక్య గల్గించుటకై రాయలవారు నూతుల నెక్కువగా ద్రవ్యింపవలసియున్నారు. ఇందలి నేల నిస్సారముగా నున్నది. రైతులు తగినసత్తున నెదిగించుచున్నట్లు తోచదు. అట్టిస్థితిలో వారు లేరు. మంచి యెలువుగారి చాలినంతయొక్కగారి దగ్గజ దాపు లభింపదు. బొత్తిగా మైరుపెట్టని మెజక నేల కను చూపు దూరమువఱకు వృక్షముగా వీరుపడియున్నది. ఈభూమి చెల్లుపెట్టుట కెంతయును దగి యున్నది. ఈపురమునందలి జనులందఱును నేద్యమువలన జీవించువారే. వీరందఱి బ్రతుకు బ్రహ్మశ్రీ హట్టి రామచంద్రరాయలవారి యధీనమునందున్నది. ఈజహగీరు గ్రామము రామచంద్రరాయల వారిదేను. రామచంద్రరాయలు ఆర్చేలవారు. నియోగిబ్రాహ్మణులు, చాల యోగులు, దయాదాక్షిణ్యపరులు, దిక్కులేనివారిని జేరదీసి, యింట్లు కట్టించి, పశువులకొనియిచ్చి, తిండిగింజల నొసంగి, వారి నున్నతదేశకుం దెచ్చుట శ్రీవారి ముఖ్యాభివృత్తము. ఇది యెంతయుం బ్రశంసనీయును. రాయలవా. రిసుహోదేశము నింకను గీర్తనంతుముగ సాగించుటకై రైతుల కింకొక సాహాయ్యము చేయవలసియున్నారు. పంటభూములు కృషిక దగిన ఫలము నిచ్చునట్లులేదు. కావున నానేలను మిగుల సారవంతమైనదిగా జేయుట ప్రకృతావసరమున కెంతయుం దగి యున్నది. వైన సూచించి మెజక నేలయందంటు విస్తారముగా నాకు చెట్టునుంచిన యెడల మాగాణి నేలకుం బ్రశస్తమైన సత్తున సమకూడగలదు. వైరులు మంచిఫలము నీయగలవు. విశేషించి యీసంగోరు భూములనే నమ్ముకొనియుండు వీరజనుల జీవన మింకను సుఖజీవనము కాంగలదు. అని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

తిరువనాపల్లి ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘము:—అయ్యగౌరవసంవత్సరము ఈపురమందున్న ఏడవైది టెక్నికల్ ఇన్ స్టిట్యూటులో రమారమి 15 గురు ఆంధ్రవిద్యార్థులు చదువుచుండెవారు. వారు అందరు కలసి ఆంధ్ర టెక్నికల్ విద్యార్థి సంఘమని పేరుపెట్టి ఒకసంఘముగా నేర్పడిస్తారు. వారువారమునకు ఒకసారి వారికి ఉపయోగమైన సంగతులగురించి చర్చించుచుండెవారు. ఇట్లు ఆసంవత్సరము పూర్తిగా జరిగెను. తరువాత వారిపేక్షలు ఆయిపోయినందున మే నెలలో వారి

వారి గ్రామములకు వెళ్లిపోయిరి. తరువాత వైచెప్పిన 1 విద్యార్థులు గాకుండా క్రొత్తగా చదువుటకు ముప్పు ఆంధ్రులు వచ్చిరి వారు వైచెప్పిన ఇన్ స్టిట్యూటులోన కా లేజిలలోను ప్రవేశించిరి. రమారమి నలువదిగురు విద్యార్థు లీపురమందున్నారు మే నెలవరకు ఆయి ఆంధ్ర టెక్నికల్ విద్యార్థి సంఘమును తిరిగి ఆయి తెచ్చుటకు అందరు ఒకసోజున సమావేశమైరి. గౌరము నెక్రటెరిగా నున్న ఎస్. లింగమూర్తిగారు వాడుకలోనున్న నిబంధనలను చదివిరి. వానిలో కొన్ని లు చేయవలసి వచ్చుటచే కొన్ని మార్పులు చేయబడిన నిలో ముఖ్యమైనది సంఘపు పేరు గతసంవత్సరము టెక్నికల్ విద్యార్థులగుటచేత ఈసంఘమునకు ఆంధ్ర కల్ విద్యార్థి సంఘమని పేరు పెట్టబడు. ఈ సంవత్సరము టెక్నికల్ విద్యార్థులుగాకుండా ఇతర విద్యార్థులు బుండుట చేత టెక్నిక మాట తీసివేసి ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘమని పేరు పెట్టు మార్పులు అయిన తరువాత సంఘమును నడుపుటక నిర్వాహకులకు గాను ఓట్లు ఇవ్వబడెను. కె. రాచారి గారిని నెక్రటెరిగాను, కె. పి. రాజుగారిని గాను ఎన్నుకొనిరి. మే నేజింగు కమిటీగాను వై ఇద్దరును టి. తిప్పయ్యగారిని ఏ.చద్యనాభంగారిని కె. కాత్తుడు గారిని వేసిరి. ఈ సంఘముతో కలసి ఒక భాండాగారము కూడగలదు. పుస్తకములకు చేయుచున్నారు. ఇప్పుడు ఆంధ్రపత్రిక, న్యూస్ మొదలైన దిన పత్రికలును, రెండు మాస పుచ్చున్నవి. హిందూ పత్రిక కొద్ది రోజులలో సంఘమునకు చేరి ఆంధ్ర టెటుమింటుక్ క్లబ్బుకూడ నున్నదీనికి కప్పటకాగా వైచెప్పిన కె. పుండరీకాక్షుడు గారిని నియమించినారు. ఈ పురమందు ఆంధ్రవిద్యార్థులు బుండుటచేత ఆంధ్ర విద్యార్థి సంఘమని ఒక సంఘము నిలిచినది. అని ఒక ఆంధ్ర విద్యార్థి వ్రాయుచున్నాడు.

సర్వవృత్తిక విష సంజీవి.

మారు (100) రూపాయలు బహుమతి.

ఏద్యుచు వచ్చువారు ! నవ్యమః బోధురు !!

లేలుకొండపొటు కున, మంట పొట్టుకు లిగిన పరివారమును బొంద లేక మిగలక వడవడవారలకై మేమి యావధమును గని పెట్టితిమి కుట్టిక వోట నీమందును డైరెక్ట్ లో ప్రకార ముపయోగించిన ఒకటిరెండ నవిమములలో మంటల పొట్టుపోవును ఈయావధమునందు గుణము లేదని ఋజువు చేయు వారల

మా యావధమును మాకు తిరుగవలసి తమ నెలవైద మొత్తమును రాబట్టుకొనుటయే గాక (100) నూరురూపాయల బహుమతి నందుటకును వర్తల చదురు వెల 2 సీసాలు గల ప్యాకెట్టు 1-కి 8 ఆ పోస్టేజి 6 ఆణాలు ఒక పేతడవ (2) ప్యాకెట్టు పెప్పింపుకొన్న పోస్టేజి ఉచితము 1 డజన్ ప్యాకెట్టులకు పోస్టేజి రూ 5-0-0 1 డజన్ ప్యాకెట్టు కొన్న వారికి (1-8-0) వెలగల ఛాక్ సలర్ ఫోకొటా పేనా ఇనాము స్వాంపిల్ కోరువారు అర్థజా ప్రాంపు పంపవలెను టి. సీతారామ మొదలియారు. 8. కందపు మొదలిగి, తిరువల్లిక్కేడి, మదరాస్

"ఇందుమతీ పరిణయము" కుమార భూర్జటి ప్రణీతంబగు చక్కని ఆంధ్రకావ్యము తిరుపతి వేంకటేశ్వర పరివృత్తము వెల రు 0-10-0. "అప్పారాయ యశశ్చంద్రోదయము" అజివిల్ల వేంకట. సోమయాజి మహావి ప్రణీతము గుం స్మృతము; ఆలంకార శాస్త్రము. వెల రు 2-0-0 ఈ రెండు గ్రంథములకు ఏక కాలమందు కొనగోరు విద్యార్థులకును పుస్తకభాండాగారములకును ఈ 1916 : సంవత్సరము అక్టోబరు నెలాఖరు వరకు సగము వెలకొను బడును. వలయువారు — "మేనేజరు" ముఖమునూరు సంస్థానము, నూజిడు, కృష్ణాజిల

జాబులు

విలేఖకులకు ప్రకటన

ఎస్. ఆంజనేయ ప్రాయశ్చిత్తములు ప్రకటన

మం. క. చ. కా. యథాగతవాది; ఒకసభ్యుడు, దేశా ఒకరైతు, బి. సు. ప్రకటింపలేనందులకు చింతింప

ఎస్. సు. రా—ఈవిషయమున చర్య ఆపి యున్నా

I

భారత యుద్ధము.

శంఖములు పూరించిన తరువాత కృష్ణానదులు వైశ్యము నిలిచి సుఖపించుచుండిరి. అప్పుడే శ్రీ భగవంతుం యొక్క గీతను ఉపదేశించెను. ఈ యువదేశించుచున్న న ఎందుచేతను. ఈ భయపక్షమువారును శంఖములను నప్పటికిని కొరవులు బాణములను ప్రయోగింపలేదు. ఈ సంశయమును ఆంధ్రపాత్రయులు దయతో రుగాక.

సంశయాస్పదుడు.

II

రోజుకంటే ముత్యం రోజు మంచిదా ?

మానాభివృద్ధిగల్గితమగు కాలమును గూర్చి యిటు ప్రశ్నల వ్రాయుచున్నాడు.

(1) ఈశ్వరనిర్మితమగు కాలములో ఈదినము శుభము ఆదినమశుభము. ఈశుభియ మంచిది. ఆశుభియ చెడ్డది. అను విషయము సత్యమా ?

(2) ఈశుభాశుభనిర్ధారణ మానవ నిర్మితమా ? ఈశ్వర నిర్మితమా ?

(3) ఏతన్నియమబద్ధమై తద్వ్యతిరేకునికంటే ఘోరభి వృద్ధిని పొందుచున్నాడా ?

మన మోక్షదానాచారములలోని కల్ప వితర్కమునకు, ప్రధానమై యివ్వవలయునుగూర్చి యెవరెనియు, సహేతుక ముగ జనసామాన్యమునకు సుబోధక మగునట్లు సులభతైలిని, ఆంధ్రపత్రికలో వ్రాయుదురుగాక యని వేడుచున్నాడను. అంగూరు.

త్రిపిర్రేని వెంకటాచార్యులు.

III

ఒక న్యాయమయిన తీర్పు.

వల్లూరు సంస్థానము.

అయ్యా!

మేము ఈ తీర్పునకు సంస్థానమునకు తేరిన ప్రజలము. మా గ్రామము లన్నియు మెరకభూములు. ఏమియు పండక కడు నడవలసినవి కొందరు ఇతరదేశములకు బోవుచున్న సమయ మున మాపాలికి భాగ్యదేవతయొనయన దల్లియు. టి.టి. హుస్సే (దొరగారు) అను మహాశయు దురుదెంచి మా గ్రామములకు ఈష్టుభ్యాకనాల్ అను కాలవను తెరిచి మాయిక్కట్రులు బాపిరి. అన్నము కరవయిన మాకు అన్నముదొరుకు సమయం బచ్చి. 1904 నుండి 1914 వరకులో మాకు మాగాణి ప్రా రంభమయ్యె. కా ను ను వ్ర వ్వి ం చు కుంటిమి. సాగుచేసితిమి. అప్పుటినుండి భూభాషుండులగు మా జమీ దారుగారు మాగాణి కట్టుచు పప్పు కావలయునని తగయిదా చేయమ గయితులు మీరు మాకేమియు సౌకర్యములు చేయ లేదుగాన జాస్తి నివ్వవలసినములేదని మనవిజేయ వాగండుల కొడంబడక పూర్వమెన్నడో ఉన్న (పాలంభారపు పద్ధతి) అమలులో పెట్టింపవలయునని ఆ ప్రకారము మామీద బావా లువేసిరి. ఆదావాలు దిగువ అన్ని కోర్టులలోను లేటు పోచ్చిం చు పిలు లేదనిరి. కాని మావయతుల దురదృష్ట వశంబుననో? మరియే కారణముననోగాని ఉన్నత న్యాయస్థానంబున చెన్న పురిలో ఎన్నడోపోయిన ఆసరాపద్ధతికి తీర్పు లిచ్చితి ఇక గత్యంతరము మేమి?

ఈతీర్పు నిదన మారహితుల గుండె లనిసిపోయె. కొందరు శరణు జొచ్చిరి. కొందరు భయపడిరి. కొందరు పారిపోయిరి. భీభత్సముయిరి. కొందరు కానిమ్ము దేవుడే గలడని ప్రవీణాన్ని టుకు మనివించేయ వారు విచారించి. ఆ మానిపద్ధతి చేయకూడ

దని తీర్మానించిరి! ప్రభువుతో వ్యాజ్య మాడలేక డబ్బు దెచ్చుకొనలేక కొన్ని కాలలోప మయినవికూడా నున్నవి. యేమిచేయగలము? అట్లే నిరుత్సాహులుగాక కొందరు సదరు తీర్పును బడయగలిగిరి. అప్పుటినుండి ఆచగా 1914 వరకు లగాయతులు ఈ తీర్పు వచ్చుచున్నది 1-కి 40 పుట్టి (ఖ.తి) రెండుపుట్టుచొప్పున గట్టి అంబారముకు మామీద డిక్రీలుపొంది తీసికొనగలిగిరి. ఆ తీర్పు వచ్చినతరు వారితోటు పోను మిగతా మా వలన తీసికొనబడిన మొత్తములకు ఈ జమీదారుగారిమీద దావా నాఖలుచేయ విచారించి, దెబబాద పర్మిటెంటు సబుకోర్టు న్యాయాధీశుడు వారికి అనవ జమీందారువారికి మామూలులేటు పోను మిగతా మా వ మొత్తం తిరిగి చెల్లించులాగున తీర్మానించినారు. నేటికి మేము కృతార్థులము. మా యట్టిబులో రు 1-కి రు 0-0-8ల చొ" మేరలను సెస్సు అక్రమముగా న మా లు చేయు చుండిరి. కా ననుటకు వారితో వ్యాజ్యములాడలేము. దొర తనమువారు విధించినట్టి సెస్సు శ్రీ జమీందారుగారు కనులు తేసికొనుటకు హక్కుగలరా? అట్టి అధికారము లేని సెస్సును మనము చేసికొనుచుండ న్యాయవిమర్శకులగు దొరతనమువారు మి న్న కుండుట శోచనీయము. కావున దొరతనమువారు, ఈ విషయమును నీడరయితుల మొరపని అట్టి సెస్సును తీసివేయించెదరని మా ప్రార్థన.

“వల్లూరు సముర్థులు”

IV

విద్యార్థుల వసతిగృహము, చోడవరం.

అయ్యా, విశాఖపట్టణం మండలములోని వీరువల్లి చాలాకా మొత్తమునకు చోడవరమునందు శైకిరి పాతకాల యొకటి గలదు. ఈపాతకాలంబందు విద్యార్థిగృహమునకై ఈతాలాకా లోని యనేక గ్రామములనుంచి పెక్కుమంది విద్యార్థులు వచ్చుచుండుట యాచారముగా నున్నది. అట్టి విద్యార్థు లలో పేదవారిసంఖ్యపాచ్చుగా నున్నది. ఈపేద విద్యార్థు లకు తల్లిదండ్రులు కానుకను లమ్మి బడి జీతము చెల్లించుచు భోజనవసతికై గృహముల ఇండ్లవారులు ఏర్పాటు చేసుకొనియున్నారు. అట్టి బాలురకు సంరక్షకులు దూరగుట చేతను పాతకాలయందున్న ఆదుపు ఉచిత శిక్షకప్ప మరి యదుపు ఆజ్ఞలు లేకుండుట చేతను, మట్టలు కిగల్గెలు కిల్లిలు మొదలగు దురభ్యాసములకు లోనగుటయే గాక విద్యార్థులకు సమాజముగా సంవర్జనక నీరహిత సద్భావములకు దూరము కావలసిన గతిపట్టుచున్నది. ఇంతియేగాక మన దురదృష్టవశమున విద్యార్థిగృహము పాతకాలయందు నీతి మతములు బోధించుటకు తగిన నిబంధనలు నియమించి యుండలేదు. అంగులన అట్టి పేదబాలురు యందుకును పనికి రాక చెమమిండుటం ననినెట్టి చోడవరం ని వ్యభాని సమాజమువారు అట్టి పేదబాలుర నుద్ధరింపుటకు పూను కొని ఈవిద్యార్థుల వసతి గృహము 28-8-16 తేదీని ఏర్పా టుచేసిరి. ఈగృహము ప్రకృతము ఆరుగురు బాగుతో ప్రారంభించబడినది. ఈ బాలుర విద్యా విషయము గాని ప్రవర్తన విషయముగాని చక్కచేయుటకు విద్యభ్యాసమాజము వారు బాధ్యతవహించి యున్నారు. మ|| రా|| కొటికలపూడి వెంకటనరసింహం పంతులుగారు, మ|| రా|| కందాళ గారు మూర్తి పంతులుగారు (ముకంపే శార్వ గుమాస్తా) ఇగు పురు వార్డుశ్రీనివాస నియమించబడి విద్యార్థులతో కలిసి నివసించుచున్నారు నేన జనరలు మావరంఁడెంటుగా నియ మింపబడితిని. కావలసిన కర్వులు నెల 1-కి రు 5.0-0 లు చొప్పున భరించుటకు కొందరు తగు వరులు తమ సహజ బౌద్ధార్యబుద్ధితో నెల చందాలు ఇచ్చుటకు పూనుకొని యున్నారు. పాతకాలపాధ్యాము లందరు తమ చేతనకు సాయ మొనరింపుటకు వాదాము చేసియున్నారు. క్రమముగా జగుగుటకు కొన్ని నిబంధనలు ఏర్పర్చబడినవి. ఈగృహమునందు చేరు బాలురు ప్రతినిమియ తెల్లవారుజాము 5 గుటలకు మేల్కొంచి ప్రార్థన సలిపి పిమ్మట నిత్యకృత్యములు నెరవేర్చుకొని స్నానము త్రికాల సంధ్యాకందనముచేయుచు సాయంకాలము పురాతనపద్ధతుల ప్రకారము శరీరసాధకము చేయుచు చక్కగా తమపాతములు చదువుచు రాత్రి 10 గంటలకు తిరిగి ప్రార్థన జరిపి పరుండ వలెను. నీతిమతములు బోధించుటయే గాక సత్ప్రవర్తనగల వారిగా దిద్ది ఉచిత శిక్షయం దుంచబడుదురు. బాలుర దేశాశోగ్యము కాపాడబడుచుండును. సంధ్యాకందనము

వనైరాలు చెప్పటకు బ్రహ్మశ్రీ వడలి వెంకటాచార్యుదాసులు గారు అప్రతిఫలముగా పూనుకొనియున్నారు. ఈగృహమును ఇప్పడున్న బాలురు ఉత్సాహముతో నెబంధనల ననుసరించి ప్రవర్తించుచున్నారు. ఈబాలుర సత్ప్రవర్తన గ్రహించి ఈయూరియందుగల ఇతర బాలురును ఈగృహమునకు నొప్ప గించుటకు తోచుచున్నారు. విద్యార్థివసతిగృహము ఆశ్వలై ద్రవ్యముతో సర్వజన నిలయగుట మిగుల శుభసూచకము. కాలసహాయము చేకూరినచో గురుకుల విద్యార్థులగా నేర్పాటుచేయు సంకల్పము ప్రబలమగును. దయాచయు డగు ఈశ్వరుడు సర్వదా తోడయి ఇంకను అభివృద్ధిచేయు టకై యాపరాత్మరుని వ్యావహారికముగా ప్రార్థించు చున్నాను.

వేపా భీమశంకరం,

మావరం టెండంటు.

V

అభినయ కళావిలాససభ- గుంటూరు.

అయ్యా, ఎన్నియో పోటీపరీక్షలుగలవు. చదువులో పోటీపరీక్ష లున్నవి. సాయులో పోటీపరీక్ష లున్నవి. సంకీర్తములో పోటీప రీక్ష లున్నవి. ఇటీవల నాటకములలోగూడ పోటీపరీక్షలు జరుగుచున్నవి. కాని, అభినయములో పోటీపరీక్ష గలదని యింతవరకు బూర్వము విని యుండలేదు. మన పురములో కొత్తగా నిట్టి పరీక్షయొకటి యేర్పడినది. ఎక్కడబట్టినను ఈ పరీక్షనుదెల్పి కాగితములు అంటించబడినవి. ఇది లాభ కరమో నష్టకరమో మోచింపుడు. ఇంతవరకు చదువునందు శ్రద్ధగలిగించు నట్టి, సంకీర్తములో గుదిపుట్టించు నట్టి, ఆటల యందు ఆసక్తిని అధికముచేయునట్టి పోటీపరీక్షల నెట్టివిమి, గాని నీతిని నిర్మూలముచేయునట్టి, భగమును పాపచేష్టాట్టి చనుష్యులబలమును ప్రంగదీయునట్టి, సంఘమును నాశము చేయునట్టి, విద్యను వృద్ధిచేయుటకై యింతవరకు పోటీ పరీక్షల నెవ్వరును దెట్టి యుండలేదు.

ఈఅభినయ పోటీపరీక్ష మన సంఘమునకు చాలికరము. మనపురమున కపటిర్తికరము. ఈచాలికరమైన పోటీపరీక్షకు గుంటూరు ఘట్టుకంపెని సమాజమువారు గౌరవాగౌముల పాటించక తమనాటకకాల నెట్లు ఇవ్వరలందినో మే మా హింపబాలకున్నాము ఈసమాజమున విద్యావంతులు కార్య నిర్వాహకులుగ నున్నారని విందుము. వైకిమాదుట కీపరీక్ష మంచిపనిగ నేకమపింపవచ్చును. ఇది మేకనమ్మేపురి. తేనె పూ నినకత్తి. ఈపరీక్ష అభినయవిద్య ప్రోత్సాహపరచునట్లు కనఁ బడుచున్నది. ఈపరీక్షకు వచ్చువా రెక్కో మాడుడు. ఈ విద్య యెవ్వరిచేతిలో నున్నదో చింతింపుడు. ఈ విద్యను వారందుకు నుపయోగపడుచున్నాలో ఆలోచింపుడు ఆ విద్య యిప్పుడు భట్టలచేతులలోలేదు. కులశ్రీలచేతిలోలేదు. ఆవిద్యనేర్పడినారు బోగమువారిని యెల్లరతునుఁ దేలియును. ఈభోగకాంతల మాయలల్ల నెందఱు భగవంతులు దివాలా తీసిగో లెక్కనేయును. వీరలలోబడి యెందఱు గలవంతు లు సీమగల్గె చనిపోయిగో గణించేయును. వీర మాయమాట లచే మోసపడి యెందఱు చిన్నవాండ్రు నిత్యమును తమభా ర్యలను ఏడ్పించుచున్నారో తింఁచుకొనును. వీరిమూలమున నెన్ని పండువంటి సంసారములు వాడయ్యెగో మోచింపుడు. సంఘమును కూల్చుచున్న యీభోగకాంతల విద్యను వృద్ధిచే యుటకా యిప్పుడి పోటీపరీక్ష యేర్పడినది. ఈభోగకాంతల ప్రోత్సాహపంతులు యనఁగా వాయును పాలుపోసి సెందుట మృత్యుదేవతను పిలిచి దెచ్చుకొనుట. మాచెప్పమాటలను శింకిం చెదలేమా, పరీక్షలో దిరభాస్తువైకిన శ్రీ లెక్కో పరీక్షిం పుడు. ఆపరీక్షింపబడుచును తేమోయియుంక కనుకో నుడు. (మరుయమిదేగా) యను బాసలోలో పరీక్ష నుట. ఇది అభినయ విద్యను ప్రోత్సాహపఱచుటో, భోగకాంతలను ప్రోత్సాహపరచుటయో విచారించుడు. విద్యార్థికులారా! విద్య యెడ గౌరవమున్న నీతియెడ లక్ష్మ్యమున్న. సంఘము బాగు పడవలెనని కోరికయున్న, యీపరీక్షకు మీరు వెళ్లకుడు. భగ వంతులారా ఈపరీక్షకు పోయి మీదయ్యును పాడుకొనేసికొ నకుడు. మీరునమ్ముచు చెడకొట్టుకొనకుడు, మీపుత్రులు చడి పోవుటకు మార్గమును చూపకుడు. యువజనులారా. విద్యార్థు లారా. అభినయ మేగదా యని మీరు మోసపోకుడు. నేటి నృత్యము రేపు మృత్యువునకు దాచేయును. మీశక్తికొలని ఎవ్వరును ఈపోటీపరీక్షకు పోకుండునట్లు ప్రయత్నింపుడు. సంఘమునకు మేలుచేయుడు. దేశము నుద్ధరింపుడు.

గుంటూరు పౌరుడు.

(Baron & Co)

తిప్పడుమాత గ్లాసుబుడ్డి 1.కి రు. 0.4.0
మొదటితరం సాదానగ్లం శేసు 1.కి రు. 0.14.0

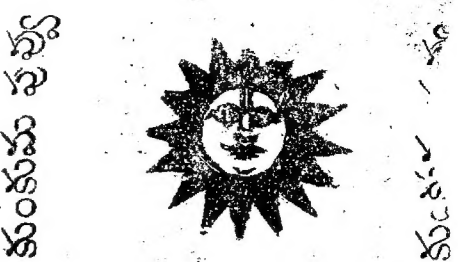
డబ్బు బుడ్డు 2.8.0
రెండవతరం శేసు 1.కి 0.12.0

బ్యారన్ ఆండు కంపెనీ, 18 యె. నెకండులైఫ్ బీచ్, మదరాసు.

బ్యారన్ ఆండు కంపెనీ

మేలైన సువాసనపొడి, సాదానగ్లము.
మేము తయారుచేసేది నగ్లము శ్రేష్ఠతరమైన పొగాకుచే
తను, అత్యుత్తమాలికలవల్లనున్న సువాసన ద్రవ్యములచేతను
న్న చేయబడినది. ఇది శిశు భారములు, బంటి తిలనొప్పి, పీన
స, దీర్ఘపడితములు, నుపు ప్తి, మైకములు, ఇత్యాది శిశురోగ
ములను అవలీలగా కుదుర్చుచున్నదిగాక, యిదియుపయోగించు
చున్న, శరీర కృతహాళము, బుద్ధిప్రకాశము, నామలకు
ఉత్సాహము కలుగును. ఇది ఒకతూరి యుపయోగించినవారు
ఇతర నగ్లములను అపేక్షించరు. సర్వజనల యుపయోగ
నిమిత్తమై ఈ నగ్లమును సామాన్య ధరకే విక్రయించు
చున్నాము. దీనిని ఒకతూరి పరిశీలించి దీనియొక్క సుగుణ
ములను గ్రహింపవలయునని మాయొక్క కోరిక.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమాలి
గమనింపును. కరస్పాక్ష డెన్ను మొదల
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్ నారాయణ ఆండు కం
(53) 21. హమ్మంపేథి, బాంబాయి

బాధాపడితులకు వరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసజర్నల్

అపరిశుభ్రపు కత్తములన ననించుబాధ్యములకు కీరీటుమునంటి మందు. కురుపులను, చుచ్చలను గండములను
పుండ్లను, సాతినోప్పలను అన్ని విధములనన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (82)

వనోపధిసాగ్రహణ గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన రోగములను
పోగొట్టును. శరీరమునందలి సాదరసరోపములను, వలబద్ధకమును క్షాంతబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరుచును. శరీరాశోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 డెన్సుల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రొవైడరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No 144 No 2 BOMBAY.

ప్రపంచ చరిత్ర

(నాల్గవసంక తెలుగుదేశం)

గ్రంథకర్త గా వాసిస్వోత్తమరావుగారు, ఎం.ఏ.
లోకములో ఎన్ని రాజ్యములూ కలిగినవి. గతించినవి.
ఎందరో రాజులు పుట్టివారు, గిట్టివారు. ఎన్ని యోధులు
మరిగినవి, చనినవి, ఎందరో మహాసభావులు జన్మించినారు.
నిర్యాణ మందినారు. జరిగిన యుద్ధములకు లెక్క లేదు.
ప్రభులైన మనుషులకు మిలిలేదు. అయిన మనుషులకు అంకిము
లేదు. పట్టణములు పట్టెలైనవి. పట్టణ పట్టణము లయినవి.
రాజ్యములు అడిపులైనవి. అడవులు రాజ్యములైనవి. అనా
రికులు నాగరికు లైనారు, నాగరికు లనాగరికు లైనారు.
ప్రభువులు అంకికు లైనారు, అంకికులు ప్రభువులైనారు.
ధనవంతులు దరిద్రు లైనారు, దరిద్రులు ధనవంతు లైనారు.
జ్ఞానవంతు లంధకామునబడినారు, అంధకారముననున్న వారు
జ్ఞానవంతు లైనారు. ఈ యంతిలోకిని రెండే కారణములు
కాలము, మానవుడు. 6 సంకీర్ణ 2.0.0.

ఎప్పుడెప్పుడూ ఎచ్చలెచ్చుట ఏ ఏ విధముగా ఈరెండు
కారణములు పరిచేసినాడో తెలిసికొనుటకు ఎన్నటికి ఇష్ట
ముందగు? ఎన్నటికి కుతూహల ముందగు?

యిష్టమును పూర్తి చేయునది మా ప్రపంచ చరిత్ర
ఆ కుతూహలమును సంతృప్తిపరునది మా ప్రపంచ చరిత్ర
ప్రపంచచరిత్రా కార్యాలయము
145, టంకసాల రోడ్, మద్రాసు

కల్యాణి - ప్రతితుడు

ఇది శ్రేష్ఠీయ గిన్నె ఇంగ్లీషు మహాకవి, నాటకము
సంకలనం చేసి తెలుగునాట ప్రచురించుటకు బాలకృష్ణుడు తెలియు
నట్లు రచింపబడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చమత్కార
ములు, వన తెలుగువాటికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన
వానిలో నిది మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర
చమత్కారమును రచయిత అద్భుతములు.

కల్యాణి అ. 1. ప్రతిపుడు అ. 2.

ధైర్యకవచము

మనుజునకుం గల పాపము గుణములలో ధైర్యము
ప్రధానము. ధైర్యమునగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించ
కుండుట. మనుజుడు ధైర్యపడగిన యిన్ని కవచములకు ఆశ్రయ
శక్తియులచే భేదంపడగినది. ఈ ధైర్య మనెడి కవచమో
యశ్రయ శక్తియులకు ఆధైర్యము. ఈ ధైర్యమును ప్రతిపాదించు
చుటకై "అన్యత్రభీష్మత్ గాంగోయాత్ ఆన్యత్రచ మానా
మతః" అనెడి జీత్యోదయోదేశ భీష్మునియొక్క చరిత్రము
నతి సులభమైతిని తెలిపియున్నది. వెల 6 అణాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,

ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు

త్రివర్ణపదీవిక ధర్మకాండము

టీకా తాత్పర్య విశేషాన్వితము
అరవమునుండి భాషాంతరి కరింపబడినది. గార్హస్థ్యము
దయాగుణప్రసంగ, ఆతిథ్యము, జీవకారుణ్యము. మాంసభో
జనకర్మము మున్నగు 36 విషయములు తాళిక దృష్టాంతము
లతో తెలుపబడినవి. 23౮ పుటలు. వెల ౧౦.౦౦.

డిటో అర్థకాండము.

ఈ గ్రంథమునందు మహాపురుషులు రాజ్యవ్యవస్థను ఎటుల
ఏర్పరచిరియు అగ్రాపనలకు వలయునంది, నై స్యాధిపత
మున్నగు వారల తరీఖీదు చేయవలసినరీతి మున్నగు భిక్షుభిక్షు
విషయములు చాచాపు 2౨ ప్రకరణములుగా వివరింపబడి
యున్నవి. ఇట్టి రాజ్యవ్యవస్థ కంటే ఎన్నియో మౌనం
గులు మహావీరులు వాగరతులయి ఉండినవి విషయమును
ఈ గ్రంథమును చదివినవారు గ్రహింపవలసియును. 33౬
పుటలు వెల ౧౨.౦౦.

మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని గుంటూరుఅనివాసేడి.

శారదాంబ

స్తోత్రబోధినియను నాటకము
శ్రీనివాస రాఘవాచార్య ప్రణీతము.
సంఘము రాచారి సంస్కరణమునకు మార్గ
మొందు జూపబడినది. అందరును జదివి తీర
వలయును.
8 పామునెలగలది 4 పాములకు హావబడును
పోస్టేజ్ ప్రత్యేకము
అంధప్రదేశ్ క కావ్యాలయము,
7, తింబు శైలిపేథి,
మద్రాసు

గ్యాలీన్ మోటారు సారశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని భాగుచేయ
గలుగుటకును తిరిపేయదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు
నడుచునో యేయేభాగములు యేయేపనులచేయునో అవి చెడ
పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంకిముల
నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈసారశాలలో, యూ.గో.పెయిన్
దొరగల్గి నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి
గవర్న మెంటు వారిపద్ధతులందలై సెస్సు యిప్పించిపంపాడున
అంగలకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు అక్టోబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభి
యగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈనెల 30 వ తేదీన
గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును
పొరుగుారి విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తావాసంగ
బడును. ఈ క్రింద నుదహరించు వారికి వ్రాసికొనుదు
(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు
Galley & Co., 149, Broadway Madras

తేలుమందు వెలసినా -కి 0-8-0

ప్రతియింటి నుండదగినది.

తేలుకాటుపలన అపాయములేదు
గాని విశేష భాధగలదు. తేలుకాట
విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు
భాధనరములవెంట పెన్దనరముదగ్గర
నుండి లాగుట ప్రారంభించును.
కుట్టిన చోటును ఘుర్దగునటులుచేసిన భాధతగును.
అమృతాంజనంబిపో, బాంబాయి అండ్ మద్రాస్.

